

**T.C.
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**TEZİN ADI:
TANIRLI ÂŞIK YENER
HAYATI VE ŞİİRLERİNİN
TEMATİK İNCELENMESİ**

**ÖĞRENCİNİN ADI:
ALPER TUNGA KUMTEPE
ÖĞRENCİ NO: 2711050703**

**DANIŞMAN ÖĞRETİM GÖREVLİSİNİN ÜNVANI ADI SOYADI
YRD. DOÇ.DR. BEKİR SAMİ ÖZSOY**

**MANİSA
2009**

**YÜKSEKÖĞRETİM KURULUDÖKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ FORMU**

Tez No:

Konu:

Üniv.Kodu:

Not: Bu bölüm merkezimiz tarafından doldurulacaktır.

Tezin yazarının

Soyadı: KUMTEPE

Adı: Alper Tunga

Tezin Türkçe adı: Tanırlı Âşık Yener'in Hayatı ve Şiirlerinin Tematik İncelenmesi

Tezin Yabancı adı: The Life Of Tanırlı Âşık Yener And Poems' Thematic Examining

Tezin yapıldığı

Üniversite: CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ **Enstitü:** SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ **Yılı:**2009

Diğer kuruluşlar:

Tezin Türü: 1- Yüksek Lisans
2- Doktora
3- Tıpta uzmanlık
4- Sanatta yeterlilik

Dili: Türkçe
Sayfa sayısı: 267
Referans sayısı:

Tez Danışmanlarının

Ünvanı: Yrd. Doç. Dr.
Ünvanı:

Adı: Bekir Sami
Adı:

Soyadı: ÖZSOY
Soyadı:

Türkçe anahtar kelimeler:

1- Tanırlı Yener
2- Âşık
3- Tema
4- Halk Edebiyatı
5- Şair

İngilizce anahtar kelimeler:

1- Tanırlı Yener
2- Minstrel
3- Thema
4- Folk Literatüre
5- Poet

Tarih: 23/07/2009

İmza :

ÖZET

Tanırılı Âşık Yener'in hayatı ve şiirlerinin tematik incelenmesi tezin konusunu oluşturmaktadır.

Eserde aşığın hayatı hakkında detaylı bilgi verilerek, şiirlerinin dil ve şekil özellikleri incelenmiş ve şiirlerinin tematik incelenmesi yapılmıştır. Ayrıca genel olarak şiirlerindeki Halk Edebiyatı unsurlarında da bahsedilmiştir.

Şairle röportaj yapılarak şiirleri kaynak araştırmasıyla tespit edilmiştir.

Tanırılı Âşık Yener'in asıl adı Hacı Yener'dir. 1928 yılında Kahramanmaraş'ın Afşin ilçesine bağlı Tanır kasabasında dünyaya gelmiştir. Tanırılı Âşık Yener mahlasını da buradan almıştır.

Şair ağırlıklı olarak lirik, dramatik, gurbet ve sıla temalı şiir örnekleri vermiştir. Tanırılı Âşık Yener şiirin hemen her dalında eser vermiştir. 3500'ün üzerinde yazıya geçirilmiş şiiri bulunmaktadır. Bunun yanı sıra birçok eseri bestelenip sanatçılar tarafından okunmuştur. Bu şiirlerden en fazla bilinenlerinden biri 'Kız Sen İstanbul'un Neresindensin?' ve 'Yol Ver Dağlar Yol Ver Bana' isimli şiirleridir. Âşık Veysel'in öğrencisi olan Âşık Yener, aynı zamanda Âşık Mahsuni Şerif'in de hocasıdır.

Böylelikle günümüz yaşayan halk şairlerinden olan Tanırılı Âşık Yener hayatı anlatılmış, şiirlerinin tematik incelenmesi yapılarak edebiyat âlemine tanıtılmıştır.

Tanırılı Âşık Yener yazmış olduğu şiir, deyiş ve türkülerle edebiyat ve sanat âlemine çok büyük bir katkı sağlamıştır.

Bu eser ile günümüz yaşayan halk şairlerinden olan Tanırılı Âşık Yener, hayatı anlatılarak, şiirlerinin tematik incelenmesi yapılarak edebiyat âlemine tanıtılmıştır.

ABSTRACT

Tanırılı Aşık Yener's life and his poems' thematic examining make up his thesis subject.

In the work of art, lots details were given and poems' language and shapes features were examined and theirs thematic examining were done. Furthermore, generally folk literature was mentioned.

The interview within poet was done and his poems were established within source research.

Tanırılı Aşık Yener's real name is Hacı Yener. he was born in Kahramanmaraş's town which is in Afşin in Tanır, in 1928. He got his epithet in there.

Poet gave lots of poem examples, for instance lyric, dramatic, abroad, homeland. He gave Works of art in every part of poems. he was over 3500 written poems. On the other hand many of his Works were composed and singed by performers. Well-known of these works are "Kız Sen İstanbul'un Neresindensin?" and "Yol Ver Dağlar Yolver Bana". He was a student of Aşık Veysel and also he is a teacher of Aşık Mahsuni Şerif's.

In this manner, folk poet's , who is alive now, life was told and introduced to literature world with his poem's thematic examining.

He made big addition to literature and art world with his poem, idiom and folk songs.

With his work, Tanırılı Aşık Yener's who is in today's alive poems, life was told and introduced to literature world with is poem's thematic examining.

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “**Tanırılı Âşık Yener’in Hayatı ve Şiirlerinin Tematik İncelenmesi** ” adlı çalışmanın, tarafımdan ilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

23/07/2009

Alper Tunga KUMTEPE

Ö N S Ö Z

Âşık halk arasında umumiyetle saz şairlerine verilen isimdir. Halk telakkisine göre bunlar Halk şairleridir.

Anadolu'nun muhtelif köşelerinde Âşık ünvanını taşıyan ve çaldığı sazla kendisinin veya başkalarının şiirlerini terennüm eden şair-çalgıcılara, yani saz şairlerine tesadüf olunmaktadır. Panayırlarda, kahvehanelerde, düğünlerde, umumi toplantılarda, eskiden daha sık rastlandığı halde yirmi yıldan beri gittikçe azalan, içtimai mevkilerini ve ehemmiyetlerini kaybeden bu âşıklar, XX. asır başlarına kadar, mühim bir mesleki zümre halinde devam etmekte ve İmparatorluğun her tarafında bunlara tesadüf olunmakta idi. İçtimai bünyenin değişmesi karşısında kendisine has ideolojik ve edebi ananeleri saklayan âşıklar zümresi artık yavaş yavaş ortadan kalkmaya başlamıştır.

Günümüzde de Halk âşıklarına gereken önem ve değer ne yazık ki verilmemektedir.

Yaşayan halk âşıklarından biri olan, sade bir dille şiirlerini veren şairlerden biri Tanırlı Âşık Yener'dir. Bu araştırmamızda Tanırlı Âşık Yener'in hayatını ve şiirlerini tematik olarak incelemeye çalıştık.

Çalışmamız dört ana bölümden oluşmaktadır:

Birinci bölümde Halk Edebiyatı hakkında kısa bilgiler verdik. Ayrıca şairin hayatı ve edebi kişiliği üzerinde durduk.

İkinci kısımda ise Tanırlı Âşık Yener'in şiirlerinin dil ve şekil özelliklerini vermeye çalıştık.

Araştırmamızın üçüncü bölümünü ise, şairin elimizde bulunan şiirlerinin tematik incelenmesi oluşturmaktadır. Bu bölümü şiirlerini konularına göre yedi başlık altında topladık. Fakat, bunu yapmakta çok zorlandık. Çünkü şiirlerinin konusu oldukça fazla bir alanı içine almaktadır.

Ayrıca bu bölümde çeşitli başlıklar altında topladığımız farklı şiirlerinin incelemelerini yaparak, şairin şiirlerinin genel özelliklerini vermeye çalıştık. Bunu yaparken örnek verdiğimiz şiirin sadece bir bölümüne bağlı kalarak değil, şiirlerinin bütününe göz önünde bulundurarak şiirlerinin genel bir değerlendirmesini yaptık.

Dördüncü kısımda ise genel olarak şairin şiirlerinde kullanmış olduğu Halk Edebiyatı unsurlarına birkaç örnek verdik.

Bu çalışma Tanırlı Âşık Yener ve şiirleri üzerine yapılmış ilk çalışmadır. Tanırlı Âşık Yener gibi bir şairi ve şiirlerini edebiyat ve ilim âlemine kazandırmaktan dolayı mutluluk duymaktayım.

Bu çalışmaya beni yönelten ve yardımlarını benden esirgemeyen saygıdeğer hocam Yrd. Doç. Dr. Bekir Sami Özsoy'a, benden sevgilerini hiç eksik etmeyen aileme ve yine saygıdeğer hocam Tanırlı Âşık Yener'e teşekkür ederim.

Alper Tunga KUMTEPE

Manisa 2009

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ÖNSÖZ.....	iii
GİRİŞ.....	1
HALK EDEBİYATI, ŞAİR VE ESER HAKKINDA BİLGİ.....	1
A) TANIRLI ÂŞIK YENER'İN HAYATI.....	4
a) Dedesi Yazıcıoğlu Osman Ağa'nın Hikâyesi.....	7
b)Öğrenim Hayatı.....	10
c Fotoğraflar.....	15
B) Ozanlığı Hakkındaki Görüşleri.....	18
a) Âşıkta Bulunması Gereken Özellikler.....	19
b) Bade İçme.....	24
c) Mahlas.....	24
d) Âşıklar Bayramı.....	25
e) Şiirleri Hakkındaki Görüşleri.....	25
C) ŞİİRLERİNİN DİL VE ŞEKİL ÖZELLİKLERİ.....	30
D) ŞİİRLERİNİN İNCELENMESİ.....	31
1.HAYATI ve KENDİ BENİNİ ANLATTIĞI ŞİİRLERİ.....	31
1.1.Hayatı Hakkında Yazmış Olduğu Şiirleri.....	31
1.2.Örnek Aldığı Ozan ve Şairleri Belirttiği Şiirler.....	39
1.3.Kendi Benini Anlattığı Şiirleri.....	50
1.4.Eserleri Hakkında Yazmış Olduğu Şiirleri.....	55

2.AŞK (LİRİK) TEMALI ŞİİRLERİ.....	60
2.1.Her Güzele Meyil Verme.....	60
2.2.Sevgilinin Emsalinin Olmaması.....	77
2.3.Leyla ve Mecnun İlişkisi.....	90
2.4.Sevgilinin Naz Etmesi.....	103
2.5. Sevgilinin Vefasızlığı.....	113
2.6.Sevgiliye Hasret.....	115
2.7.Sevgiliye Sitem.....	143
2.8.Sevgili-Çiçek İlişkisi.....	159
2.9.Sevgili-Bülbül İlişkisi.....	170
3.EPİK TEMALI ŞİİRLERİ.....	172
3.1. Vatan Temalı Şiirleri.....	172
3.2.Atatürk Temalı Şiirleri.....	176
4.PASTORAL TEMALI ŞİİRLERİ.....	179
4.1.Bahar.....	179
4.2.Ağaç.....	181
5.GURBET ve SILA TEMALI ŞİİRLERİ.....	182
6.HÜZÜN TEMALI ŞİİRLERİ.....	208
6.1.Sevgiliden kaynaklanan hüzn.....	208
6.2.Yaşlıktan kaynaklanan hüzn.....	226
6.3.Sıla özlemi, gurbetten kaynaklanan hüzn.....	232
6.4.Yalnızlıktan kaynaklanan hüzn.....	238

7.SOSYAL TEMALI ŞİİRLERİ.....	240
E)ŞİİRLERDE BULUNAN BAZI HALK EDEBİYATI ÖRNEKLERİ...	258
F) SONUÇ.....	261
G) SÖZLÜK.....	262
H) KAYNAKÇA.....	267

GİRİŞ

HALK EDEBİYATI, ŞAİR VE ESER HAKKINDA BİLGİ

Tez Tanırlı Aşık Yener'in şiirlerinin konularını, ahenk unsurlarını, kelimelerin yapısını, nazım biçimlerini incelemekte ve şairin elde bulunan şiirlerinin açıklamalarını içermektedir.

Tezde şiirlerin ses ve biçim yönünden incelenmesinin yanında, şairin düşünce yapısının, hayal âleminin, onu yazmaya götüren olayların ve olguların incelenmesinin de üzerinde durulmuştur.

Türk Halk Edebiyatı'nda nazım, anonim ve ferdi olmak üzere iki kolda gelişmiştir. Türk Halk Edebiyatı'nın ikinci kolunu oluşturan ferdi çalışmaları sanat seviyesine ulaşmış eserler teşkil etmektedir.

İslamiyeti kabul etmeden önce Mani ve Burkan kültür çevrelerinde yetişen Aprinçur Tigin, Kül Tarkan, Sıngku Seli Tutung, Ki-ki, Pratyaya-Şiri, Asıng Tutung, Çısuva Tutung, Kalım Keyşi gibi şairler yanına 11. asırda Divanü Lügat-it Türk'teki malzemedeki bir kısmının kendisine ait olacağı tahmin edilen Çuçu'ya; Yusuf Has Hacib'in Kutadgu Bilig'te, Yükneklî Edip Ahmet'in Atabetü'l-Hakayık'ta, Ahmet Yesevi'nin Divan'ında ve Ali'nin 730/1232 yılında yazdığı Yusuf ve Züleyha'da kullandığı ve yine Uzun Köprü'de bulunmuş, Harezmi sahası edebî diline girebilecek manzum Oğuz Destanı parçasında görülen milli vezin ve şekillerle söylenmiş mahsullere bakarak birçok sanatkarın yetiştiğini kabul etmek lazımdır, ancak bu ozanların adlarının bu gün için tespiti mümkün olmamıştır.

12. asırda Türkistan'da İslami bilgi, ahlak ve tasavvuf prensiplerini geniş halk kitlelerine öğretip telkin eden Ahmet Yesevi ve halifeleri bu ananın bilinen şairleridir. Tasavvuf, Türkler arasında Ahmet Yesevi'den adını alan 'Yesevilik' şekliyle yayıldıktan sonra, birçok derviş ve ozan, 11. asırdan itibaren devam eden akımlar ve göçlerle Anadolu'ya geldiler.

13. asırda, Anadolu'da siyasi ve iktisadi buhranların hazırladığı; dini-tasavvuf fikirlerinden gıdasını alan bir zemin üzerinde Mevlana ve Yunus Emre gibi iki büyük şahsiyet yetişti.

13.asırdan 20.asrın başlarına kadar, tasavvuftan doğan; usul, erkan ve adap itibariyle bazen ayrılan birtakım tarikatların şairleri,eski Türk şamanizminin izleri ve Mevlana-Yunus Emre temeli üzerinde zengin bir edebiyat yarattılar.

15.asırdan itibaren kuvvetli şahsiyetlerini yetiştiren Bektaşılık, Ahilik, Abdallık, Hurufilik, Kızılbaşlık, Kalenderilik ve Haydarilik yeni halita-fikir meydana getirdi.

15.asrın ortalarına kadar devam eden 'ozan' yerine İslam tasavvufundan gelen tesirler 'âşık ' adı yayıldı.

16.asırdan Karacaoğlan, Kerem Dede, Kul Mehmed, Öksüz Ali,Hayali, Bahşi, Armutlu, Çırpanlı, Kul Çulha, Koroğlu ve Köroğlu'nu saymak mümkündür.

Kemiyet ve keyfiyet itibariyle saz şiiri en büyük şairlerini 17.asırda yetiştirmiştir. Şöhreti çok yaygın ikinci Karacaoğlan gibi üç-beş âşık müstesna, Divan şiirinin dil, zevk ve estetiğinden unsurlar almışlardır.

18.asırda geçen asra nispetle büyük âşıklar yetişmemiştir. Ananeye uygun olarak diyar diyar dolaşan ve halk muhitlerinin şiir zevkini temsil ederek estetik heyecanlarına cevap veren âşıklar arasında Kaba Sakal Mehmed, Levni, Kıymeti, Nuri, Ermeni Vartan ve Mecnuni kayda değerdir.

19.asırda bir kısmı saz çalmadığı için 'kalem şuarası' adını da alan âşıkların keyfiyet bakımından 18.asır şairlerinden üstün oldukları bir gerçektir. Divan edebiyatı tesirini bir hayli aksettiren, geniş ve devamlı şöhret kazanan Bayburtlu Zihni, Dertli, Seyrani, Tokatlı Nuri, Erzurumlu Emrah, Celali, Deli Boran, Seyyit Osman vb. sayılabilir.

Bu asırdan sonra Tanzimat hareketinin ve dolayısıyla mekteplerin matbaanın, yolların, teknik imkânların halk şiiri ananesini söndürmesine rağmen Mazlumi, Kahraman, İrşadi, Talibi, Dizari gibi sanatkârlar dikkate değer şahsiyetlerdir.

Âşık teşkilatının ehemmiyetini kaybettiği zamanımızda bu şiir, Âşık Ali İzzet'le, Âşık Veysel'i yetiştirmiştir. Âşık Veysel'in 17. ve 19.asır şairlerinden keyfiyet bakımından düşük olmadığını söyleyebiliriz.

Günümüzde ise halk şiirini yaşatan şairlerimiz parmakla gösterilecek kadar azdır. Âşık Tanırlı Yener bu şiiri yaşatan şairlerden bir tanesidir.

Yukarıda saydığımız şairleri yakından takip eden ve eserlerini okuyan şairimizi ve şiirlerini etkilemeleri bakımından büyük bir önem arz etmektedirler.

A) TANIRLI ÂŞIK YENER'İN HAYATI

Asıl adı Hacı Yener olan Tanırlı Âşık Yener hayatını bizlere şöyle anlatmaktadır:

“1928 yılının bir sonbahar günü gelmişim bu çetrefilli, adaletsiz dünyaya. Ay tutulmalarında teneke çalınarak, Güneş tutulmalarında silah atılarak nur parçası olarak bilinen bu iki cismin karanlıktan sıyrılarak kurtulacağına inanan batıl itikadın hüküm sürdüğü o tarihlerde Maraş vilayetinin Elbistan ilçesine bağlı Tanır köyü (Şimdi Afşin ilçesinin Tanır Kasabası) Hane: 2 cilt 10 sayfa 86 da kayıtlıyım Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına.”demektedir.

Annesinin ismi Fadime, babası ise Nuri Yener'dir. Çocuklarını isimleri büyükten küçüğe doğru ise şöyledir: Mahmut Nedim(belediyeden emekli), Mehmet Emin(pazarlamacı), Esen Serap(sekreter), Nevzat Rüştü(tercüman), Necla(öğretmen, sanatçı).

Soyları ise Şerefli Beyleri'ne dayanır. Bunları ise “Kimlik Kartı” isimli şiirinde şöyle ifade ediyor:

Bin dokuz yüz yirmi sekiz yılında

Gelmişim dünyaya hayat yolunda

Kader mektebinin meslek dalında

Ozanlık ayrılmış payımız bizim.

Gönlümüzün geldi şiir yazası

Elbet aklımın da oldu rızası

Kahramanmaraş'ın Afşin kazası

Tanır kasabası köyümüz bizim.

Secere kaydımız değil kırk, elli

En az beş yüz yıllık mazimiz belli

Kökenim temelli, köküm temelli

Şereflı Beyleri soyumuz bizim

Ozan mısın dedim kendi kendime

Bu yolda git dedi sordumsa kime

Babam Nuri yener, annem Fadime

Elmalı Mehmet Ağa dayımız bizim

Bazen saz çalarız, türkü söyleriz

Muhabbet kurarız neder, neyleriz

Konuk ağırlarız, hizmet eyleriz

İçilir kahvemiz, çayımız bizim

Kalimiz tertemiz garazla, kin yok

Bütün insanları severiz pek çok

Hedefimiz dostluk, kalemimiz ok

Beş-on yaprak yayımız bizim

Dostlar meclisinde bade içeriz

Dost için can verip, serden geçeriz

Kamil insanlarla konup goeriz

Cahiller değil ki tayımız bizim

Sevenler dostuna verir hediye

Bizim sevgilimiz olmasın diye

İlham alır Şiir yazarız diye

Güzellere bakmak huyumuz bizim

Dünya Karacaoğlan, Yunus'u netti

Veysel'in kabrinde çimenler bitti

Hayati Vasfi de tez goup gitti

Gün günü azaldı sayımız bizim

Günü gelen ecel Őerbetin iti

Nice can dostumuz bu elden got

Altmış iki sene gelip de geçti

Sayılı haftamız, ayımız bizim

Âşık Yener ecel bizi bulunca

Can cesetten uçup rengim solunca

On metrelik kefen hazır olunca

Isınacak bir gün suyumuz bizim

Dokuz nesil ilerideki büyük dedesi Şerefli Beylerinden Yazıcıoğlu Osman Ağa'dan bahseden Âşık Yener ona ait türküden ve hikâyesinden şöyle bahsediyor.

a) Dedesi Yazıcıoğlu Osman Ağa'nın Hikâyesi

Osman Ağa dedemin 20-25 yaşlarında olduğu bir dönem, köyümüz Tanır kasabesindeki mezar taşında ölüm tarihi Rumi 1210 yazdığına göre, bundan 220 yıl kadar önceleri bir zaman tarihi olduğunu tahmin etmekteyiz.

O zamanlar Göçer Yörük aşiretleri Çukurova yörelerinden bahar yaz aylarında hareketle yayla yaylamak için Elbistan-Afşin bölgesinin meşhur dağları Nurhak, Berit, Binboğa çevrelerine konar, üç dört ay buralarda kalırlar.

Bu aşiretlerin Murat ağa isminde bir reisleri var. Murat Ağa'nın Telli Senem isminde dünyalar güzeli bir kızı var. Osman Ağa bu kıza, Telli Senem'e delicesine âşık olur ve zamanla fırsat buldukça birbiriyle görüşerek anlaşır kaçarak evlenmeye aralarında karar verirler.

Ne var ki bu durumu öğrenen Osman Ağa'nın feodal derebeyi babası Ali Ağa kesin tavır ve kararlılıkla, bir göçebenin kızını oğluma alıp gelin mi edeyim diye şiddet ve öfke ile oğlunu azarlar ve göçebe Yörük aşiretini de bu yörelere gelmemek üzere bir daha ayak basmamak üzere kovar. Ve haliyle de iki âşık genç kalpleri kan ağlayarak birbirinden koparlar.

Zamanın iletişim ve ulaşım imkânsızlığı yüzünden birbirlerinden hiç haber alamadan zaman su gibi akıp giderek ilerler.

Aradan 65-70 yıl kadar bir zaman geçer. Bu arada Osman Ağa yaşlanır, gözlerine perde dediğimiz katarakt iner, bu haliyle konağında ailesi ve gelen konuklarıyla zaman geçirir.

Bir gün, o zamanlar bizim oralarda ve hata Çukurova yörelerine de inerek çerçilik (seyyar satıcılık) yapan Agop isiminde bir Ermeni تنها bir zamanda Osman Ağa'nın yanına gelerek "Ağam sana bir selam getirdim." der ve ekler:

"Ben Çukurova yörelerinde iken bir gün bir Ağa evine konuk olmuştum. Benim Elbistan'ın Tanır köyünde oturduğumu bir konuşma esnasında söylediğimi duyan evin en yaşlı ve saygın hanımı تنها bir zamanda bana:

"Oğlum sizin köyde, köyün ağası Osman Ağa vardı, o yaşıyor mu? Yaşıyorsa ne halde, nasıl?" diye sordu. Bende hayattalar, yaşıyor ama gözlerine perde indi o haliyle konağında zamanını geçirmekte dedim. O zaman bana:

"Sana bir emanetim var, bunu yerine getir. Tanır'a döndüğünde doğruca Osman Ağa'nın yanına var ve تنها bir zamanda sana Telli Senem'in selamı var." diye tembihle bulundu." dediği an Osman Ağa'nın perde inmiş gözlerinden yaşlar boşanırken elini de kulağına atan ve irticalen (doğaçlama olarak) asırlardır dillerden düşmeyen ve efsaneleşen bu türküyü söyler:

Bir haber geldi de telli Senem'den

Deli gönlüm şad olmaya başladı.

Gözlerimden damla bile çıkmazken

Coşa coşa çağlamaya başladı.

Aşkın cezvesi de ocakta kaynar
Durmaz deli gönlüm meydanda oynar
Ermeni, dillerin şekerler çiğner
Tatlı tatlı söz olmaya başladı

Senem'in giydiği Frengi sarı
Ölmeden yüzünü göreyim bari
Yıkık değirmenin bozuk çark evi
Suyu geldi düzelmeye başladı.

GülLer takıp Senem sürme saçına
Karışıp da gitti kendi göçüne
Alev düştü şu kalbimin içine
Yanıp yanıp köz olmaya başladı

Atımı getirin binek taşına
Binip gidem şu dağların başına
Senem değmiş yetmiş seksen yaşına
Benimki de yüz olmaya başladı.

Şu görünen Binboğa'nın dağları

Gıcı, boran aşılmıyor belleri

Yazıcıoğlu Şerefli'nin Beyleri

Koca Tanır yaz olmaya başladı.

Bu meşhur türkünün şiirini Binboğa'dan Marmara'ya isimli kitabına alan Âşık Yener bir kez daha büyük dedesi Yazıcıoğlu Osman Ağa'yı rahmetle anıyor.

b)Öğrenim Hayatı

1930'lu yıllara gelindiğinde,1933-1934 yılları arasında Türkiye genelinde 500 köy okulu kurulur. Bunlardan bir tanesi de Tanır kasabasında açılır.

Köyünde başladığı okulda, üçüncü sınıfa kadar okur. O zamanlar üçüncü sınıfa kadardır ilkokul. İki sene babasına tarla işlerinde yardım eder. Sonra,açılan dördüncü ve beşinci sınıfa devam eder.O yıllarda dayızadem dediği babasının dayısının oğlunun elinde üç yüz, dört yüz sayfalık bir Karacaoğlan kitabı görür.Alır onu ve bütün şiirlerini ezberler Karacaoğlan'ın. Edebiyata, şiire, ozanlara duyduğu sevgi, heves o yaşlarda başlar.

İlkokulu bitirdikten sonra babası Hacı'yı Elbistan'daki ortaokula kaydettirir ama okutmaya da pek niyeti yoktur. Çünkü kendisine tarlada yardım edecek adama ihtiyaç vardır. Dedesinin o zamanın maarifçileriyle dostluğu vardır. Okumuş ve kültürlü olan dedesine bir gün maarif memuru, “ Amca, köy enstitüleri açıldı, senin torunu oraya gönderelim, daha iyi olur,”der. Dedesi karar verir, Elbistan ortaokuluna yaptırılan kayıt iptal edilir.1942 yılında Adana-Düziçi Köy Enstitüsüne kaydolar. Öğretmenlik dalında okumaya başlar. Yılın on bir ayı okumakla geçer. Klasikleri, ozanları, şairleri okurlar. “Demedim mi her güzelden yar olmaz/ Be hey gönül sevmeseydin ne vardı” diyen Hasan Turan'la o yıllarda başlar arkadaşlıkları.

Enstitüde okumanın yanında pratik bilgilerde verilir. Ülkeyi köyden kaldırmak felsefesiyle kurulan köy enstitülerinde meslek gruplarında demircilik, marangozculuk, inşaatçılık, çulhacılık gibi, eğitim verilir. Amaç, öğretmenin gittiği köyde zorluk çekmemesi ve köylüye de bu meslekleri öğretmesi, sevdirmesidir.

Okuduğu bu süre içinde okulun revirinde doktor ve hemşirelere yardımcı olur. Üçüncü yılın sonunda, müdürü “artık sen sağlıkçı oldun, seni sağlık dalına göndereceğim.”der. Sağlık dalında okumak istemez, rica eder, ideali öğretmen olup köyüne geri dönerek öğretmenlik yapmaktır. Ancak müdürü “Yok.” der.” “Bu ülkenin öğretmen kadar sağlıkçıya da ihtiyacı var.”der. Daha fazla karşı çıkamaz, istemediği bir meslek dalında eğitim görmek ve sonrasında çalışmak zor olacaktır.

Her köy enstitüsünde sağlık dalı olmadığından onu Ankara-Hasanoğlan Köy Enstitüsü’ne gönderirler. Üç yıl da orada sağlık dalında okur. Ama hep öğretmenlerle, edebiyatçılarla beraberdir.

Hasanoğlan’da bir sene Âşık Veysel’le beraber kalır. Devlet, Âşık Veysel’i, müzik öğretmeni kadrosuyla köy enstitülerinde görevlendirmiştir. Veysel’le her gün bir arada şiir okurlar. Veysel, o zamanlar daha çok usta malı söyler. O dönemde, bir gün sohbet sırasında, elini öper, “Hocam, der, sana bir şey söyleyeceğim ama haddimi aşmış olmayayım.” Veysel, “Söyle Albistan’lı”der. Ona böyle hitap etmektedir. Veysel’e daha çok usta malı okuduğunu ama kendisinin ozanlığının altın çağında olduğunu ve daha güzel şiirler yazabileceğini, hatırlatır. Veysel bir şey demez. Birkaç gün sonra çağırır Albistanlı’yı. Yazdığı şiirleri okur. “Yeni mektup aldım gül yüzlü yardan / Gözletme yolları gel deyi yazmış. Bu olaydan sonra Veysel daha çok şiir yazmaya başlar. Altı sene sonra köy enstitüsü biter, mezun olur ve memleketine on sekiz yaşında sağlık memuru olarak döner.

Bir sene sonra babasının Sivas-Gürün’lü askerlik arkadaşının kızı Nadide Hanım’la görücü usulü evlendirilir. Bu arada Artvin’de yedek subay olarak askerliğini yapar.

Cezaevi günlerinden ise şöyle bahseder: Kökeni siyasi nedenlere dayalı olaylar sonucu 1962 yılında tutuklandım ve on iki tutuklu kaldıktan sonra açığa alınmış halimle

beş sene kadar mahkeme karar ve Yargıtay tastik kararını bekleme süreci içinde gelmiş olduğum İstanbul havasının kozmopolit çirkefinin çamur bataklığında yıllar yılı iş aramalar, hor görülmeler, kovulmalar yazmış olduğum devrimci şiirlerimden dolayı çeşitli takipler, tehditler, açlık, perişanlık ve sefalet günlerim doldurdu.

Bu dönemi “Mahpushane Türküsü” adını verdiği şiirinde şöyle dile getirir:

Kara günler yakar oldu özümüz

Mahpus düştük kime geçer nazımız

Her gün şaka sohbet gülen yüzümüz

Aylar geçti gülmez oldu neyleyim.

“Fakat hiçbir güç beni inanmış olduğum sosyal adalet ilkelerine bağlılığım ve sömürü düzenine açmış olduğum davamdan döndüremedi ve döndüremez de.” demektedir.

Sıkıntılılarla geçen bir sene sonunda çocukları ve karısıyla birlikte İstanbul’a göç eder. Yıl 1963’e gelmiştir ve hapis nedeniyle memuriyetini de kaybetmiştir. İstanbul’da geçimini seyyar olarak, tansiyon ölçerek sağlar. Bu hem mesleğidir hem de çevreden bu işte iyi para olduğu söylenmiştir. Başlar İstanbul’u adım adım gezmeye.

Tanırlı Aşık Yener, o günleri anıp ve duygularını şöyle ifade ediyor: Üzüntünün ve dayanılması güç yaşam savaşı içinde bulunmam neticesi biyolojik yapımın tahammülsüzlüğü nedeniyle kalp hastalığına yakalanmam, yokluk ve sefalet beni hedefimde, inancımın döndürmedi, yıldıramadı ama kitap, defter, kalem alma gücünden dahi yoksun olmam nedeniyle ilkokul ve ortaokuldan sonra okutacağım beş çocuğumdan büyüklerden üçünün bu durumları, bu öğrenimsizlik durumları beni içten içe kemirir ve yer bitirir. Devletimizin bu eğitim düzenindeki bu adaletsizliğe son verilmesi birinci dilek gönül arzumdur. Parası olanın okuyabilmesi, parasızın okuyamaması en büyük dert ve hallolunması gereken bir problemdir.

İstanbul'un kenar mahallelerinde susuz, elektriksiz, her türlü sosyal yaşam şartlarında yoksun kiracı olarak oturduğumuz ve yarı ömrünü tükettiği gecekondunun tek odalı odasında günlerini geçirmekte ve şiirlerini yazmaktadır.

“Ve yine günlerce, aylarca iş arayıp bulamadım, evde ne var ne yok sattığımız bir kuru ekmeği yediğimiz günler oldu.” diye eklemektedir.

Yıl artık 1969 olmuştur. O zamanlar, bugünkü İSKİ binasının önünde bir pazar kurulur. Bir gün iş dönüşü bu pazara alış-verişe gider. Pazarın giriş kapısında Emel Sayın'ın gençliğine benzer, yeşil gözlü, uzun boylu, beyaz tenli 17-18 yaşlarında bir genç kız görür. Genç kızda bir gariplik vardır, üzerinde bir tedirginlik vardır. Yardım etmek amacıyla kıza yaklaşır ve “Hanım kız, siz İstanbullu musunuz?”der. Aldığı cevap “Sana ne” olmuştur. O anda ilham gelir, genç kıza “Bak güzel kız, ben ozanım, şairim, ben sana soracağım, kız sen İstanbul'un neresindensin, diye, o zaman gel cevap ver,”der. Gider evine. Tansiyon ölçerken gezdiği İstanbul'u adım adım, altmış yedi kıtalık bir şiirle ortaya koyar. Ambarlı'dan başlar Beykoz'da sonlanır, her kıtada birkaç muhitin adı geçer:

Ne gezip durursun hep garip garip

Kız sen İstanbul'un neresindensin

Gel söyle derdine olayım tabip

Kız sen İstanbul'un neresindensin

Saçların yüzüne dökülmüş tel tel

Ambarlı'yı gez de Avcılar'a gel

Basımköy kızları zaten hep güzel

Kız sen İstanbul'un neresindensin.

(Kız Sen İstanbul'un Neresindensin, s.436)

Ancak, genç kızdan bir cevap gelmez.

Nihayetinde altı yıl süren davasının sonunda beraat eder ve tekrar memuriyete başvurur. Tekirdağ'a tayini çıkar. Altı ay Tekirdağ-İstanbul arasında mekik dokur. Oradan da İzmit'e tayini çıkar. Gider başlar göreve ve istifa eder. Bir sene boş gezer. Arkadaşlarının ısrarıyla tekrar başvurur ve bu sefer Kayseri Sağlık Müdürlüğü'ne tayini çıkar. Kayseri'deyken İstanbul'a büyük özlem duymaktadır.

Üç yıl Kayseri Sağlık Müdürlüğünde çalışır ve emekli olur. Emekliliğinin ilk üç yılını burada geçirir. Sonra ailesiyle birlikte 1980-81 yıllarında tekrar İstanbul'a gelir. Bundan böyle mekânı İstanbul'dur artık. İstanbul sıkıcıdır belki, külfeti vardır, ekonomik yönden zordur ama ozan olarak, şair olarak ancak burada yaşayabilir daha ufak bir yerde yapamaz.

Şiir yazmaya köy enstitüsünde okuduğu yıllarda ağırlık verir, ancak İstanbul'a geldikten sonra bu arzusu daha da yoğunlaşır. Çünkü gurbettedir, hasretlik vardır, yoksulluk vardır. Bunlar bir ozanın duygu yükleridir. Kendi deyiimiyle büyük şehirde karmaşık, türlü oyunların oynandığı bir düzenin içindedir artık.

O yıllarda memleketine kavuşmak için dayanılmaz bir hasret duymaktadır.

Gurbet ellerde bu kadar çekilen sıkıntıların üstüne 1994 yılında karısı Nadide Hanım, kansere yenik düşer. Karısının ardından şu dizeleri yazar Âşık Yener:

Sen güzeldin, hem Nadide ismin de,

Rüya oldu hayalin de, resmin de,

Duvardaki son hatıra resminde,

Melek nurlu yüzün kaldı sen yoksun.

Âşık Yener yüreği kan ağlıyor.

Neyleyim ki felek kolum bağlıyor.

Sensiz kalmak kalbimizi dağlıyor

İçimizde közün kaldı sen yoksun.

Artık yalnız kalmıştır. Âşık Yener. Beş çocuğunun beşi de evden ayrılıp kendi yuvalarını kurmuşlardır.

c) Fotoğraflar

(Tanır Kasabası'ndan Genel Bir Görünüş)

(Âşık Yener'in Tanır kasabasındaki evinden bir görünüş)

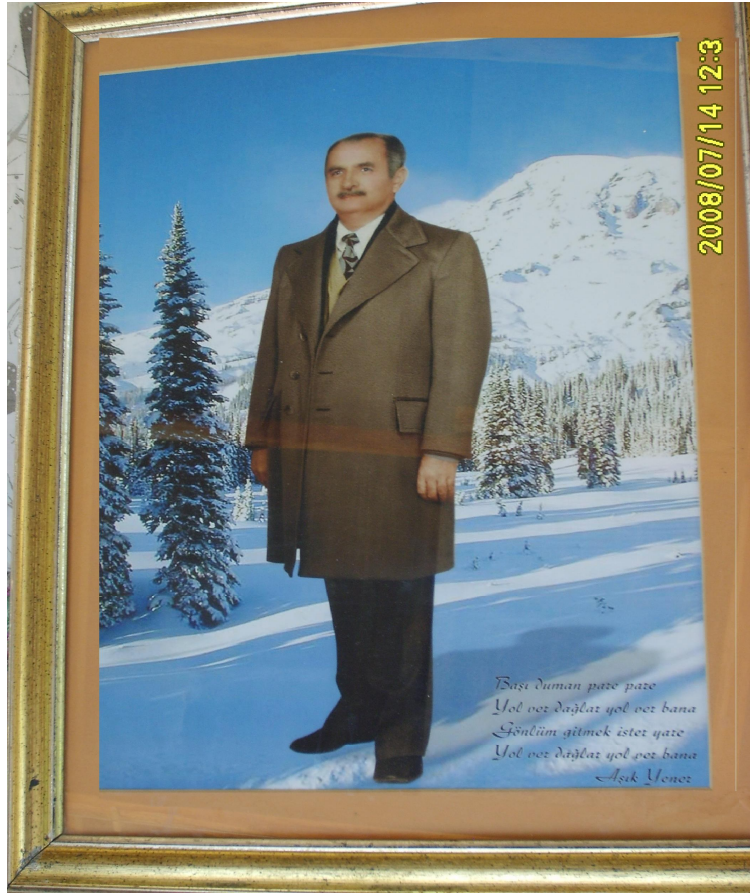

(Tanırlı Âşık Yener hasta yatağında)

(Âşık Yener'in odasında asılı olan bir fotoğrafı)

(Âşık Yener'in odasında asılı olan başka bir fotoğrafı)

B) Ozanlığı Hakkındaki Görüşleri

Hayatını kısaca aktarıp biraz olsun tanıtmaya çalıştığımız, aşklarını, özlemlerini, öfkelerini ve yalnızlığını şiirlerle dile getiren Hacı Yener nasıl Âşık Yener olduğunu şöyle ifade ediyor:

“Dokuz nesil ilerideki dedem de ozandı, annem de irticalen türküler söylerdi, ağıtlar söylerdi, dayım da öyleydi. Yani bir irsîlik var.

Sonra, 17.yüzyılda Karacaoğlan (Düziçi'nin Parsak köyü var, oralıdır, Parsak Türkmenlerindendir Karacaoğlan, bize çok yakın, Maraş'ta huduttuk)17.yüzyılda dedemin odasına on-on bir nesil ilerideki dedemin odasına konuk olur. 19.yy da Dadaloğlu. İki tane ünlü ozanın Karacaoğlan ve Dadaloğlu'nun dedelerimin odasında oturmuş olması, o sofrada yemek yemiş olması, orada ikamet etmiş olması, onların ruhlarından da bana ozanlık gelmiştir.

Ayrıca, hilkaten, yaradılışında güçlü bir kalemim var. Şiirin her konusunu güzelleme, deyiş, koşma, taşlama, terkib-i bent, terci-i bent, ağıt, destan ne ararsanız her türünü rahat işlemişim.

Bir de, köy enstitüsü mezunu oluşum. Bize anahtar verildi. Zaten ozanlığımı pekiştiren de benim köy enstitülü olmam, oradan eğitim almış olmam. Başka yerde okusaydım yapamazdım.”

Böyle diyor Âşık Yener ve kendini köy enstitüsüne gönderen dedesini, o dönemin maarif memurunu rahmetle anıyor. Çünkü köy enstitüsünde okumaktan, köy enstitüsü mensubu olmaktan onur duyuyor.

Ozanlığım, ilkokul öğrencisi bulunduğum 1938 yıllarında başladı ise de edebi ve sanat değeri taşıyan (Taşıyorsa tabi diye de ekliyor) şiirler yazmaya başlamam 1945 yılından sonra ağırlık kazanmaya başladı.

a) Âşıқта Bulunması Gereken Özellikler

Son olarak Âşık Yener'e bir âşıқта olması gereken özellikleri, geleneğin geçmişini, günümüzdeki durumunu ve gelecekteki konumu konusunda fikirlerini sorduk:

“Âşığın örnek olacak meziyetleri olması lazım. Özü başka sözü başka olmaması lazımdır. Sonra, bu toplumun içinden çıkan, bu toplumun yetiştirdiği bir fert olarak, üyesi olarak o toplumun dertlerini, neşesini, varlıklarını, yokluklarını onların duygusunu paylaşır onu veciz hale getirip, dörtlüklere döküp halkın diliyle onların duygusuna tercüman olarak halka sunması lazım. Ama muhakkak suretle yalanı olmayacak. Zaten ozanlığın, şairliğin töresi halkın, toplumun, bütün insanlık âleminin gönül duygusu, gözü, kulağı, sesidir. Onların dertlerini, sevinçlerini, neşelerini paylaşır, onları yoğurur, şiir olarak güzel bir üslupla geri topluma sunar, ozanlık budur. Halkın dile getiremediğini, zaten şiirin özelliği bellekte kalması. Bugün binlerce kumandanlar, şahlar, padişahlar falan geçmiştir, topluma sor hiç kimse bilmez ama bir Yunus unutulmamıştır bir Pir Sultan, bir Karacaoğlan unutulmamıştır. Bellekte kalır, bir dörtlük her şeyi ifade eder.”

“Eskiden ozanlık, hele bu ünlü ismi olanlar, Yunuslarımız, Pir Sultanlarımız, Karacaoğlanlarımız, Ercişli Emrahlarımız, Seyranilerimiz, Ruhsatilerimiz, Geredeli Aşık Dertlilerimiz, Bayburtlu Zihnilerimiz, Sivrialanlı Aşık Veysellerimiz, dupduru, herhangi bir menfaat beklemeden gönül duygularını aktaran ozanlarımızdı. Günümüzde ise hep türkü yapım, plak olsun okunsun, beş kuruş kazanayım gayesiyle yapılıyor, maalesef bunu yapıyorlar. Ama günümüz şartlarının, ortamının, çağında zorlaması var. Geçim gayesi var. Açken de, karnı açken de saz çalsa nasıl olacak, bir menfaat bekleyecek.

Ama ölmez çünkü ümitliyim. Bu halkın müziği yani bir toplumun özü ölmez. Belki biraz yıpranır, yandan, kenardan ısırın olur ama tamamen kemiremezler. Ki bunun devam edeceğine kesinlikle inanıyorum. Yeni yeni şairler çıkıyor. Dilerim egoizme kaçmadan, daha dupduru, halkın duygularını dile getirsinler, kişilik sahibi olsunlar, taviz vermesinler kişiliklerinden. Örnek olsunlar, tavsiyem.

Ozanın şiir denecek şiirler yazabilmesi için şu hallerin çemberinden geçmiş olması gerekir kanısındayım:

-Açlık

-Sefalet

-İşsizlik

-Horlanmışlık

-Yerilmişlik.

Ve aşk üzerine yazabilmek için:

-Âşık olmak

-Sevmek

-Sevda çekmek

-Sevilmek veya sevilmemek gereklidir.

Birkaç örnekleme de bundan verelim:

Mecnun oldum sevdan ile gezerek

Bakma öle gözlerini süzerek

Altınları sıra sıra dizerek

Ak gerdanı takışına kurbanım.

Nazar değer sürme çekme gözüne

Güvenirim ikrarına, sözüne

Benim gibi bir köz düşmüş özüne

Dönüp dönüp bakışına kurbanım.

Diğer bir sevgiliye:

Gözüm özlem özlem düşüp yollara

Merhaba Hocanım işte ben geldim.

Dağlar yol mu vermez âşık kullara

Merhaba Hocanım işte ben geldim.

Ne güzel yakışır önlüklü urban

Giyipte mektebin önünde durman

Ahu gözlerine bin ozan kurban

Merhaba Hocanım işte ben geldim.

Ak inci gibisin al yemenide

Bu aşk oylum oylum yaksın seni de

Taleben olayım, okut beni de

Merhaba Hocanım işte ben geldim.

Konup eğlendiğin dalın olayım

Odana serdiğin halin olayım

Çiğne geç sinemi yolun olayım

Merhaba Hocanım işte ben geldim.

“Son olarak şunu demek istiyorum.” diyor ve ekliyor:

Ozan evrensel düşünür, bütün dünyayı düşünür, o şekilde yazar, söyler. Ama böyle olmakla birlikte doğup büyüdüğümüz, toprağına belendiğimiz, çamuruna yuvarlandığımız, daraldığımız zaman sıkıldığımız zaman kuracağına atıldığımız bir annenin, sıkıştırdığımız zaman gölgesine sığındığımız bir babanın toprağından, yaşadığı yerden gelmişiz, oranın da bir özlemini çekiyoruz. Bunu bir yörecilik olarak değil de yaşamış olduğun toprağıın bir özlemi oluyor. O duygularla Elbistan için bir şiir yazmıştır. Bu şiir ise şöyledir:

Bahar gelmiş Elbistan'ın eline

Ovasında binbir çiçek süsü var

Yeşil şebnem düşmüş mor sümbülüne

Nurhak dağın dumanı var sisi var.

Ceyhan nehrin üç gülünün sazının

Neşesi var turnasının kazının

Berit yaylasında Türkmen kızının

Baş üstünde işlemeli fesi var

Bizim elin baharında kışında

Bereket var toprağında taşında

Meral gezer Binboğa'nın başında

Göğcebel'de meri keklik sesi var

Şiir yazdım dilde oldu bin beste

Bin arzu var gönlümdeki heveste

Çiçekçiden çiçek aldım bir deste

Kokusunda yarin gül nefesi var

Attım gayri kemendimi yayımı

Düşte gördüm emmim ile dayımı

Özledim ya ben yurdumu köyümü

Dönüp gitsem dargını var küsü var

Kader bizi attı gurbet ellere

Yıllar yılı gezip durduk dağ dere

Sorun hele mecnun Aşık Yener'e

Bir kalemden başka nesi var.

Âşık Yener'e daha nice şiirlere imza atması dileğiyle eline sağlık diyoruz.

b) Bade İçme

Âşıklık geleneğini oluşturan motifler üzerine yaptığımız sohbette “rüya görme” konusundaki düşüncelerini şöyle dile getiriyor:

“Bu, daha çok, bu töre İran şairlerine, ozanlarına aittir. Bu tamamen safсата ve yalandır. Onu kendine paye vermek için ozanlar, eli kalem tutan yazıp söyleyenler, başkası bana rakip olmasın diye, ben gördüm, bade içtim, pir geldi bade sundu, ondan sonra ben şair oldum, filan gibi bunu halka empoze ediyorlar ki a bu içkiyi, badeyi içmeyen şair olamazmış, o tamamen yalan. Rüyayı herkes görebilir. Ama bu durum onun âşık olmasını, ozan olmasını gerektirmez. Bunlar tamamen hurafe.”

Âşık toplantılarına da katılmıyor Âşık Yener. Her yerde bir çıkar olduğunu söylüyor. Felsefesine, aldığı eğitim ve terbiyeye ters düştüğünü ifade ediyor.

c) Mahlas

Şiirlerinde mahlas olarak soyadını kullanıyor. Mahlas İçin “o şairin tescilidir, tapusudur” diyor ama çoğu zaman bu tapunun da bir işe yaramadığını söylüyor. Bu güne kadar iki yüz elliden fazla şiiri bestelenmiş, birçok sanatçı tarafından okunmuş ama hiç birinde Âşık Yener adı söylenmemiş. ‘Saygısızlık yapıyorlar.’ diyor. Bu yapılanlara gücenmiş ancak, “Bizim kalemimizden çıktıktan sonra bu toplumun malıdır, bu türkü yapılır, okunur, menfaat sağlanır, sağlanmaz, umurumda değil, ben eser bırakıyorum ülkeme, memleketime, içinden çıktığım bağrından çıktığım bu topluma, halkımıza, o düşüncedeyim.” diyor. Ve bu düşüncesini “Armağan Olsun” şiirindeki şu dizelerle belirtiyor;

Yazdığım kitaplar, tüm şiirlerim

Benden milletime armağan olsun

Aydın düşüncemle, ak fikirlerimle

Benden milletime armağan olsun.

d) Âşıklar Bayramı

Ozanlık ve ozanlar konusunda da birkaç cümle ile duralım. Tutucu ve dar bir görüş içerisinde bulunan, çağdışı düşünceye sahip bazı ozanlar ve onları yönetici durumdakiler her sene Konya ilimizde (Âşıklar Bayramı) ismi altında tek taraflı bir zihniyetle şenlik düzenlemektedirler. Bu şenliğe hiçbir devrimci ozan çağrılmaz. Oysa ozanlar deyince Türk ozanlarının hepsinin çağrılması gerekir. Görüş ve düşünce ne olursa olsun, ozan halkın ozanıdır. Ne acı ki TRT kurumumuz ve yapımcıları da bu şenliği alâ-yıvalâ ile tüm dünyaya yayarlar. Hiçbir uygar ozanın orada bulunmadığını bile bile.

Diğer bir hususta bazı ozan taslaklarının hiçbir edebi eseri olmadığı ve ozanlıkla ilgisi olamayan hırsız türedileri de diğer bazı ozan arkadaşlarıma oynadıkları hile oyunu gibi benim de otuz beşin üzerinde şiirim plak var banda okunduğu halde bunlardan ancak on kadarında ismim geçmektedir. Diğerleri korsan ozanlarca kendi eserleriymiş gibi onların ismi-cismi geçmektedir. Bu durumu şiddetle lanetlerim.

e)Şiirleri Hakkındaki Görüşleri

Şiirlerini yazdıktan sonra daktilosunda temize geçiriyor ve kitaplaştırıyor. Bu şekilde metotlu çalışarak yaklaşık üç bin beş yüz tane şiire imza atmış. Çıkarmış olduğu dört kitapla bu şiirlerinden bin beş yüz tanesi yayınlanmış durumda.

Şimdiye kadar çıkarmış olduğu kitapların adları şöyle;

-1982 yılında “Değişler Demeti”

-1992 yılında “Şiirler Demeti”

-1997 yılında “Yol Ver Dağlar Yol Ver Bana”

-2000 yılında “Binboğa’dan Marmara’ya”

Şiirlerim hayatımın yaşantısından birer parçalardır. Değerli okurlarım kitaplarımın derinliklerine daldıkça bu hali görecektir. Benim ve bütün halk sınıfımızın sosyal, ekonomik, kültürel ve sevgisel duygularımız bir bütündür. Biz

ozanlar sadece gördüğümüzü, bildiğimizi, duygumuzu gönüllere aktarırız. Takdir ve yergi okurların yargısına bağlıdır, mutlu yarınlar dileği ve saygılarımı sunuyorum diyor Âşık Yener. Yazmış olduğu şiirleri ve kitapları ‘Armağan Olsun ‘ şiiriyle milletimize armağan ediyor.

Yazdığım kitaplar, tüm şiirlerim

Benden milletime armağan olsun,

Aydın düşüncemle, ak fikirlerim

Benden milletime armağan olsun,

Olmadı hayata neşem, mürvetim

Yalnız başımla hep kaldım yetim

Benim tek sermayem bir tek servetim

Benden milletime armağan olsun,

Elbet bir gün ömür nihayet bulur

Lakin şiirlerimiz dillerde kalır

İsmim anıldıkça ruhum şad olur

Benden milletime armağan olsun,

Densin ki mezarı şurada aha

Bir dua okunsun, bir de Fatiha

Bundan başka lütuf istemem daha

Benden milletime armağan olsun,

İstemem, ağlanıp yas tutulmasın

Sözlerime başka söz katılmasın

Âşık Yener ismin unutulmasın

Benden milletime armağan olsun,

Âşık Yener, kitaplarını kendi imkânlarıyla, borçlanarak çıkartıyor. Yayınevleriyle anlaşamıyor çünkü yayınevleri kitapların ellerinde kalmasından korkuyorlar. Âşık Yener yayınevlerine hak veriyor.

Bestelenmiş şiirlerinden bazı dörtlükler ise şöyledir:

Bitmez çile tükenmeyen sefalet

Yıllar yılı başımızda taç bizim

Vicdansızlar kanun çiğner maharet

Gerçekleri söylememiz suç bizim

Ankara'da türlü türlü plan var

İstanbul'da açık açık talan var

Seksen bine köpek satıp alan var

Sorsak hele kıymetimiz kaç bizim

Ne gezip durursun hep garip garip

Kız sen İstanbul'un neresindensin

Gel söyle doğruyu bana ne olur

Kız sen İstanbul'un neresindensin

Şirinevler kızı çok şirin olur

Merter'in kızları dengini bulur

Gel söyle doğruyu bana ne olur

Kız sen İstanbul'un neresindensin

İkrarı yalancı vefasız yarım

Bana düğün bayram yas bundan sonra

Senin hasretliğin beni öldürür

Elleri bağrına bas bundan sonra

Bunlar dışında bir de tamamı altı kıta olan ama dört kıtası türkü olarak bestelenen başta Arif Sağ olmakla birçok ses sanatçısı tarafından okunan, Filiz isminde bir öğretmene yazmış olduğu şiir ise şöyledir:

Başı duman pare pare

Yol ver dağlar yol ver bana

Gönlüm gitmek ister yare

Yol ver dağlar yol ver bana

Filiz yarim yaprak olur

Gazel olur toprak olur

Sırma saçı ak ak olur

Yol ver dağlar yol ver bana

Yar bir rakip bulur sonra

Gidip gelin olur sonra

Âşık Yener ölür sonra

Yol ver dağlar yol ver bana.

Âşık Yener'in seksen yıllık ömrüne sığdırmış daha nice şiiri var. İstanbul'da Avcılar, Gümüşpala Mahallesi, Arı Sokak, Pınar Apartmanı 28/7 nolu evde yaşamını sürdürmektedir.

Son olarak “Çırağınız var mı?” dediğimizde Âşık Yener: “özel olarak ilgilendiğim, çırağım dediğim kimse yok fakat, kapım herkese açık” demektedir. Herkesin yardımcısı, herkesin hocası. Bu konuda, “Var-2” adını verdiği şiirinde 17 Mayıs 2002'de kaybettiğimiz Aşık Mahzuni Şerif'den bahsederek şöyle diyor;

Mahzuni bana hep “Hocamsın” dedi

Benden de bir hayli deyiş söyledi

Aşık Veysel benim üstadım idi

Ellerine yüzüm sürmüşlüğüm var.

C) ŞİİRLERİNİN DİL VE ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

Şiirlerinin çoğunu geleneksel halk şiiri formunda kaleme alan şairimiz, çoğunlukla hece veznini kullanmıştır. Âşık Yener koşma, koçaklama, semai, terkibi-i bent, terci-i bent başta olmak üzere şiirin her türünde ese vermiştir.

Şiirlerini genellikle 4+4=8'lik semai ve 6+5=11'lik koşma tarzında yazıyor. Ama onun dışında 4+3=7'lik mani, 7+7=14'lük destanları ve serbest ölçü ile yazdığı şiirleri de bulunmaktadır. Genellikle şiirlerinin ilk dördlüğünü a/b/a/b kafiye şeması ile yazan şair diğer dördlükleri a/a/a/a kafiye şeması şeklinde oluşturmuştur. Şiirlerini kafiyeli olarak yazan âşık; redif, yarım, tam, zengin kafiyeyi sık sık kullanmıştır.

Şiirlerinde kullanılan kelimelerin çoğu sade ve anlaşılır kelimelerdir. Halk edebiyatı alanına giren kelimelerle birlikte Afşin'in mahalli ağzında kullanılan kelimeleri de şiirlerinde kullanmıştır.

Şiirlerinde sanatlara sık yer veren şair benzetmeleri çok sık kullanmıştır. Ayrıca kişileştirme, cinas ve mübalağa sanatlarından da faydalanmaktadır.

Şairin kullandığı dil ve kullandığı kelimeler onun âşıklık geleneğine olan hâkimiyetini gözler önüne sermektedir.

D) ŞİİRLERİNİN İNCELENMESİ

1.HAYATI ve KENDİ BENİNİ ANLATTIĞI ŞİİRLERİ

1.1.Hayatı Hakkında Yazmış Olduğu Şiirleri

Âşık Yener doğumundan başlayarak başından geçmiş olan bazı olayları dizelere dökerek anlatmıőtır.

Doğduğu gün olan olayları, yakınlarının ona karşı tavırlarını anlatmıő olduğu bir şiiri şöyledir:

Anam beni matemli bir günde doĐurmuő

Bulutlar ağlamış doğduğum akşam

Ovalar çöl olmuş yollar çamurmuő

Irmaklar çağlamıő doğduğum akşam

Dedem dua etmiş büyüsün diye

Ebem yüzüm öpmüş iyisin diye

Babam ninnilerle uyusun diye

Bir eőik saĐlamıő doğduğum akşam

Halam açıp açıp yüzümü görmüş

Dayım masraf için beş lira vermiş
Teyzem konuklara sofralar sermiş
Yemekler yağlamış doğduğum akşam

O günler bir derdi olsa ki gerek
Amcamın efkârı artmış giderek
Bülbül gül dalında figan ederek
Sinesin dağlamış doğduğum akşam.

İsmime demişler: Bu Âşık Yener
İnşallah sözleri şiire döner
Felek yapmış bana bir başka hüner
Bahtımı ağlamış doğduğum akşam.

(Doğduğum Akşam, s.257)

Hayatı acı ve ıstırapla dolu olan şair hapisaneyeye de düşmüştür. Hapishane ortamında yaşadıklarını ise “Hapishane Türküsü” isimli şiirle dile getirmiştir:

Kabarıp taşı da sabır taşımız
Doldu kabı almaz oldu neyleyim
Yuvası bozulan gönül kuşumuz

Uçtu karar kılmaz oldu neyleyim.

Kara günler yakar oldu özümüz

Maıpus düştük kime geçer nazımız

Hergün şaka sohbet gülen yüzümüz

Aylar geçti gülmez oldu neyleyim.

Çaldım bıçağımı kendi etime

Kırıldı umudum döndüm yetime

Günde üç beş kere ziyaretime

Gelen dostlar gelmez oldu neyleyim.

Su içtiğim ağca taşlı pınarlar

Benim için belki ağlar yanarlar

şimdi bizi mecnun diye kınarlar

Akıl başta kalmaz oldu neyleyim.

Âşık Yener geğmez oldu modamız

Ele kaldı beyler konan odamız

Yazıcıoğlu Osman Ağa dedemiz

Ŗimdi kimse bilmez oldu neyleyim.

(Hapishane Türküsü, s.416)

Cezaevinde iken hkime yazmıŖ olduğu Ŗiir ise Ŗyledir.

Korkmam ulan korkmam zalim dölleri

Bin türlü sualle yorsanız beni

Sıkı Yönetim'in emir kulları

Acı sözler ile kırsanız beni

Zincirlerle bağlansam da kolumdan

Dipiğiniz kalkmasa da dalımdan

Halkın ozanyım dönmem yolumdan

ekip mavzer ile vursanız beni.

Namerdim ben size boyun bkersem

Affedilmem iin diller dkersem

Kör olsun gözlerim bir of çekersem

Bağlayıp cellata verseniz beni.

Ozan gerçek yazar gerçeği söyler

Zulmetten iniler şehirler köyler

Gene yazacağım hep aynı şeyler

Yağlı kementlere sarsanız beni.

Çekseniz de Pir Sultan'ın darına

Bugünkü sözümü koymam yarına

Değil ki Maraş'ın zindanlarına

Götürüp Fizan'a sürseniz beni.

Zalim Yusuf paşa, dalkavuk Vali

Sizin boynunuzda halkın vebali

Şahınızdan korkmam, İsa misali

Tutup da çarmıha gerseniz beni.

Âşık Yener ölmez er oğlu erler

Bir gün yıkılır bu köhne eserler

Özü sözü doğru, kendi mert derler

Dosta düşmana sorsanız beni.

(Ozanca, s.558)

Yoksulluk hiçbir zaman Âşık Yener'in peşini bırakmıyor. Kaderin, feleğin kendine gülmediğini belirtiyor. Yoksulluğun olan dertlerine dert kattığını belini büktüğünü şiirlerinde dile getiriyor:

Bu yoksulluk benim ile

Süre geldi, süre gitti

Ben çevirdim, o yüzümü

Göre geldi, göre gitti

Sinemde açtı çok yara

Güldürmedi, bahtım kara

İsa gibi çarmıhlara

Gere geldi, gere giti.

Âşık Yener dertlerimi

Artırdı, üzdü derimi

Ben açtım, o defterimi

Düre geldi, düre gitti.

(Bu Yoksulluk, s.74)

Yetmiş sene gelip geçti

Ömür bitti, borç bitmedi.

Şu sinemi delip geçti

Ömür bitti, borç bitmedi.

Be divane Âşık Yener

Yazmakla şansın mı döner

Yokluk dalımıza biner

Ömür bitti borç bitmedi.

(Bitmedi, s.180)

Şair İstanbul'a ilk geldiği yıllarda fakirliğin pençesine o kadar güçlü yakalanır ki aylarca bir göz odada, çocuklarıyla birlikte, evdeki yorgan ve yastıkları satarak garip bir yaşam sürer:

Arzuhalci başı yaz bir arzuhal

Dertler üç-beş iken onu da geçti

Yok mu bu dertlere bir çare, bir hal

Pahalılık oku camı da geçti.

Âşık Yener ince fikire daldı

İşsizler iş için bin kapı çaldı

Satmadık ne yorgan, ne yastık kaldı

Tamtakır bizim ev hanı da geçti.

El kızları geldi girdi gönlüne

Hepside bir çizgi çektiler düne

Her biri bir yana bir başka yöne

Kaçıp da gittiler birer birer

Kimisi kaynana hatırı sayıp

kimisi avradın sözüne uyup

Beni kaderimle baş başa koyup

Geçip de gittiler birer birer

Küsmezdim elbette el olsam eğer

Babalık hukuku boş imiş meğer

Baba on paralık kıymetle değer

Biçip de gittiler birer birer

Oğlum, kızım derdim bana umuttu

Bir yaşlı babayı hepsi unuttu

Kimisi ev aldı, kimi ev tuttu

Göçüp de gittiler birer birer

(Ayrılık Türküsü, s.38)

1.2.Örnek Aldığı Ozan ve Şairleri Belirttiği Şiirler

Şair Yunus Emre, Karacaoğlan, Âşık Emrah, Âşık Veysel, Dertli, Pir Sultan Abdal gibi şair ve ozanları daima kendine örnek almış, onlar gibi şiirler yazmaya çalışmıştır.

Özün Yunus mayasından

Karac-oğlan dünyasından

Emrah Veysel deryasından

Yüzdüm yüzebildiğimce

Âşık Yener koy serini

Kimse tutamaz yerini

Ben şiirin her türünü

Yazdım yazabildiğimce.

(Bildiğimce, s.198)

Ahmet Yesevi'nin sırrına erdik

Şirazlı Hafız'dan gonca gül derdik

Yunus emre ile dergaha girdik

Mey çektik Hayyam'ın meyhanesinden.

(Zaman İçinde, s.747)

Ne bir el malına uzandı elim

Ne de bir yalan söz söyledi dilim

Ne bir yarım oldu ne de bir sevgilim

Dünyadan bir murat alamadım ben

Âşık Yener yandı yoklukla canım
Olmadı bir evim, sarayım, hanım
Bir Yunus Emre'yim, bir Pir Sultan'ım
Lakin kıymetimi bilemedim ben.

(Ben, s.151)

Yazmış olduğu şiirlerinin gözünün nuru, alınının teri olduğunu belirten âşık, hayatının tüm basamaklarının bu şiirlerde yer aldığını belirtmektedir.

Güzel dost baktığım bu şiirlerde
Elli beş senenin göz nuru vardır.
Uğruna hücreler hem hapislerde
Çektiğimiz nice umuru vardır.

Delişme yiğidin hem ulusunun
Sivil toplumunun hem Ordusunun
Leblimde bu soylu Türk Ulusunun
Bir ferdi olmanın gururu vardır.

Emrah'ın, Dertli'nin, Karac'oğlan'ın

Yunus Emre'mizin, hem Pir Sultan'ın
Yolunda yürüyüp ozan olmanın
Gönlümde tarifsiz süruru vardır.

Canım kurban olsun yiğit mertlere
Sofrası meydanda tüm cömertlere
Hiç boyun eğmedik puşt namertlere
Ben Âşık Yener'in onuru vardır.

(Göz Nuru Vardır, s.371)

Şair eski ozanların yok olduğunu, şimdiki şairlerin ise acemi olduğunu söylüyor.

O eski ozanlar hani nerdeler
Üç beş acemi söz sinemi deler
Elde mızrap kırık, bozuk perdeler
Sazım düzen tutmaz telde neşe yok.

(Neşe Yok, s.523)

Şair örnek aldığı şair ve ozanları belirterek onlar gibi olamam demektedir.

Nice ozan çıkmış hep senden beri

Çıkıp da yerini tutmamış biri

Ey Karacaoğlan Âşıklar piri

Ayağının tozu olamam elbet

Ömer Hayyam gibi meyden çekemem elbet

Yunus Emre olup derdim dökemem

Bir Mevlana misali coşup akamam

Bakiyle ummana dalamam elbet.

Fuzuli dert yanar bize yârinden

Sürmeli, Seneme yanmış derinden

Hatayı söylemiş çok eserinden

Nice sırlar vardır bilemem elbet

Bir Koroğlu gezer Bolu dağında

Yiğitlik yolunda dostluk bağında

Büyük çığır açtı kendi çağında

Ben bir tek parmağı olamam elbet.

Yandı aslı için dertli kerem

Leylası, mecnun'u eyledi verem

Bir şirin'im yok ki kanımı serem

Ferhat gibi dağlar delemem elbet.

Dönmedi yolunda yazdı her şeyi

Diline doladı paşayı, beyi

Âşık Pir Sultan'ı astılar deyi

Ağlarım gözyaşım silemem elbet.

Ruhsati yokluğun tatmış tadını

Gene Kul Himmet'in anam adını

Emrah alamamış hiç muradını

Ben de onun gibi alamam elbet.

(Ozanlar Şairler Gibi, s.543)

Âşık Veysel'in öğrencisi ve Âşık Mahsuni Şerif'in hocası olan âşık bunu şöyle ifade etmektedir.

Mahzuni bana hep 'Hocamsın' dedi

Benden de bir hayli deyiş söyledi

Âşık Veysel benim üstadım idi

Ellerine yüzüm sürmüşlüğüm var.

(Var 2, s.691)

Dokun bağlamana çal Aşık Yener

Yunus'tan, Dertli'den almışız hüner

Ozanlar yurdunda ocak mı söner

Bir köz söner, bir dal tüter yeniden.

(Yeniden, s.710)

Şair, her sözünde ozanlık olduğunu ifade ediyor ve şiirlerinde sık sık ozanlık yönünü vurguluyor.

Aklım yok ya, şairliğim alimce

Memlekette isim yaptım halimce

Ayrılığın badesini zalimce

Şimdi bize elleriyle sunan var.

Ozanlık var toprağımda, taşımda

Sevdalıyım her çağım, her yaşımda

Akıl, fikir kaldı mı ki başımda

Bakıp bakıp deli, mecnun sanan var.

(Canan Var, s.205)

Ne iş tuttuysam hep kaldı yarım

Elimde bir kalem sermayem varım

Beni kınamayın güzel dostlarım

Ben de bilmiyorum kim olduğumu.

Dilimizde biraz ozanlık var ya

Duygumuz bir pınar günlümüz derya

İsmimize Âşık Yener derler ya

Ben de bilmiyorum kim olduğumu.

(Ben De Bilmiyorum, s.142)

Bir söz gelince dilime

Şiir olur her kelime

Ellerini ver elime

Başını koy dize doğru.

(Bize Doğru, s.146)

Dilimde sözlerin manası derin

Bütün dinleyenler diyor aferin

Kaleminden çıktı Aşık Yener'in

Bu güzel şiirin ustası başka.

(Başka, s.150)

Şair, mütevazılığı elinden bırakmamaya çalışmaktadır. Kendisinin daha ham olduğunu, pişmediğini belirtmektedir. Bu ifade ise yukarıda söyledikleriyle çelişmektedir.

Bilgi derip tutamadım bendimi

Gücenirim bana olgun dendi mi

Ham meyveye benzetirim kendimi

Üç beş kelam bildiğime bakmayın.

Ovalardan, yaylalardan, şehirden
İlham aldım dere, ırmak, nehirden
Noksanım çok daha sözden, şiirden
Böyle şair olduğuma bakmayın.

Âşık Yener bir gün gurbet ellerde
Kalsam bile bataklarda, çöllerde
Ozan ismim yaşayacak dillerde.
Benim sağken öldüğüme bakmayın.

(Bakmayın, s.177)

Şair binlerce şiir yazmasına rağmen kıymetinin anlaşılmadığından şikâyet etmektedir.

Yazdık yaylalara, köye, şehre
Taştık ırmaklarla aktık nehire
İmza attık ama beş bin şiire
Lakin kıymetimiz bilinmiyor hiç.

(Nedense, s.871)

Âşık Yener bizim tek niyetimiz

Kimseler etmesin varsın methimiz

Gerçek değerimiz, öz kıymetimiz

Birkaç asır sonra bilinir bir gün.

(Bir Gün, s.68)

Tan vakti tabiat şenlenir yer yer

Gönlümde bir çiçek açar her seher

Âşık Yener ozan, sözleri cevher

Lakin kıymeti bilinmez kine.

(Bilinmez kine, s.160)

Dilimiz şeyda bülbül her goncada şakıdık

Ozan tezgahında bunca şiir dokuduk

Bir anlayan görmedik, biz yazdık biz okuduk

Gelip de kimseler halimiz sormuş değiliz.

(Değil, s.240)

1.3.Kendi Benini Anlattığı Şiirleri

Şair ömrü boyunca kimseye minnet etmemiş ve kimsenin hakkını yememiştir.

Kimseden beklemem lütufla nimet

Defterimde yazmaz haramla zimmet

Mevki makam için eylemem minnet

Ne mebusa ne de Bakana minnet.

(Ne Minnet)

Şair daima sömürü düzenine karşı çıkmış ve doğru bildiğini en sert sözlerle dile getirmiştir.

Kimisi der iken: Aman bize ne

Her dem karşı çıktım bozuk düzene

Kafa tuttum sömürene ezene

Başbakana bile çatmışlığım var.

Dürüst göre yaptım an be an

Lokman gibi buldum dertlere derman

Nahiye müdürü oldum bir zaman

Kanun, nizam gütmüşlüğüm var.

Karışmasam bile türlü naneye

Hep beni tuttular bir bahaneye

Bazen hapis, bazen tımarhaneye

Üç beş kere girip yatmışlığım var.

Emekli olunca açtım perdeyi

Açılıp saçıldım iyiden iyi

Sağlık evi açtım kar olsun deyi

Zarar eyleyipte batmışlığım var.

(Aynıyla Vaki, s.30,31)

Kimisine can evimi taht ettim

Kimisini tatlı dille fethettim

Kimisini şiirlerle methettim

Her güzelde bir hatıram var benim.

Âşık Yener yaşasam da dar zaman

Her mecliste saygın durdum her zaman

Kıymetimi, değerimi bir zaman

Neyleyim ki bilemedi yar benim.

(Benim, s.89)

Şair, bazı özelliklerini ise şöyle ifade ediyor.

Yaşadım insanca, gezdim adamca

Ne sadık dost gördüm, ne de bir amca

Her gün mey çekerim Ömer Hayyamca

Başka dünyaların insanıyım ben.

Sevgi saygı hepten kalmamış meğer

Para denen şeyde kıymetle, değer

Kınarım insanlık bu ise eğer

Başka dünyaların insanıyım ben.

Gerçek insanlığa bin saygı duyar

Küçüğü severim, büyüğü sayar

Altın bir kalbim var yirmi dört ayar

Başka dünyaların insanıyım ben.

Âşık Yener sözü bağla burada

Gözüm yok servette, mülkte, parada

Namerde sığınmam kalsam arada

Başka dünyaların insanıyım ben.

(Başka Dünyaların, s.92-93)

Servete, mala, mülke kıymet vermeyen âşık, insanların kalbine girmeyi daha ön planda tutmaktadır.

Olmasın mekânım, sarayım, tacım

Seven bir sevgilim, kardeşim, bacım

Ben kendi derdime kendim ilacım

Benim dünyam bana kâfi geliyor.

Hatır gönül kırmam, olmaz bir kaygum

Sonsuzdur âleme sevgiyle saygım

İnsanlığa hizmet en engin duygum

Benim dünyam bana kâfi geliyor.

Duygumda oluşur yazım baharım

Felsefe hocamdır leylî, neharım

Ozanlık sıfatım tek iftiharım

Benim dünyam bana kâfi geliyor.

Kimseye sen şusun sen busun demem

Harama el sürüp bir lokma yemem

Gölge yapmasınlar ihsan istemem

Benim dünyam bana kâfi geliyor.

(Benim Dünyam, s.111)

Yaşamı boyunca çile ve ıstırap eksik olmayan şairin geçen onca senelere rağmen elinde hiçbir şey yoktur. Şair bu durum için kendisine kızmaktadır.

Düz yerde şaşırdım doğru yolumu

Ne sağımı bildim, ne de solumu

On kere kelepçe giyen kolumu

Takıp mengeneye bükmeli benim.

Ne bir göz evim var, ne bahçe, ne bağ

Hayat üzerimde sanki karlı dağ

Boynumdan değil de, elden ayrık sağ

Ayağından dara çekmeli benim.

(Ceza, s.203)

Şairin en başta gelen özelliklerinden bir haksızlığa baş kaldırmasıdır. Dadaloğlu gibi bunu şiirlerine haykırırken Karacaoğlan ve Pir Sultan gibi de insanlar arasında ayırım yapılmamasını, gönüllerin sevgiyle dolmasını haykırmaktadır.

Haksızlığa isyan bayrağı açtım

Kalplere uygarlık ışığı saçtım

Ne sözümden caydım, ne dönüp kaçtım

Dadaloğlu gibi yiğit can benim.

İsterim dünyada, hür demokrasi

Çağdaş insan olsun her bir siyasi

Güzele aşığım, zalime asi

Karacaoğlan benim, Pir Sultan benim.

(Koçaklama, s.471)

1.4.Eserleri Hakkında Yazmış Olduğu Şiirleri

Ecel gelip bir gün şair ölse de onu yaşatacak olan eserleridir.

Âşık Yener ecel meyi içse de
Ölüm bizi tırpan gibi biçse de
Devir dönüp nice yıllar geçse de
Türkülerim dilden dile dolaşır.
(Dolaşır, s.230)

Şair yazmış olduğu kitabının nasıl emekle ortaya çıktığını belirtiyor ve kitabının okundukça değer kazanacağını söylüyor.

İnce ince mana verdim özüne
Gireceksin görenlerin gözüne
Biliyorum her bakanın yüzüne
Bir dost gibi güleceksin kitabım.

Her sayfasını mısra mısra donattım
Beyitlere şeker kattım bal kattım
Tüm dünyaya dostluk eli uzattım
Okudukça bileceksin kitabım.

Eğlenmeden yorulmadan yol aşır
Yıllar yılı elden ele dolaşır

Günden güne menziline ulaşıp

Gönüllere dolacaksın kitabım

Dört bir yana eseceksin yel gibi

Coşa coşa akacaksın sel gibi

Her seherde açılan bir gül gibi

Ne sararıp solacaksın kitabım

Hayır dua alacaksın yazana

Hece hece inci gibi dizene

Zihin verip anlayana sezene

Sen bir rehber olacaksın kitabım.

Âşık Yener seni yaptı bir eser

Duygularla hem donattı seraser

Saz kırılır tel pas tutar dil susar

Sen ebedi kalacaksın kitabım.

(Kitabım, s.480)

Aşık, yazmış olduğu şiir ve türkülerin dilden dile söylenerek yayılacağını dile getirmektedir.

Her gönüle bizim hitaplarımız
Beş kıtada vardır ahbablarımız
Elden ele gezer kitaplarımız
Berlin'de, Tahran'da, Erbil'de şimdi

Âşık Yener gönül başka ne arar
Ömür denen zaman işte bu kadar
Dört bin şiir yazdım, türkülerim var
Söylenir yıllarca her dile şimdi.

(Şimdi, s.849)

Şair okurlarını unutmuyor ve bu şiiri de okurları için kaleme alıyor:

Gönül dünyamızdan bir pazar açtık
Gelen de sağ olsun, gelmeyenler de.
Sattığımız cevher, hasını seçtik
Alan da sağ olsun, almayanlarda

Şiarımız bizim ikramla izzet
İnsanca düşünmek büyük meziyet

Okuyup kitabı gönlünce lezzet
Bulan da sağ olsun bulmayanlar da
Dilimiz ediptir, bilmeyiz küfür
Gözümüzde birdir müslimle kafir
Kalp hanemiz açık gelip misafir
Kalan da sağ olsun kalmayanlar da.

Halimize gülüp demeyin mecnun
Bir ışığı vardır yanan her mumun
Her bir okuyuşta haz alıp memnun
Olan da sağ olsun olmayanlar da.

Altmış yıldan beri yazar bu kalem
Yazdığımız her söz ozanca kelam
Bizi hatırlayıp dostça bir selam
Salan da sağ olsun salmayan da.

Okuyunuz tek tek her bir yerini
Çevirin sayfanın bir diğerini

Ben Âşık Yener özdeğerini

Bilen de sağ olsun bilmeyenler de.

(Okurlarıma, s.870)

2.AŞK (LİRİK) TEMALI ŞİİRLERİ

Âşık Yener’de aşk, insan olarak yaratılmış bir ruhun tabii, vazgeçilmez duygusu, İnsanların yaşam kaynağıdır. Şiirleri arasında en fazla aşk temalı şiirler yer almaktadır. Âşık Yener aşkı, inanma duygusu ve dertlere deva olan bir ilaç olarak görmüştür.

Şairin aşk temalı şiirlerini bölümler halinde ele alıp açıklayacağız:

2.1.Her Güzele Meyil Verme

Şair her gördüğü güzeli aşkı olarak nitelemekte ve ona methiyeler düzmektedir. Bu güzelin ismi bazen Sevgi bazen Gonca olmaktadır. Bunun sebebini ise gönlünün müptela olmasına bağlamaktadır. Sevgilisinde bulunan özellikleri başka güzelerde görünce sevgilisini hatırlamaktadır. Ayrıca güzellerin değerini ozanların anlayacağını dile getirmektedir

Bu âşıklık başa bela

Neyleyim gönlüm müptela

Bir göz görsem ela ela

Bana seni hatırlatır.

(Bana Seni Hatırlatır, s.80)

Gönlü güzellere müptela olan şair her gördüğü güzele âşık olduğu için bunun başına dert olduğunu söylemektedir. Sevdiği kızın gözleri ela olduğu için her ela gözlü güzeli sevdiğini sanmaktadır.

Güzelden ne anlar eller

Elbette ozan değiller

Yanağında gonca güller

Biten güzel ne haldesin.

(Ne Haldesin, s.524)

Sadece ozanların güzellere anlayacağını belirten şair, güzelliği nedeniyle goncaya benzeyen yârin ne halde olduğunu merak etmektedir.

Sen Ozan Âşık Yener'sin

Kalbim sevgi dolu dersin

Güzelleri çok seversin

Bir dost gerek gönül sana.

(Bir Dost Gerek, s.75)

Bu şiirinde de şair kalbinin sevgi dolu olduğunu ve güzelleri çok sevdiğini dile getiriyor. Böyle sevgi dolu bir insana da bir arkadaş, dost, sevgili gerekmektedir.

Âşık Yener sen gibi güzelleri çok över

Bilgin, görgün, kültürün her halinle münevver

Tüm âlem seni sever, sen de âlemi sever

Sen bütün insanlığa âşık gönül gibisin.

(Bir Güzelin Özelliği, s.164)

Âşık Yener bütün güzellere methiyeler dizmiştir. Dörtlükte bunu dile getiren şair ayrıca sevgilinin özelliklerini de vurgulamaktadır.

Bazen olur dostu olur yadeller

Bazen olur her güzeli yar beller

Bazen olur gündüzleri hayaller

Bazen olur uykuların düş tutar.

(Deli Gönlüm, s.261)

Şair kimi zaman gurbetle dost olduğunu, bütün güzelleri kendisine yar olarak gördüğünü ve bu güzelleri gündüz hayalinde gece düşünde gördüğünü söylemektedir.

Selam sana bankacılar güzeli

Sen bahçede yaprak mısın, dal mısın?

Biz severiz güzelleri ezeli

Çiçek misin, kovandaki bal mısın?

(Gül Müsün, s.307)

Bankada çalışan bir kıza gönül veren Âşık onun güzelliğini belirtmek için çiçeğe, bala bahsetmektedir.

Bazı gün sevdaya daldık

Leyla gördük Mecnun olduk

Her güzelden bir haz aldık

Bir tadımlık bal misali.

(Misali, s.509)

Her güzelden tadımlık bal misali haz aldığımı söyleyen şair kendini Mecnun yerine koyarak Leylalar'a âşık olduğunu söylüyor.

Sevda pınarı var Âşık Yener'de

Sevmek şifa olur bin türlü derde

Güzeli sevmesi sevap derler de

Onun için seviyorum ben seni.

(Onun İçin, s.553)

Şair 'güzele bakmak sevaptır ' sözüne atıfta bulunarak bunun için güzelleri sevdiğini açıklamaktadır.

Ben Âşık Yener'e ozan denilir

Ozanlar güzelin kıymetin bilir

Yüzüne baktıkça bakasım gelir

Bursa ipeğinin şalı mısın sen.

(Sen, s.609)

Sevdiği o kadar güzeldir ki adeta Bursa ipeğinden yapılmış şala benzemektedir. Âşık gözlerini sevgiliden alamamaktadır. Kendisi ozan olduğu için güzellerin kıymetini bilmektedir.

Âşık Yener âlem bilir ünümüz

Sevgi taşır saatimiz günümüz

Güzellere âşık deli gönlümüz

İsmi güzel bir Leyla'ya tutuldu.

(Tutuldu, s.777)

“Binboğa'dan Marmara'ya” isimli kitabın dizgisini hazırlayan “Pembegül Gökçek Hanım'ı” da unutmuyor ve onun için de “Güzel Pembegül” isimli şiiri yazıyor:

Hoş gönlünü hayallerle avutma

Sonra dönüp pişmanlıkta yas tutma

Ben seni unutmam sen de unutma

Ellerine sağlık güzel Pembegül.

(Güzel Pembegül, s.781)

Aşk için yaşın önemli olmadığını belirten şair gönle yaş sorulmayacağını belirtiyor:

Coşan seller durulur mu?

Aka aka yorulur mu?

Gönüle yaş sorulur mu?

Şimdi bir Leyla'ya düştü.

(Gönlüm Yeniden Yeniye, s.783)

Şair Bülbül isimli şirinde bülbüle sesleniyor ve her gördüğü güzelin peşinde koşma, vefasız bir yâre âşık olup aşk ateşiyle benim gibi yanma demektedir:

Gördüğün güzelin düşme peşine

Her geceler gelip girse düşüne

Bir vefasız yârin aşk ateşine

Düşüp benim gibi yanma ha bülbül.

(Bülbül, s.137)

“Kızlar” isimli şiirinde ozanlık yönünün güzelleri bilmesini sağladığını ve güzelleri gözüyle süzdüğünü, ezelden beri güzellere âşık olduğunu, gönlündeki tahtın güzellere ait olduğunu belirtiyor, kızları meleklerle benzetiyor.

Benim ozan gönlüm güzeli sezer

Size benzer güzel başka ne gezer

Cenneti alada huriye benzer

Sizin her yönünüz hoş kızlar sizin.

Sade güzelsiniz, yok fiyakanız

Gençler tutmuyor mu sizin yakanız

Hani alyansınız hani tokanız

Niye parmağınız boş kızlar sizin.

Lisanınız güzel, sözünüz güzel

Kirpiğiniz güzel, gözünüz güzel

Hele de o melek yüzünüz güzel

Yolunuza konur baş kızlar sizin.

Değmezler boşuna gönül yakmasın

Dönüp de kem gözle size bakmasın
Hep gülüp eğlenin, sakın akmasın
Ahu gözünüzden yaş kızlar sizin.

Güzele aşığız ezelden beri
Gönlümüzün tahtı güzelin yeri
Sorup anmazsanız Âşık Yener'i
Olsun kalpleriniz taş kızlar sizin.

(Kızlar, s.802)

Şiirlerinde gönlünün sevgi dolu olduğunu, gönlünün güzellere ait olduğunu sık sık vurgulayan ve bunun ozanlık ruhundan kaynaklandığını belirten şairin şiir yazdığı güzellerin isimlerinden bazıları şöyledir: Sevgi, Cansu, Demet, Emine, Asuman, Ayşe, Arzu, Sebahat, Aynur, Güler, Gül, Nazlı, Zeynep, Nadide...

Kimseler benzemez senin cismine
Bak şiirler yazdım Sevgi ismine
Bendeki hatıra kalan resmine
Her gün bakıp bakıp ağlayacağım.

(Ağlayacağım, s.25)

Gönüllerde arzu, kalpte dileksin

Soyu asil kendi suna Asuman

Cennette hurisin, gökte meleksin

Hiç kimse benzemez sana.

(Asuman, s.28)

Ne hoş da gülersin sitemle, nazla

Gel kırma gönlümü bir acı sözle

Âşık Yener sever canından fazla

Senden alıyorum haz Ayşe Ayşe.

(Ayşe, s.43)

Aşk yoluna çıktım yorulmaz atım

Yüzüne baktıkça artar takatım

Âşık Yener ismim, ozan sıfatım

Aklından, gönlünden çıkmasın Arzu.

(Arzu, s.60)

Âşık Yener ismim hatırla her an

Sen de benim gibi aşka düş de yan

Kalbimin içine gir de saklan

Kimseler arayıp bulmasın Cansu.

(Cansu, s.209)

Güzel ismin Demet, sen bir çiçeksin

Açmış yanağında gül demet demet

Hayal, rüya değil sen bir gerçeksin

Yüzün pembe pembe, al demet demet.

(Demet, s.239)

Gönlüm melul mahzun ezelden beri

Şadeyle güzelim beri gel beri

Üzüp duruyorsun Âşık Yener'i

Yaptığın yanına kar mı Emine.

(Emine, s.277)

Gül kokulu zambak tenli Sebahat

Eğlenmeden bizden yana bak da gel

Âşık olmak sayılır mı kabahat

Nazlanmadan usul usul çık da gel.

(Gel, s.335)

Bir eşi olmayan güzel Aynur'um

Gönlümde fermansın gözümde nurum

Senin savdan ile yanar dururum

Bir de aşk bahrine dalayım gülüm.

(Gülüm, s.346)

Bir eşi olmayan güzel

İsmin Güler, yüzün güler

Dönüp sana baktıkça el

Kaşın güler gözün güler.

(Güler, s.368)

İsmin Meral cismin benzer merala

Hangi karlı dağın meralısın sen

Kirpiklerin ok ok, gözlerin ela

Kaşları kudretten karalısın sen.

(Meral, 494)

Kulak ver gel Âşık Yener sözüne

Benim gibi ateş düşün özüne

Kiraz dudağına gonca yüzüne

Ben sana aşığım bil Nazlı Nazlı.

(Nazlı, s.522)

Sen bu rengi hangi çiçekten derdin

Böyle benek benek yüzüne serdin

O Gül ismin gibi güle benzerdin

Bazen diken olup batman olmasa.

(Olmasa, s.554)

‘Sen Yoksun’ isimli şiiri ise eşi Nadide Hanım için yazmıştır:

Sen güzeldin, hem Nadide ismin de

Rüya oldu hayalin de, resmin de

Duvardaki son hatıra resminde

Melek nurlu yüzün kaldı sen yoksun.

(Sen Yoksun, s.612)

Yurdumun Yurdagül'ü, güzel şairler başı

Çevirme gül yüzünü bir kez daha göreyim.

Gönlüme sevgili ol, canıma can yoldaşı

Dünyada ermediğim bir murada ereyim.

(Yurdagül, s.752)

Âşık yener der ki: boynumu büktün

Sana şiir yazıp işte dil döktüm

Bütün güzellerden gayrı el çektim

Gönlüm yalnız seni diliyor Zeynep.

(Zeynep, s.756)

Ne kadar güzelsin sevda

Bu ne işve bu ne eda

Eyledi bülbül- Şeyda

Sevda senin sevdan beni.

(Sevda, s.819)

ÂŞık Yener kaynar kanım

Bu dilbere kurban canım

Yüklendi sevda kervanım

Gçer sevda kervanım.

(Sema'ya, s.865)

ÂŞık gördüğü güzele nereli olduğunu, bir sevgilisinin olup olmadığını sormaktadır:

Ne kadar da güzel o pamuk elin

Bir Şeyda bülbülü andırır dilin

Bekâr mısın, yoksa var mı sevgilin

Biraz mutluluktan naçar gibisin.

(Açar Gibisin, s.37)

Âşık nerede bir güzel varsa ona gönül vermiştir, sevgilinin aşkı ile kalbini tutuşturmuştur. Bu güzel bazen pazardaki bir kız olurken bazen de bir öğretmen, bir doktor olmaktadır:

Sevda sardı yine gönül dağımı

Buram buram hem solumu sağımı

Âşık Yener bu kız İrem Bağı mı?

Elma turunç nar kokusu geliyor.

(Öğretmen Filiz Hanıma)

(Beylikdüzü Rüzgârı, s.818)

Unutulmamalıdır ki şairi bu günlere taşıyan en önemli şiiirlerinden biri olan “Kız Sen İstanbul’un Neresindensin? ” isimli şiiirinin hikâyesinde belirttiğimiz gibi pazarda bulunan bir güzele nereli olduğunu sorar ve yanıt alamayınca 67 dörtlükten oluşan bu şiiiri yazar:

Ne gezip durusun hep garip garip

Kız sen İstanbul’un neresindensin

Gel söyle derdine olayım tabip

Kız sen İstanbul’un neresindensin...

Saçların yüzüne dökülmüş tel tel

Ambarlı’yı gez de,Avcılar’a gel

Basıncıköy kızları zaten hep güzel

Kız sen İstanbul'un neresindensin.

...

Ozanın sazı mı, ya dili misin?

Aşığa uzanan dost eli misin?

Acıçeşmeli mi, Ramili misin?

Kız sen İstanbul'un neresindensin.

(Kız Sen İstanbul'un Neresindensin, s.436,437)

Yol üzerinde tanıştığı bir güzele yazılmış şiiri ise şöyledir:

Salına salına gezip giderken

Seninle tanıştık yol üzerinde

Oturup baş başa sohbet ederken

Şeker, şerbet vardı dil üzerinde

Ellerin bahçede güller mi derdi

Sen kokladın onlar murada erdi

Gül Çiçek ismini sana kim verdi

Çiçek mi açıldı gül üzerinde

Ne güzel de yakışmışsın adına

Gülüm sen de sev ki er muradına

Kız doyum mu olur senin tadına

Sanki bir kaymaksın bal üzerinde.

(Gül Çiçek, s.878)

Gülçiçek isimli bir bayanla ise yol üzerinde tanışıp, bir yerlerde oturmuşlardır. Sözleri aşığa hoş geliyor ki ağzında şeker mi var demektedir. Diğer güzelleri gibi Gül Çiçek de çok güzeldir, âşık olunmaya değerdir. İsmi gibi gül yüzlüdür. Güzelliğinden dolayı kaymağa benzemektedir ve sevmeye doyulmamaktadır.

Tanıdıkları ve dostları da Âşık Yener'in övgülerine mazhar olmuşlardır:

Bedalıza Sanat Evi'nin sahibi halk türkülerinin eşsiz sanatçısı sevgili hemşerim diye hitap ettiği Nazan Hanım için yazmış olduğu şiirden bazı dörtlükler ise şöyledir:

Kaşların bir hilal olmuş

Saçları sümbül mü Nazan

Melek yüzün al al olmuş

Taze gonca gül mü Nazan

...

Hemşeriyiz biz o denli

Amca, yeğen senli benli

Sen Göksunlu ben Afşinli

Âşık Yener el mi Nazan.

(Nazan, s.864)

2.2.Sevgilinin Emsalinin Olmaması

Sevgili o kadar güzeldir ki onun eşi, benzeri, emsali ve dengi yoktur. Diğer güzeller tabir-i caizse sevgilinin eline su bile dökemez. Hatta güzeller bir araya gelse, saf saf dizilse yine de sevgilinin yerini tutamazlar. Şair sevgilinin güzelliğini belirtirken onun güzelliğini Ay ve Güneş'le kıyaslar. Bazen onun eşi ve benzeri olmadığı için meleklerle, hurilere benzetir. Sevgili duruşuyla, bakışıyla, konuşmasıyla bütün güzellikleri kendinde barındırmaktadır. Sevgili Aslı'ya, Leyla'ya dahi benzemez, onlardan daha güzeldir.

Sevgilinin eşi ve benzeri yoktur, hiçbir güzel ona benzememektedir. O sevgililerin en güzeli, cananların en değerlisidir. Hiçbir güzel sevgiliye denk olamamaktadır.

Kimseler benzemez senin cismine

Baş şiiirler yazdım Sevgi ismine

Bendeki hatıra kalan resmine

Her gün bakıp bakıp ağlayacağım.

(Ağlayacağım, s.25)

Dünyada muradın almayan kullar
Ağlar her gün her gün gülemezler ki,
Güzeller saf tutup, donansa yollar
Yar senin dengine gelemezler ki
(Bilemezler Ki, s.82)

Benzemez hiç ellere
Bakışın bir başka senin
Bir sel olup gönüllere
Akışın bir başka senin.
(Başka Senin, s.186)

Giyinip gezersin türlü desende
Güzellikte teksin sen demesen de
Asalet, soyluluk, güzellik sende
Bin türlü vasfın var sayamıyorum.
(Diyemiyorum, s.255)

Yaklaş aynalara var usul usul

Bak da güzelliği sen kendinde bul

Aransa Ankara, İzmir, İstanbul

Daha bir benzerin bulunmazkine

(Bilinmezkiye, s.160)

Gezip durma eda ile naz ile

Gönül kırma sitem ile söz ile

Ok kirpikli ela ela göz ile

Hançer hançer bakışların bambaşka

(Bambaşka, s.163)

Bir benzeri yok ellerde

Sevgisi var gönüllerde

Güzelliği hep dillerde

Sözlenen güzel geliyor.

(Geliyor, s.300)

Tüm dünyayı dolaşsam da bin günde

Hiçbir güzel bulamam ki denginde

Lale, sümbül, nergis, gonca renginde

Yaz baharın her çiçeği gibisin.

(Kır Çiçeği, s.447)

Kalbinde taht kurdun Âşık Yener'in

Gönlümüzde sevgin ummandan derin

Ne bir menendin var, ne bir benzerin

Güzeller yurdunun kralısın sen.

(Meral, s.494)

Ellerden bambaşka güzelliğin var

Onun için seviyorum seni

Kimsede olmayan özelliğin var

Onun için seviyorum seni.

(Onun İçin, s.552)

Bir eşin yok benzemezsin ellere

Bir de fazla naz edişin olmasa

Benzersin ya goncalar güllere

Bir de yazım güz edişin olmasa.

(Olmasa Eğer, s.557)

Âlemden güzelsin, elden üstesin

Bin çiçek kokulu bir top destesin

Gönüllerde nağme, dilde bestesin

Aşığın teli misin sen.

(Sen, s.609)

Yüzünü görenler kalmaz kederde

Şifasın vallahi bin türlü derde

Böyle güzellik yok her güzelde

Her şey gelip sen de güzelleşiyor.

(Sende Güzelleşiyor, s.618)

Şöyle baktım sağa sola

Senden güzel var mı ola

Hasretimle düşüp yola

Ermek için sana geldim.

(Sana Geldim, s.653)

Bir benzeri yoktur özelliğinin

Gonca gül yüzünün tüm benliğinin

Gel kıymetini bil güzelliğinin

Kar yağıp saçların ak ak olmadan.

(Gel Ki, s.788)

Sevgili çiçeklerden daha güzeldir. Hiçbir çiçek ne nergis ne de gül sevgilinin dengini tutamamaktadır.

Âşık Yener gezer bir mecnun halde

Güzelliğın yoktur nergizde, gülde

Her dem yanımdasın düşte, hayalde

Seni el yanına koyamıyorum.

(Diyemiyorum, s.255)

Güzellikte yok benzerin

Yarışamaz el seninle

Bilesin yoksa haberin

Lale, nergiz, gül seninle.

(Seninle, s.846)

Aşık, sevgiliyi meleklerle eş görüyor bazen de sevgilini meleklerden daha güzel olduğunu belirtmektedir. Sevgili o kadar iyi ve güzel ki sevgiliye eş olacak iki varlık melekler ve hurilerdir.

Gönüllerde arzu kalpte dileksin

Soyu asil kendi suna asuman

Cennete hurisin, gökte meleksin

Hiç kimse benzemez sana Asuman

(Asuman, s.28)

Melek desem az gelir az

Cana değer ettiği naz

Dişler inci dudak kiraz

Ben güzeli bilmez miyim?

(Bilmez Miyim, s.171)

Aslın huri midir, melek mi özün
Kudretten sürmeli her iki gözün
Sanki gonca olup açılmış yüzün
Kokusunu pembe gülden mi aldın.

(Gülden Mi Aldın, s.315)

Cebimde saklarım güzel resmini
Huriler melekler tutmaz cismini
Gönül defterinden güzel ismini
Sildirme bu kadar merhamet eyle.

(Merhamet Eyle, s.492)

Hurilerle, melekler tutmaz senin yapını
Tırnağına değişmem güzellerin topunu
Bana karşı açık tut n'olur gönül kapını
Eşğini öperek destur alıp gireyim.

(Yurdagül, s.752)

Bir rüzgâr esiyor Beylikdüzü'nden

Burcu burcu yar kokusu geliyor

Huri melek nişanı var yüzünden

Bir ilahi nur kokusu geliyor.

(Beylikdüzü Rüzgârı, s.818)

Sevgilinin güzelliği, Güneş'le, Ay'la eşdeğerdir. Çünkü sevgilin yüzü o kadar parlak ve güzel ki etrafına ışıklar saçmaktadır. Sevgili gündüz güneş olmakta, geceleri ise Ay olmaktadır ve etrafına ışık saçmaktadır.

Âşık yener var mı yârimin eşi

Gül yüzü göklerin Ay'ı, Güneş'i

Benim bekleyişim, O'nun gelişi

Mehtaplı gecenin müjdecisidir.

(Mehtaplı Gecenin Müjdecisi, s.508)

Gel sesini duyayım o tatlı ahengiyle

Yanakların nur sanki pembe pembe rengiyle

Güzel olan yarışır menendiyle, dengiyle

Eşsiz güzelliğini onbeş günlük Ay'a sor.

(Sor, s.590)

Gül yüzün benziyor Güneş'e, Ay'a

Şavkın vurur durur ırmağa, çaya

Benzerin gelmemiş daha dünyaya

Ne kardeşin benzer, ne de el sana.

(Sana, s.626)

Erciyesli'm, kayserili'm

Ay bakışlı Nur sevgilim

Sırma saçlarına elim

Sürmek için sana geldim.

(Sana Geldim, s.653)

Şair sevgilinin güzelliğini anlatırken mübalağa yapıyor ve ayak izinin, gözünün, yüzünün, sözünün renginin bile diğer güzellere benzemediğini ve onlardan daha güzel olduğunu belirtiyor:

Çantanı koluna takar

Gezersin akşama kadar

Yollarda ayak izi var

Hiçbir iz rengi benzemez

Kuşlar konar mı engine

Uçuşır dengi dengine

Ahu gözünün rengine

Hiçbir göz rengi benzemez.

Başımı koysam dizine

Baksam süzüne süzüne

Pembe gül rengi yüzüne

Hiçbir yüz rengi benzemez.

Âşık Yener'in özüne

Küller karıştı közüne

Dilinin tatlı sözüne

Hiçbir söz rengi benzemez.

Kovanda bembeyaz bir petek balsın

Bir şeyin reyhası benzemez sana

Pembe nar çiçeği bir demet gülsün

Yaylanın yoncası benzemez sana.

(Benzemez, s.129)

Sevgili tabiatta çevreye mis kokular saçan tüm çiçeklere denktir. Etrafa koku vermeyen yayladaki yoncadan değildir. Sevgili baldır, tüm güzellikleri kendisinde barındırır.

En hoş demindesin gençlik çağının

Sümbülü gibisin Ağrı Dağı'nın

Bin bir meyve veren İrem Bağı'nın

Turuncu ayvası benzemez sana.

Bu şiirinde olduğu gibi şair sevgiliyi güzel kokan sümbüle benzetirken, turuncu ayvanın sevgiliye benzemeyeceğini ifade etmektedir.

Ey güzel Hataylı ey eşsiz peri

Benzerin gelmemiş Havva'dan beri

Allahın en güzel eşsiz eseri

Cenneti Alası benzemez sana.

Şiirden anladığımız kadarıyla Hataylı olan sevgilinin ilk insanın var olmasından beri eşi ve benzeri Dünya'ya gelmemiştir. Allah'ın özenerek yarattığı eşsiz bir güzelliğe sahip olan güzel, meleklerden, hurilerden daha güzeldir.

Ne İzmir, İstanbul ne de Sivaslı

Ne Mersin, Adana, ne de Payaslı

Ferhat'ın Şirin'i, Kerem'in Aslı'sı

Mecnun'un Leyla'sı benzemez sana.

Türkiye'nin hiçbir yerinde sevgilinin güzelliğine denk güzelliğe sahip kimse yoktur. Sevgili güzellikte bir tanedir. Dillere destan olan Mecnun'un aşkından dolayı çöllere düştüğü, Ferhat'ın aşkından dağları deldiği Şirin'den daha güzeldir.

Konuşman bir şeyda bülbül ahengi

İpek saçlarının yoktur bir dengi

O cennet gözlerin menekşe rengi

Güllerin goncası benzemez sana.

Sevgilinin saçları ipek,gözleri menekşe rengindedir,.Bu güzelliklerinin emsali yoktur.Sevgili sadece dış güzelliği ile farklı değildir. Sevgilinin konuşması da o kadar tatlı ki şeyda bülbülü andırıyor.

Bir asil soydan ki annenle dayın

Benzeri gibisin Güneş'le Ay'ın

Ne Sibel Can'ları ne Emel Sayın

Avşar'ın Hülya'sı benzemez sana.

Asil bir soydan gelen güzel, anne tarafına benzemektedir güzellikte. Hiçbir ünlü güzel sevgiliye benzememektedir. Çünkü sevgilinin güzelliği Güneş'in, Ay'ın güzelliğine eşitir, onlar gibi gözlerinin ateşiyle, parlaklığıyla, teninin güzelliğiyle etrafa ışık saçmaktadır.

Toprağa can veren nehir gibisin

Güzeller diyarı şehir gibisin

Kuran'da yazılı şiir gibisin

Kulların duası benzemez sana.

(Benzemez Sana, s.165)

Şair sevgilinin güzelliklerini sıralamaya devam ediyor ve pırl pırl akan berrak nehirlere, içinde birçok güzeli barındıran şehre benzetirken tüm güzellikleri kendinde barındırdığını belirtiyor. İnsanların Allah'a yalvarırken etmiş olduğu birbirinden güzel dualardan daha güzel olduğunu söylüyor.

2.3.Leyla ve Mecnun İlişkisi

Leyla ve Mecnun ikilisi şairlerin şiirlerinde en sık kullanmış olduğu sevgili ve aşığı benzettikleri iki ana kahramandır. Bunun yanı sıra Ferhat ile Şirin, Arzu ile Kamber ikilileri de şiirlerde yer almaktadır.

Mecnun, Leyla'ya olan aşkı sebebiyle çöllere düşmüş, Ferhat ise Aslı için dağları delmiştir.

Âşık Yener'in aşk şiirlerinde yapmış olduğu benzetme sevgili için Leyla, âşık için de Mecnun'dur. O Mecnun ise kendisidir:

Leyla'yı sende buldum

Aşk çölünde boğuldum

Bak işte Mecnun oldum

Senin gözlerin için.

(Gözleri İçin, s.334)

Ey çengel kirpikli gözleri ela

Benim ay bakışlım her yerin ala

Beni Mecnun ettin sen oldun Leyla

Bak düştüm sahradan çölden öteye

(Külden Öteye, s.449)

Öyle oturma hüznle

Kalk Leyla Mecnun'un geldi.

Dön hele ahu gözünle

Bak Leyla Mecnun'un geldi.

(Leyla, s.484)

Kaynayıp coşarsın ırmakla, çayla

Gül yüzün yarışır Güneşle, Ay'la

Âşık Yener Mecnun sen güzel Leyla

Çöl değil sevgili seni beklerim.

(Seni Beklerim, s.601)

Rüzgârla savrulan unum

Gün günü eriyen mumum

Sen Leyla'sın, ben Mecnun'um

Seven gönül ne yapmaz ki.

(Seven Gönül, s.633)

Konuşalım gel oturup

Üzme beni böyle yorup

Leyla gibi uzak durup

Çekip gitme çöl üstüne

Eyledin Mecnun'dan beter

Bir köz attın sinem tüter

Âşık yener yanıp biter

Yağmur yağar kül üstüne.

(Yol Üstüne, s.735)

Gül yüzün yarışır Güneş'le, Ay'la

Dudağın al kiraz, gerdanın yayla

Ben divane Mecnun, sen güzel Leyla

Gezerim peşinden çöllere boyunca.

(Yollar Boyunca, s.746)

Sevgisi kalbime doldu

Mekân tutup orda kaldı

Âşık Yener mecnun oldu

Çöllere, sahraya düştü.

(Gönlüm Yeniden Yeniye, s.783)

Sevgisi var can evinde canımda

Kaynar duru damarımda kanımda

Ben mecnun'um, Leyla zaten yanımda

Sahra neme gerek çöl neme gerek.

(Neme Gerek, s.863)

Şair ben de Ferhat, Kerem ve Mecnun'un sevgilileri için çekmiş olduğu çileleri, ıstırapları çekerim. Onlar gibi ben de yârime kavuşamadım, cefa çektim demek istiyor:

Kerem Aslı için gezdi dolaştı

Ferhat Şirin için dağları aştı

Leyla'sı peşinde yıllarca koştı

Mecnun bir ömrünü çöle bağladı.

(Bağladı, s.61)

Aşkımın önüne çekseler serhat

Ferman dinlemez de koştururum at

Çöllerde Mecnun'um, dağlarda Ferhat

Görseler kıskanır Yörükler beni.

(Sürükler Beni, s.593)

Ferhat yüce dağlar deldi yol oldu

Kerem aslı için yandı kül oldu

Âşık yener bir yar için del'oldu

Mecnun Leyla'sıyla çöllerde kaldı.

(Yıllarda Kaldı, s.736)

Âşıktık bir Ferhat bir Mecnun gibi

Elendik elekten ince un gibi

Gençlik denen cevher yandı mum gibi

Eriyip tükendi kandilde şimdi.

(Şimdi, s.849)

Âşık Yener kendi gönlüne sesleniyor ve değer bilmeze âşık olma, çünkü o senin kıymetini bilmez. Eğer ki birine gönül vereceksen, âşık olacaksın peşinen koşulacak bir güzel, bir Leyla olmalı ki sen de aşk ile yanıp tutuşacaksın yani Mecnun olacaksın demektedir. Sevgilinin hilesi olmamalı, aşığı kandırmamalı böylelikle Mecnun gibi Leyla'ya, aslında aşka âşık olunmalıdır. Mecnun ve çöl Leyla'yla değer kazanıyor:

Badem ezse bile inci dışında

Bakmalı hilesi var mı işinde

Gönül gezip durma güzel peşinde

Leyla'yı, Mecnun'u çölu bilmeli.

(Bilmeli, s.99)

Emrah şiir yazsa bile

Ferhat dağlar delse bile

Mecnun çıkıp gezse bile

Leylasız çöl neye yarar.

(Neye Yarar, s.535)

Her şey güzelleşir versen değer

Yeter ki kıymetin bilesin meğer

Peşinde dolaşan Mecnun'san eğer

Leyla'yı sahrada, çöllerde ara.

(Yollarda Ara, s.751)

Şair hayatının birçok döneminde güzellere gönül vermiştir. Bunu da aşkı her çağı diye nitelemektedir. Bir dönem vardır ki aşğın adeta deli divane olduğu bir

dönemdir ve ismi Mecnun olma evresidir. Şair her çağı yaşadığı gibi bu çağı da yaşamıştır ve o ateşle yüreği köz gibi yanmıştır. Artık aşk ateşi sönmüştür ve yanan ateşten küller kalmıştır:

Mecnun'ken Leyla bağından

Geçtik aşkın her çağından

Sönen aşkın ocağında

Kül çekmişiz bundan geri.

(Bundan Geri, s.107)

Şair daima sevgiliyi Leyla, kendisini de Mecnun'la eşdeğer görüyor. Leyla sevgililerin genel özelliği olarak nazlı, cefa çektiren ve vefasız olurken, âşık Mecnun kadar ve hatta ondan daha fazla deli divane oluyor, kendini kaybediyor ve aşkın ateşiyle yanınca çöllerin sıcağında yanmış gibi oluyor:

Bir vefasız Leyla buldum

Sevdim, sevgisiyle doldum

Mecnun'dan da mecnun oldum

Bugün ben bende değilim.

(Ben Bende Değilim, s.108)

Âşık yener bir sevdaya bulaştım

Ne vaz geçtim, ne menzile ulaştım

Mecnun oldum yar peşinde dolaştım

Yar vefasız Leyla imiş bilmedim.

(Bilmedim, s.122)

Âşık Yener hasta kalbim kanıyor

Bir köz düştü oylum oylum yanıyor

Her kim görse beni deli sanıyor

Bir Leyla'nın Mecnun'uyum bilen yok.

(Bilen Yok, s.128)

Uslanmadın deli gönlüm hala sen

Serserimi, mecnun muyum neyim ben

Sevgi dolu kalbimi can evimden

Bir insafsız el kopardı götürdü.

(Götürdü, s.301)

Yürüyor önünde bir uzun yol var

Kurumuş bedeni ne yaprak, dal var

Âşık yener adlı bir mecnun kul var

Sormadan bilin ki, işte o benim.

(İşte O Benim, s.427)

Daha sel olmadan coşup çağlarsan

Bir sevda yoluna düşüp ağlarsan

Vefasız Leyla'ya gönül bağlarsan

Mecnun edip çöle salar da gider.

(Solar Da Gider, s.601)

Âşık sevgiliyi gördükten sonra yitirmiştir ve sevgiliyi aramaktadır. Yine Mecnun'un Leyla'yı araması gibi âşıkta sevgilisini aramaktadır ve onu düşlemektedir:

Bir mecnun gibiyim seni görelî

Aşkın can evime gelip gireli

Her gün düşümdesin gönül vereli

Benim de gönlüm var, ben de severim.

(Benim De Gönlüm Var, s.101)

Bir haldeyim görmeyeli ben seni

Özleyerek yine andım dün seni

Mecnun edip, peşin sıra sen beni

Leyla olup düze çekme bu kadar.

(Bu Kadar, s.141)

Gonca yüzlüm sen gideli buradan

Kalbim üzgün, garip gönlüm boş kaldı

Hiç dönmedin, yıllar geçti aradan

Mecnun gezen bir divane baş kaldı.

(Boş Kaldı, s.144)

Mecnun gezer sevdiğini yitiren

Aşkını beni yiyip yiyip bitiren

Her seherde kokusunu getiren

Yeller geldi Yörük kızı gelmedi.

(Yörük Kızı, s.730)

Hasretinle yüreğimi ezdirdin

Leyla oldun, beni candan bezdirdin

Mecnun ettin peşin sıra gezdirdin

Silinmedi izim çöllerde kaldı.

(Yollarda Kaldı, s.879)

Âşık, sevgiliyi daima özleyip ve sevgilinin de kendisini özleyip özlemediğini merak etmektedir:

Altın gibi bir yürek var döşünde

Görür müsün bazen beni düşünde

Sen Leyla'sın ben Mecnun'um peşinde

Bütün yollar çöl oluyor aşkınla.

(Aşkınla, s.32)

Bilmem yar görür mü bazen düşünde

Anarm'ola sıyrılıp da işinde

Bazen Mecnun oldum Leyla peşinde

Dolaştın çöllerin kuraklarında

(Alaca Şafaklar, s.59)

Gel sevgili, gör de beni düşünde

Mayıs çıksın, haziranın peşinde

Mecnun gibi Leyla'sının peşinde

Âşık yener del'olunca gel bari.

(Gel Bari, s.361)

Âşık sevgilinin peşinde koşuyor ve çevresindeki insanlar onu kınıyor ve eştiriyorlar, onun deli divane olduğunu, akılsız olduğunu belirtiyorlar. Âşık ise kendisinin Leyla peşinde koşan Mecnun olduğunu söylüyor. İnsanların kınamalarını önemsemiyor. Çünkü benim aşk ile aklım başımdan gitti, bir güzelin Mecnun'u oldum demektedir:

Âlem akılıysa kendi işinde

Bana da divane desinler varsın

Düşmüş geziyorsam Leyla peşinde

İsmimi de Mecnun koysunlar varsın.

(Desinler Varsın, s.235)

Her görenler beni Mecnun sanıyor

Bakıp bakıp bu halimi kınıyor

Bir köz düştü içim, dışım yanıyor

Eli poyraz es üstüme es bugün.

(Küs Bugün, s.460)

Bu hayatta ben neler gördüm ben neler

Sevenlerim düşman oldu dış biler

Mecnun diye divaneler, deliler

Taşa tutup taşlamazsa yuh bana.

(Yuh Bana, s.727)

2.4.Sevgilinin Naz Etmesi

Sevgilinin özelliklerinden biri de nazlı olması, aşğa cefa çektirmesi, mağrurlanması ve vefasız olmasıdır. Bu özellikler sevgili ile eşdeğerdir.

Sevgiliyi güzeller şahı olarak belirten şair, sevgilinin de aynı kendisi gibi olmasını ve halini, hatırını sormasını istemektedir. Sevgilinin kendisi gibi içten bir âşık bulamayacağını da belirtmektedir.

Nazlanma bu kadar güzeller şahı

Biraz hatır, gönül sor benim gibi

Seven kalbi kırıp gitme günaha

Daha bulamazsın yar benim gibi.

(Benim Gibi, s.86)

Sevgili nazlı olduğu kadar mağrurdur ve kendisine çok güvenmektedir. Şair ise zamanın ne getireceğinin bilinmediğini, güzelliğinin elbet bir gün yol olacağını bu gibi nedenle gururlanmasının yersiz olduğunu “Kar yağar umduğun dağlara bir gün” dizesiyle belirtiyor.

Bin türlü nazınla olup sitemkâr

Öyle mağrurlanma ahu gözlü yar

Sene on iki ay, dört mevsimi var

Kar yağar umduğun dağlara birgün.

(Birgün, s.87)

Sevgili bir ömür boyu aşığa çile çektiriyor ve merhamet etmiyor. Şairin bir diğer özellikleri de vefasız olması ve nazlı olmasıdır. Aşık, sevgiliye o kadar kuvvetli bir aşkla bağlı ki ona yalvarmaktan ile geri durmuyor. Ama aşık sevgiliden beklediği ilgi ve itibarı göremiyor.

Seni merhametsiz seni bivefa

Bana ömür boyu çektirdin cefa

Ben yalvardım sen naz ettin bin defa

Ellerle eğlenip gülebildin mi.

(Bile Bildin Mi, s.199)

Âşık ateşiyle yanan âşık bir de bu yetmezmiş gibi sevgilinin nazlı olmasından muzdariptir.

Ne istersin, ne verdin ki sen bana

Bu kadar naz reva görme insana

Bir kez olsun bak sevgili bu yana

Bir köz düştü oylum oylum yanan var.

(Canan Var, s.205)

Mağrurlanma ela gözü sürmeli

Bu güzellik senden bile geçer ha...

Ecel girer gülistanı tırpanlar

Gonca demez, yaprak demez biçer ha...

(Geçer Ha, s.293)

Yine bu şiirinde de şair, sevgilinin mağrurlanmaması gerektiğini belirtmekte ve ecel gelince hayat gülünün solacağını vurgulamaktadır.

Sevgili önceleri mağrur değildir. Zamanla mağrurlanan sevgili nazı ile aşığına cefa etmektedir. Sevgiliyi adeta bir kuşa benzeten şair yükseklerden uçmaması gerektiğini, daldan dala konmayarak bir gönülde kara kılması gerektiğini ifade etmektedir.

Evel böyle değil idin gül yüzlüm

Yükseklerden uçuyorsun sen gayrı.

Aşığına cefa etme gel nazlım

Daldan dala konma böyle in gayrı.

(Gayrı, s.347)

Güzelliğini koz olarak kullanan sevgili, aşığa naz ediyor ve bu nazla sitemden aşık usanıyor. Sevgiliye seslenen âşık “çalılmış olduğum sazdan, söylediğim türkülerden dahi haz almıyor musun?” diyerek sitemini belirtiyor.

Salınarak cilveyle naz satarsın.

Güzelliğın ellerinde koz senin.

Her görüşte bana hava atarsın.

Nedir böyle çalımların kız senin.

Usandırdın siteminden nazından

Bir selam ver geçerken en azından

Âşık Yener türküsünden sazından

Hoyrat gönlün hiç mi almaz haz senin.

(Kız Senin, s.461)

Âşık çevresinde olan insanlara kimin daha fazla naz yapacağını soruyor ve cevabını sevgili olarak alıyor. Sevgilinin bir özelliğı de vefasız olmasıdır. Aynı şekilde kim vefasız çıkar diye sorduğumda seni söylediler, demektedir.

Kim dedim bu elin Zühre yıldızı

Kim dedim çok fazla satıyor nazı

Kim dedim bu şehrin en güzel kızı

Seni gösterdiler kime sordumsa.

Kim dedim bu Âşık Yener'e bakar

Kim dedim aşığı aşkıyla yakar

Kim dedim sonunda vefasız çıkar,

Seni gösterdiler kime sordumsa.

(Kime Sordumsa, s.462)

Sevgili nazlı olduğu için aşığın yanına gelmiyor ve uzaklarda duruyor, aşık da sevgiliye sesleniyor ve ne kadar naz yapsan da gül pembe yüzüne kurban olduğum yine seni seveceğim demektir.

Uzaklardan durup bu kadar fazla

Nazlanma nazına kurban olduğum

Ben seni severim bin türlü hazla

Gül pembe yüzüne kurban olduğum.

(Kurban Olduğum, s.477)

Nazlı yar güzelliği sebebiyle mağrurlanmakta ve herkese yükseklerden bakmaktaymış. Yaş ilerledikçe güzelliği kaybolmuştur, saçlarının sevgilinin mağrurlanması da yok olmuştur, saçları bile artık hüznüdür.

Gayet yükseklerden uçuyordun dün

Engin tepeleri yoktu gördüğün

Yel vurmuş saçların dağılmış bugün

Yüzüne dökülen tel mahzun mahzun.

(Mahzun Mahzun, s.495)

Sevgili o kadar mağrurlanıyor ki şair sevgilinin ilah olmadığını, onunda bir insan olduğunu ve insan gibi davranması gerektiğini vurgulamaktadır. Şair sevgilinin mağrur olmaması gerektiğini belirtmektedir.

Sırma saçın ak gerdana yığılsın

Büyüklenen mağrur başın ezilsin

İlah değil, yaratıcı değilsin

Sen de bir gün kullar gibi ölürsün.

(Minnet, s.505)

Sevgili tüm güzellikleri kendinde barındırmaktadır ve bir de çalım satmasa, mağrur olmasa daha da güzel olacaktır.

Güzelsin sevgili güzelsin gayet

Bir de fazla çalım satman olmasa

Tüm güzellikler sende bulmuş nihayet

Bir de kaşlarını çatman olmasa.

(Olmasa, s.554)

Sevgiliyi püsküllü belaya benzeten şair sevgilinin artık uslanmasını gerektiğini, naz ve sitem yapmaması gerektiğini söylemektedir.

Bu ne sitem, bu ne naz

Benim püsküllü belam.

Gel gayrı uslan biraz

Benim püsküllü belam.

(Püsküllü Bela, s.583)

Âşık, sevgiliye minnet etmektedir; ama karşılığında sevgilinin nazıyla karşılaşmaktadır. Söylemiş olduğu sözlerle Âşık Yener'in can evi, yüreği yanıyor; fakat sevgili bunun farkında olmamaktadır.

Minnet ettim, her seferde naz sattın

Kalp üzmeyebilir bilmez söz attın

Âşık Yener can evine köz attın

Yakıyorsun, sen farkında değilsin.

(Sen Farkında Değilsin, s.604)

Sevgilinin nazından usanmayan aşık, sevgiliden kendisini üzmemesini ve sevmesini istemektedir.

Bin neşe alırım her bir hazından
Sen de sev güzelim beni azından
Ne senden usandım ne de nazından
Yeter ki gönlümü üzme sevgilim.
(*Sevgilim, s.624*)

Şair, sevgiliye emsalsiz gözlerin kalbimi fethettiği için ne kadar da naz etsen yine de seni seviyorum, demektedir.

Çekerim etsen de bin türlü nazın
Gönlüme değil ki umur sevgili
Kalbimi fetheden emsalsiz gözün
Sanki siyah elmas kömür sevgili.
(*Sevgili, s.645*)

Ellerine uzattığım al gülü
Nazlı nazlı alışını sevdiğim
Şirin dilin andırıyor bülbülü
Tatlı tatlı gülüşünü sevdiğim.
(*Sevdiğim, s.649*)

Sevgili mağrur olmaktadır, bunu nedeni ise sevgilinin denginin, benzerinin olmamasıdır.

Yükseklerden uçarsın durmaz enginde

Daha bir güzel yok senin denginde

Dalgalı saçların altın renginde

Gözlerin elmasın karası sanki.

(Sanki s.650)

Nazlı sevgili aşığı yalvarttırıyor ve aşığın aşkına karşılık vermiyor. Bu nedenle âşık hayattan murat alamıyor ve yıllarım baharsız, yazsız geçti diyor. Aradan yıllar geçtikten sonra sevgili, aşığa gel diyor ama bunu da âşık kabul etmiyor.

Yıllarım geçtiler baharsız yazsız

Yalvardım, bir günü geçmedi nazsız

Beklerim gel diyor şimdi vefasız

Yollara boz duman çöktükten sonra.

(Sonra, s.652)

Şair sevgiliye sesleniyor ve yalvarıyorum diyor, sevgiliden naz yapmamasını istiyor.

Yürü Âşık Yener yâre varalım

Önünde diz çöküp çok yalvaralım

Nazlanma sevgili gel sarılalım

Dökülsün saçlarına kollar boyunca.

(Yollar Boyunca, s.746)

Sevgilinin meleklerle eş olduğunu belirten şair bu nedenle mağrur olduğunu söylüyor.

Yüksek uçar konup durmaz enginde

Yanakları gonca gülün renginde

Güzelliği hurilerin denginde

Melek huylu bir güzelde gönlüm var.

(Gönlüm Var, s.805)

Sevgili, aşığa cefa ve naz etmiştir. Böylelikle yıllar geçtikçe bu sıkıntılarla saçlarının beyazladığını söylemektedir.

Eyvah zaman geçip gitti

Başımda ak teller bitti

Yar bana çok cefa etti

Eylediği nazdan önce.

(Zaman Süzgeci, s.861)

2.5. Sevgilinin Vefasızlığı

Sevgili nazlı, mağrur, cefa eden olduğu kadar da vefasızdır. Aşığa verdiği sözde durmamıştır. Çeşitli şiirlerinden alınmış dörtlükler ise şöyledir:

Vefasız yârimi yaylada düzde

Bulamam izini arar da şimdi.

Gelmedi, durup da verdiği sözde

Duydum ki bir başka kararda şimdi.

(Firarda Şimdi, s.700)

Sevgilinin vefasız çıkması gibi yâri görüp de umutlandığı düşlerde artık vefasız olmuştur. Çünkü artık düşleri yâri kendisine göstermemektedir.

Umut bağlayıp durduğum

Her gece yâri gördüğüm

Görüp hayra yorduğum

Düşler de vefasız çıktı.

(Vefasız Çıktı, s.701)

Seni ne çok seviyordum

Kız sen de vefasız çıktın.

Eşsiz sevgilim diyordum

Kız sen de vefasız çıktın.

(Vefasız Çıktın, s.703)

Bırakıp gittin vefasız

Bir yalnız başta beni

Yüce dağların başında

Tipi, boran, kışla beni

(Vefasız,877)

Bir kuru söz ile beni avuttun

Ne de gelip bir gün elimden tuttun

Ne mektup, ne selam ne tez unuttun

Kulak seste, gözüm yollarda kaldı.

(Yollarda Kaldı, s.879)

2.6. Sevgiliye Hasret

Âşık, sevgiliye daima hasret kalmıştır ve kavuşamamıştır. Bu kavuşamamanın sebebi çoğu zaman yar olmakta, kimi zaman da âşık olmaktadır. Yâre kavuşamamaktan dolayı sevgili daima feryat ederek gözyaşı dökmekte ve katlanılmaz acılar çekmektedir.

Hasretlikle geçti haftalar, aylar

Günleri mevsimler yıla bağladı

Gözyaşımla doldu dereler, çaylar

İlkbaharda coşan sele bağladı.

Neyleyim be yarsız sarayı, köşkü

Gayrı saz çalıp da eylemem meşki

Bana sakladığı sevgiyi, aşkı

Korkarım yar başka ele bağladı.

Saydım haftaları, saydım günleri

Aradan yıl geçti, dönmedi geri

Bu sevda götürüp Âşık Yener'i

Yârin zülfündeki tele bağladı.

(Bağladı, s.61)

Sen gelmedin daha, işte güz geldi
Yapraklar düşmeye aştı bir bir
Senin yüzün güzel, bahar güzeldi
Şimdi dağlar bile kışladı bir bir.

Âşık yener gezer bir mecnun gibi
Yel vuru savrulur ince un gibi
Hasretin kalbime kör kurşun gibi
Gün günü zalime işledi bir bir.

(Bir Bir, s.62)

İkrarı yalancı vefasız yârim
Bana düğün bayram yas undan sonra
Senin hasretliğin beni öldürür
Elleri bağrıma bas bundan sonra.

Hasretle günleri ayları saydım
“Unuttum” demişsin, ellerden duydum
Ben senin adını “Vefasız” koydum

İster gücen, ister küs bundan sonra.

Hatırla an Âşık Yener ismimi

Hayalde, düşte gör bazen cismimi

Sendeki hatıra kalan resmimi

Götür bir kenara koy bundan sonra.

(Bundan Sonra, s.63)

Âşık yener uzar yollar

Yâre hasret kaldı kollar

Bu hasretlik nice yıllar

Bitmez bitmez bitmez bitmez.

(Bitmez Bitmez, s.65)

Ela gözlüm bahar geldi

Geleceğim bekle beni

Hasretlik sinemi deldi

Geleceğim bekle beni.

Eline kalem almışsın

İnce fikire dalmışsın

Gel deyi mektup yazmışsın

Geleceğim bekle beni.

(Bekle Beni, s.69)

Âşık neredeyse sevgiliye yalvarmaktadır ve tek dileğinin yüzünü görmek olduğunu belirtmekte, ben aşkın ateşiyle yanmaktayım sen de yan demektedir.

N'olur dileğimi çevirme geri

Görem gül yüzünü beri dön beri

Her yanını sarsın aşk alevleri

Yaksın yüreğini kor benim gibi.

(Benim Gibi, s.86)

Aşığın, yâre kavuşma isteğinde önüne daima engeller çıkmaktadır.

Âşık Yener gene düştüm bin zare

Hasretlik elinden oldum bin pare

Gönül dedi haydi gidelim yare

Kar yağmış yollara kış gördüm bugün.

(Bugün, s.119)

Sevgiliye hasret kalıyor, ulaşmak istiyor ama önüne birçok engel çıkıyor ve bunu “Kar yağmış yollara kış gördüm bugün.” dizesiyle belirtiyor.

Gül dalına bülbül konmuş ötmeye

Benim gibi yanıp yanıp tütmeye

Niyet etsem dost köyüne gitmeye

Yollarıma temmuz ayı kış gelir.

Yüreğimde bin hasretlik duyarak

Yol beklerim günler aylar sayarak

Sevinirim yar gelecek diyerek

Umutlarım dolu gider boş gelir.

(Boş Gelir, s.138)

“Bugün” isimli şiirinde olduğu gibi “Boş Gelir” isimli şiirinde de yollarını kar bağlamıştır. Bu nedenle yârine kavuşamamaktadır. Hasretin biteceği günü bekliyor ama umutlarının tamamı gün geçtikçe sönüyor.

Hasretlik ateşi düşüp de cana

Gidelim diyorsan sen yârden yana

Hava tipi boran yol vermez sana

Düşersin dağların kışına gönül.

(Gönül, s.375)

Âşık bu şiirinde yine yâre kavuşmak istemektedir ama olumsuz hava şartları yolunu kesmektedir. Şair sevgiliyi özlediği halde herkesten gizlemektedir. Gelecek umuduyla yollarını gözlemektedir. Yine önündeki en büyük engel kış ayıdır ve kış ayının çıkmasıyla yâre kavuşacağım demektedir

Gidem dedim gidemedim yârime

Bizim eller boran şimdi kış şimdi

Hasret ile yar yerine bağırma

Bastıklarım kara kara taş şimdi.

(Kış Şimdi, s.466)

Hasretlik köz gibi düşse de cana

Korkarım ne Mart'a, ne de Nisan'a

Ne sen geleceksin, ne de ben sana

Yollar böyle irak olduktan sonra.

(Olduktan Sonra, s.559)

Ben yârimi özlüyorum

Sırrım elden gizliyorum

Yollarımı gözlüyorum

Kış gitsin gelsin bahar, yaz

Sabret gönöl sabret biraz.

(Sabret Gönöl, s.643)

Gönlüm nazlı yâre gitmek istiyor

Yol verin gideyim sıralı dağlar

Gurbet ellerinde hasret bitmiyor

Ta ezelden bahtım karalı dağlar.

(Sıralı Dağlar, s.651)

Kara talihinin hiç gülmediğini belirten şair, artık feleğin yüzüne gülmesini ve yâre kavuşma dileğinin gerçek olmasını istemektedir.

Yârin aslı huri, gülyüzü melek

Yüzünü görmeye diledim dilek

Yolumu bağladın sen kahpe felek

Elini üstümden çek yeter şimdi.

(Şimdi, s.660)

Başı duman pare pare

Yol ver dağlar yol ver bana

Gönlüm gitmek ister yare

Yol ver dağlar yol ver bana.

(Yol Ver Dağlar, s.728)

Şairin ‘Yol Ver Dağlar Yol Ver Bana’ isimli bu şiiri aynı zamanda bestelenmiş olup, başı dumanlı dağların yâre gitmesini engellediğini içermektedir.

Sıra sıra ne bağlarsın yolumu

Yol ver karlı dağlar yâre gidelim.

Gurbet kırdı kanadımı, kolumu

Yol ver dağlar yâre gidelim.

(Yâre Gidelim, s.739)

‘Yâre Gidelim’ şiirinde de şair dağların sıra sıra olup yolunu bağladığını belirtmektedir. Şair gurbette olduğu için bir türlü yârine kavuşamamaktadır.

Kar ve yağmur yağması sebebiyle oluşan sellerden dolayı ovalar doluyor ve dağların başına bulut çöküyor. Bu engeller yüzünden âşık sevgiliye ulaşamıyor.

Yâre gidem dedim yağmur kar yağdı

Ovalar sellerle doldu neyleyim

Dağların başına bulutlar yağdı

Kervanım yollarda kaldı neyleyim.

(Neyleyim, s.767)

Yüce dağlar engel oldu hep bana

Gidem dedim gidemedim canana

Gözlerimin ağlaması bir yana

Damla damla yaşı bile ağlıyor.

(Ağlıyor, s.839)

Şair bu şiirinde de yine sevgiliye kavuşmak istediğini fakat kendisine dağların engel olduğunu dile getirmektedir. Sevgiliye duyduğu hasretten gözlerinin yaşlarla dolduğu belirtiyor. Mübalağa yapan şair gözyaşı damlalarını dahi sevgili için ağladığını söylemektedir.

Âşık ümidini yitirmiyor ve yâre kavuşmak istemektedir.

Bak çiçekler soldu, yapraklar sarı

Ömür tükeniyor yarıdan yarı

Hasret yaylasından umut rüzgârı

Hep eser gönlüme bir akşamüstü.

(Bir Akşam Üstü, s.136)

Âşık, artık yaşlandığını belirtiyor ve ömür tükeniyor demektedir. Sevgiliye sesleniyor ve içimdeki hasret geleceğin umuduyla eriyor, sana kavuşmak istiyorum, gel de gönlüme gir demektedir.

Sensiz geçmiyor ki haftalar aylar
Zindan oldu bana şehirler, köyler
Irmaklar köpürüp, coşunca çaylar
Sellere karışıp bana gelesin.

(Bana Gelesin, s.179)

Şair muhtemelen bu şiiri kış aylarında yazmıştır ve baharın gelmesiyle birlikte önümüzdeki engeller kalksın, eriyen karların oluşturduğu sellere karışıp bana gel demektedir.

O güzel başına olsun ki yemin
Sen düşün aklıma, ağladım demin
Senin hasretliğin senin özlemin
Yerleşti içime kalıp gidiyor.

Âşık yener gönlüm viran bağ gibi
Hasret dört yanımı sardı ağ gibi
Yanıyor yüreğim yanar dağ gibi
Sonunda kül duman olup gidiyor.

(Çalıp Gidiyor, s.210)

Gel otur yanıma lisanı nazik
Zaten hasretinle yüreğim ezik
Beyaz kollarına altın bilezik
Gel ha benim çifte takışlım gel.

(Gel Ha, s.302)

Hasretinle yavaş yavaş
Ak saçlarla dolunca baş
Âşık Yener gözleri yaş
Dolunca gelirim sana.

(Gelirim, s.339)

Yıllar ilerler ve hasret ile saçları aklaşır, bu dert ile daima gözleri ıslanır, işte o zaman sana gelirim diyor. Şair umudunu yitirmiyor, ne kadar dert ile de dolsa yâre kavuşmayı istiyor.

Baş koydum bu yola ben bile bile

Maşukta naz olur âşıkta çile

Alıp koklamaya bin hasret ile

Gül değil sevgili seni beklerim.

(Seni Beklerim, s.601)

Şair asla yârî beklemekten vazgeçmiyor ve sevgiliyi beklemek için bu yola baş koyduğunu belirtiyor. Sevilen de naz, sevende de çile olacağını söylüyor. Daima sevgiliyi bekliyor.

Bilemezsin seni nasıl özledim

Zambak tenli gül kokuşlu sevgilim

Gelir diye yollarını gözledim

Güneş yüzlü Ay bakışlı sevgilim.

(Sevgilim, s.602)

Sevgilinin kokusunu güle benzeten şair sevgiliyi çok özlemiştir ve umudunu hiç yitirmemiştir.

Bitsin bu hasretlik gayrı dön de gel

Ak yeledi aşk atma bin de gel

Bekletme sevgili yakın gün de gel

Âşık Yener ölüp toprak olmadan.

(Gel Ki, s.841)

Âşık sevgiliye kavuşmak istemektedir. Sevgiliye seslenerek beni artık bekletme, aşk atına bin ve en yakın sürede bana gel demektedir. Burada âşıklık geleneğine aykırı bir durum vardır. Çünkü geleneğe göre sevgili beklemelidir. Âşık ise sevgiliye koşmalıdır.

Hasretinle ölür bu Âşık Yener

Tabut denen cansız bir ata biner

Mezarım sahipsiz tarlaya döner

Gelen, geçen çiğner yol olur gider.

(Gider, s.320)

Âşık iyice umudunu yitirmiştir. Yârin artık gelmeyeceğini ve hasret içinde öleceğini düşünmektedir. Sevgilinin gelmemesiyle mezarının bile sahipsiz kalacağını insanların yol diyerek üzerinden geçeceğini düşünmektedir.

Tahammül kalmadı bende doğrusu

Gün günü gönlümün arttı kaygusu

Birike birike hasret duygusu

Sel olup içime doldu sevgilim.

(Kaçınıcı Bahar, s.451)

Şair ‘Kaçınıcı Bahar’ artık dayanacak gücünün kalmadığını belirtiyor. Sana kavuşamama kaygısı her gün arttı ve sana hasretim o kadar çoğaldı ki adeta selleri andırmaktadır, demektedir.

Âşık Yener ömür bitti

Hasretlik canıma yetti

Benliğim kaybolup gitti

Yosun tutan taşlar gibi.

(Kuşlar Gibi, s.464)

Hasretin güngünü arttı giderek

Yazıp söylemeye bilmem ne gerek

Senin yokluğuna boyun bükerek

Goncalar, sümbüller solmuş olacak.

(Olacak, s.560)

Âşık Yener bundan sonra yarışmam

Küskünüm feleğe daha barışmam

Yârin bana benim yâre kavuşmam

Issız gecelerin düşünde kaldı.

(Kervanım Dağların Başında Kaldı, s.769).

Geleceksen yeter gayrı dön de gel

Mor yeveli aşk atına bin de gel

Bekletmeden en yakın bir günde gel

Âşık yener ölüp toprak olmadan.

(Gel Ki, s.788)

Gitmek istiyorsun yâre

Olmuyor ne çare gönlüm

Yürek yanar pare pare

Yoktur buna çare gönlüm.

Mahkûm musun, yoksa sürgün

Onduğun var mı ki bir gün

Umutsuzsun her gün her gün

Zavallı biçare gönlüm

Yâre kavuşmak istiyor ama kavuşamıyor. Bunun nedenini gönlüne soruyor ve bir cevap alamıyor. Bu hasret gün geçtikçe bir umutsuzluğa dönüşüyor. Yar hasretiyle feryat figan ediyor ve dillere düşüyor. Önünde engel olan uzun yollar birleşip bir gün yâre götürmüyor.

Âşık Yener'in feryadı

Söylenir dillerde adı

Gidip bir gün kavuşmadı

Yollar nazlı yâre gönlüm.

(Gönlüm, s.356)

Şair, aradan uzun bir zaman geçip, baharın yazın gelmesine rağmen sevgilinin gelmediğini belirtmektedir. Herkesin sevgilisine kavuşarak gönlüne neşe geldiğini; fakat aşığın gönlünün neşe ile dolmadığını söylemektedir.

Sen gelmedin, bahar geldi yaz geldi

Akasyalar çiçek açtı sevgili.

Her gönüle neşe geldi haz geldi

Dallarında kuşlar uçtu sevgili.

Âşık uzun yıllardan beri sevgiliye hasret duymaktadır, gelmesi için mektup yazmakta ve dil dökmektedir. Ne yazık ki sevgili gelmekte ve şairin diktiği gülleri elle biçmektedirler.

Yıllar yıl hasretini hep çektim

Mektup yazdım sana nice dil döktüm

Gelir diye yonca ekim gül diktim

Sen gelmedin eller biçti sevgili.

(Sevgili, s.843)

Yâre gidemeyen âşık, kendisini yâre ulaştıracak olan yolları bile unuttuğunu belirtmektedir.

Nazlı yâre gidemedim kaç yıldır

Yollar beni, ben yolları unuttum.

Bilmiyorum bu bendeki ne haldir

Yollar beni, ben yolları unuttum.

(Unuttum, s.888)

Bu hasretle yanarken bilmem sen ne haldesin

Belki bülbüller gibi gül dalında güldesin

Geceleri rüyamda, gündüzün hayaldesin

Meral ismi dillerde dolaşan efsanem gel.

(Gel, s.362)

Âşık sevgilinin hasretiyle yanmaktadır ve daima onun ne halde olduğunu düşünmektedir. Her an hasreti yüreğinde taşıdığı için gündüz hayalinde, geceleri ise rüyasına girmektedir.

Âşık Yener gülse de bazı

Çıkmıyor kalbine yerleşen sızı

Daha unutmadın O vefasızı

Her gece giriyor düşüne gönül.

(Gönül, s.375)

Âşık aradan yıllar geçmesine rağmen sevgiliyi unutamıyor ve onu vefasız olarak niteliyor. Yine “Gönül” şiirinde olduğu gibi yârin her gece düşüne girdiğini belirtiyor.

Aklımdasın gündüz, gece

Sözlerim san ki bilmece

Anlamını hece hece

Çözdükçe hatırla beni

(Hatırla, s.396)

Hasretlik beni bitirdi

Başım aklını yitirdi

Alıp yârime götürdü

Gecemdeki düşünüm bugün.

(Duman Duman Başım Bugün, s.801)

Aşığın hasret ile aklı başından gitmiştir. Sevgili daima aklındadır geceleri düşünde yâri görmektedir.

Şair aradan yıllar geçmesine rağmen gönlüne ateş düşüren yâri asla unutamıyor ve sevgilinin de kendisini hatırlamasını istiyor.

Sensiz garip başım boranda, kışta

Gönlüm hasret dolu, gözlerim yaşta

Senin kokun gelsin her koklayışta

Saçından bir deste tel gönder bana.

(Hasret ve Ölüm, s.397)

Kanat çırpıp uçan Martı

Sevgilimden haber getir.

Deryaları geçen Martı

Sevgilimden haber getir.

(Haber Getir, s.399)

Şair yâre öyle hasret duyuyor ve sevgiliyi o kadar merak ediyor ki turnalara sesleniyor ve yardan haber getirmesini istiyor.

Hasretlik gün günü çöktü serime

Damla damla doldu yaş gözlerime

Daha uykudayken benim yerime

Var melek yüzünü gör seher yeli.

(Sor Seher Yeli, s.614)

Yâre hasret duyan şair seher yeline sesleniyor ve yârimi göremedim, sen benim yerime git daha uyanmadan onun yüzünü gör demektedir.

Bir kandil misali erir gibiyim

Çıkılmaz bir sokakta yürür gibiyim

Seni hep karşımda görür gibiyim

Kapınızdan gelip, geçmesem bile.

Âşık ateşiyle yanan şair şimdi ise bir kandil gibi yar hasretiyle erimektedir. Çaresiz ve yalnız olan şair çevresinde kimseyi bulamamaktadır, gözleri kimseleri görmemektedir. Sevgilinin hayali gözlerinin önünden hiç gitmemektedir, daima onun hayalini görmemektedir.

Âşık yener hasret sinem deliyor

Ayrılık ölümden acı geliyor

Seni sevdiğimi âlem biliyor

Sırrımı kimseye açmasam bile.

(Hasret Mektubu, s.406)

Hasret sanki ok olmuş aşığın sinisini delmektedir. Yârinden ayrı düşmüştür ve ayrılık acısı yüreğine işlemiştir. Aşığın derdini kimselere söylemesine gerek yoktur. Çünkü halinden sevgilinin aşkıyla tuttuğu çok açık bir şekilde belli olmaktadır.

Sevgisiyle canevime yerleşen

Aklımda bir silinmeyen isim var

Gonca gibi yapraklarla birleşen

Gözlerimin önünde bir cisim var.

(İsim Var, s.431)

Yine bu şiirde de şair yârın hayalinin gözünün önünden gitmediğini vurgulamaktadır.

Kalbimim içinde bir alev döner

Ne sevdan terk eder ne aşkın söner

Senin hasretinle ben Âşık Yener

Ölünceye kadar küs mü gezelim.

(Küs mü Gezelim, s.446)

Aşk ateşiyle kalbi yanan şair, gönlünden bu aşkın çıkmayacağını belirtiyor. Kus oldukları için yâre hasret duyan âşık bu hasretlik ölünceye dek sürecek mi demektedir.

Âşık Yener sevda dolu özümde

Özlem özlem tütüyorsun gözümde

Vefasız çıkarsam eğer sözümde

Daha eşiğine bastırma beni.

(Küstürme Beni, s.459)

Sevgili, aşığın gözünde buram buram tütmektedir. Şair son bir şans daha istemektedir ve artık onu üzmeyeceği için söz vermektedir.

Hasret yüklü geldim sana

Seven gönül ne yapmaz ki

Bak halime acı bana

Seven gönül ne yapmaz ki.

(Seven Gönül, s.633)

Sevgilinin yanına gönlü hasret yüklü olarak gidiyor ve sevgiliden kendisini acımasını istiyor. Yâri sevdiğini belirtiyor ve bunun için her şeyi yapacağını vurguluyor.

Gonca güller açsa bile seherde

Kaldım yine hüznün ile kederde

Bre gönül alışıksın her derde

Hasretliği al sinene bas bugün.

(Küs Bugün, s.460)

Tabiata baharın gelmesiyle birlikte güller açıyor ama şairin gönlünde hiç bahar gelmiyor. Şair her derde müptela olmuştur ve gönlüne seslenerek hasret derdini de yüreğine at demektedir.

El attığım dallar hepten kuruyor

Hasretlik sineme hançer vuruyor

Yüreğim durmadan yanıp duruyor

Yoksa mangaldaki köze mi düştü.

(Köze Mi Düştü, s.465)

Ben sana söylerim sözün hasını

Çektirme hasretin acı yasını

Kalbimde açılan aşk guncasını

Soldurma bu kadar merhamet eyle

Hasretim içimde aylardan beri

Gel güzel sevgili beri dön beri

Âlemin sevdiği Âşık Yener'i

Öldürme bu kadar merhamet eyle.

(Merhamet Eyle, s.493)

Söyle Âşık Yener için sızılı

Siyecin dağılık, bağın bozulu

Kalbimde hatıra ismin yazılı

Hasretliğin kaldı kar senden başka.

(Niyaz, s.513)

Âşık Yener halin anlayan anlar

Hasretlik yüklüyor geçen zamanlar

Senden geçer miyim, dostlar, düşmanlar

Pusuda, takipte, peşte olsa da.

(Olsa Da, s.548)

Felek cefasını hep bana verdi

Ben hasretlik çektim, eller dem sürdü

Ne ben biliyorum, ne kimse gördü

Sen gibi güzelle bir olduğumu.

(Olduğumu, s.555)

Hasretlik kar etti Aşık Yener'e

Sitemle kalbimi üzme boş yere

Gönlümü vermedim hiç kimselere

Saklıyorum geleceksin diye.

(Özleyiş, s.573)

Öyle uzak durmak sen de oldukça

Hasret kalacağız ölene kadar

Bu kararsız gönül ben de oldukça

Hasret kalacağız ölene kadar.

(Ölene Kadar, s.574)

N'eyledim ki sana kem gözle baktın

Hasret ateşiyile sinemi yaktın

Bak Âşık Yener'i öksüz bıraktın

Boynu bükük gezdirdin beni.

(Öksüz Misali, s.576)

Yokluğuma hasret çeken nazlı yar

Eyleyip dururmuş her gün ahüzar

Ağlamış, üstünde gözyaşları var

Yazdığı mektubun pulunda şimdi.

Sadece âşık, sevgiliye hasret duymuyor; aynı zamanda sevgili de aşığı özlemektedir. Her gün ahüzar edip, gözyaşı dökmektedir.

Bir hasretlik rüzgârı eser serimde

Birikip göl oldu yaş gözlerimde

Âşık Yener ismim türkülerimde

Bütün memleketin dilinde şimdi.

(Şimdi, s.663)

Şair sevgilinin olduğu gibi kendisinin de başında hasret rüzgârı estiğini belirtmektedir. Bu hasret ile her gün ağlamaktan gözyaşlarından göl oluştu demektir.

Âşık Yener gözüm yolları gözler,

Gerçeğe dönmedi verilen sözler

Ben yârimi özlerim, yar beni özler

Tükenmez bu hasret yıllar tükenmez.

(Tükenmez, s.670)

Âşık da sevgili de birbirini özlemektedir. Ama şair bu hasretin asla bitmeyeceğini ve vuslatın gerçekleşmeyeceğini dile getirmektedir.

Ele bakmadım el diye

Ne kadar da güzel diye

Çağırmadı ki gel diye

Çekip gidem yâre doğru.

(Gideceğim Buralardan, s.806)

Âşık sevgilinin aşkıyla kimselere bakmıyor, yâre gitmek istiyor ama yârda aşığa gel demiyor. Şairin bu ifadesi “ Her Güzele Meyil Verme” başlığı altında incelediğimiz şiirlerindeki ifadelerle çelişmektedir.

Nice zamandan bu yana

Hasret kaldı can canana

Her ne derse desin bana

Sözleri ferman geliyor.

(Canan Geliyor, s.810)

Uzun zamandan beri sevgiliye hasret duyan âşık, artık sevgiliye kavuşuyor. Sevgiliyi aynı zamanda sultana benzeten şair sevgilinin sözlerinin fermana benzediğini belirtmektedir.

Sayılmaz zarar var hayat çarşımda

Ne ikiye benzer ne beşe benzer

Nere baksam yar görünür karşımda

Ne hayale benzer ne düşe benzer.

(Ne Hayale Benzer Ne Düşe Benzer, s.815)

Hayatında yaşamış olduğu olumsuzlukları zarar olarak niteleyen şair bunların sayılamayacak kadar çok olduğunu belirtiyor. Yârin hasreti ile yanıp tutuşan âşık her yerde yâri görmektedir. Ama bu görüntü ne hayale ne de düşe benzemektedir.

Bir seni özledim bir de sılamı

Esirgeme benden üç, beş kelamı

Kesme merhabanı, kesme selamı

Kurbanın olayım yar gönder bana

(Kar Gönder Bana, s.880)

Şairin hasret duyduğu en önemli iki unsur sıla ve sevgilidir. Sevgiliye kurban olayım diye sesleniyor ve selam yollamasını istemektedir.

2.7.Sevgiliye Sitem

Âşık Yener sevgiliye kavuşamaması nedeniyle sitem etmektedir. Bazen bu sitemini yâre kızarak bazen de ona beddua ederek dile getirmektedir. Kimi zaman sevgili aşığa sitem ve naz ederken, kimi zaman da âşık sevgiliye aşkına karşılık bulmaması nedeniyle sitem etmektedir.

Yar ile vuslatı gerçekleştiremeyen şair artık gittiğini, sevgilinin eller ile kalması gerektiğini bu nedenle kına yakmasını söylüyor.

İşte gidiyorum ceylan bakışlım

Var sen eller ile kal bayram eyle

İpekti gömleği sırma nakışlım

Kına yak ellerine gül bayram eyle

Âşık Yener'deki hüznün peş peşe

Her günkü yaşantım böyledir işte

Perişan halimi görürsen düşte

Tatlı uykuların bl bayram eyle.

(Bayram Eyle, s.76)

şair, yre kızgınlığı nedeniyle çeşitli bedduaları ifade ediyor. Sevgili nedeniyle ağladığını, saçlarına aklar düştüğünü söyleyen şair, sevginin de böyle olmasını istemektedir.

Sevdiğin dostlar hep uzak kalsınlar

Gönül verdiklerin düşman olsunlar

O ahu gözlerin yaşla dolsunlar

Sen de ağla her gün var benim gibi

Âşık Yener bahtı ezelden kara

Bir de sinesine sen ağtın yara

Baktıkça ksesin tüm aynalara

Dşsn saçlarına kar benim gibi

(Benim Gibi, s.86)

Ozanlığı nedeniyle daima insanlar arasında saygın bir yeri olduğunu ve herkesin ona saygı duyup yakınlık gösterdiğini lakin sevgilinin aşığa ilgi göstermediğini söylemektedir.

Âşık Yener yaşasam da dar zaman

Her mecliste saygın durdum her zaman

Kıymetimi, değerimi bir zaman

Neyleyim ki bilemedi yar benim

(Benim, s.89)

Sevgiliye sitemini “Sen de ne biçin gönül var” dizesiyle belirten şair, sevgilinin ne yaptığını bir türlü anlamamaktadır.

Sende ne biçim gönül var

Bir barışır, bir küsersin

Ağzında kararsız dil var

Bir konuşur, bir susarsın.

Bir coşarsın seller gibi

Bir açarsın güller gibi

Dağlardaki yeller gibi

Bir durursun, bir esersin.

(Bir Barişır, Bir Küsersin)

Yine sevgilinin kararsız olduğunu dile getiren şair, kendine yakınlık hissettirecek davranışlarda bulunmamasını söylemektedir.

Derdime derman bulmadın

Ateş koyup yakma bari

Madem bana yar olmadın

Dönüp dönüp bakma bari.

(Bari s.95)

Âşık Yener haber ver o zalime

Gelip bir kez baksın halime

Mahzun duruşuma, her ahvalime

Eller dönüp dönüp baktı bu akşam.

(Bu Akşam, s.100)

Âşık, herkesin kendi halini gördüğünü ama sevgilinin hala göremediğini belirtiyor ve sevgiliyi zalim diye nitelendiriyor.

Sadece âşık sevgiliye değil, sevgili de aşığa sitem etmektedir. Sevgili sitem ve naz ile âşıktan uzak durmaktadır. Bu durum sebebiyle âşık şiir yazmanın da, türkü söylemenin de bir anlam ifade etmeyeceğini söylemektedir.

Gel Âşık Yener'e gel bazı bazı

Bırak şu ettiğin sitemi, nazı

Senden sonrasına alıp da sazı

Çalmasam bir türlü, çalsam bir türlü

(Bir Türlü, s.105)

Bağlandım nazlı yârin gözleri

Bir riyakâr ela imiş bilmedim

Dudu dili, şirin şirin sözleri

Bir yalancı cila imiş bilmedim.

Umut bağım döndü sarı gazele

Ne mümkün ki yeni baştan düzele

Gönül vermek bir ikrarsız güzele

Meğer başa bela imiş bilmedim.

(Bilmedim, s.122)

Sevgiliye olan aşkı, çektiği ıstırap ve sevgilinin verdiği sözlerde durmaması, ikrarsız olması nedeniyle aşkın bir bela olduğunu söylüyor.

Bağın nergis, sümbül dolsa

Koklamam sararsa, solsa

Yolun Kâbe yolu olsa

Gelip geçmem bundan sonra

Âşık Yener çeker çile

Sen donan gez güle güle

Zümrüt, cevher olsan bile

Kıymet biçmem bundan sonra

(Bundan Sonra, s.124)

Aşkî nedeniyle acı ve çile çektiğini söyleyen şair, kızgınlığı sebebiyle artık sevgiliye değer vermemektedir. O kadar ileri gidiyor ki ‘Yolun Kâbe yolu olsa/

Gelip geçmem bundan sonra’ demektedir.

Sevgili, aşığa uzak durarak, incitici sözler söyleyerek onu küstürmektedir.

Küstürdün sen beni madem bilerek

Ellere naz eyle şimdi gülerek

Gerek telefonla, gerek gelerek

Rahatsız eylemem, söz bundan sonra

Var sen bu dünyanın sefasına dal

Tut Âşık Yener'i taştan taşa çal

Eline bir kürek, bir de kazma al

Gelip mezarımı kaz bundan sonra.

(Bundan Sonra, s.130)

Sevgiliye küsen şair bütün kapıları kapattığını belirterek sevgiliyi arayıp, sormayacağını belirtmektedir. Sevgilinin ellere naz ile gülmesini ve dünyanın sefasına dalması gerektiğini söyleyen şair kendisinin artık bu acı nedeniyle öldüğünü söylemektedir.

Beni çok incitti dilin

Birgün uzanmadı elin

Daha kırk yaşında belin

Bükülüp bana gelesin.

Geçer güzelliğin, varın

Belki bugün, belki yarın

Gönlündeki umutların

Yıkılıp bana dönesin

Etsen bile çaba gayret

Malın mülkün kalsın hoyrat

El gözüyle hoyrat hoyrat

Bakılıp bana dönesin

(Bana Dönesin, s.140)

Âşık sevgilinin kendine dönmesi için, elindeki tüm güzellikleri kaybetmesini istemektedir.

Çağlayan ırmaksın, coşkun pınarsın

Kendini gökte melek sanırsın

Ele deste deste çiçek sunarsın

Alıp taş vurursun bana gelince

Âşık Yener sözün elalem duysun

Sineme ok atan kurulmuş yaysın

Ele doğru akan ırmaksın, çaysın

Çöl olup kurursun bana gelince.

(Bana Gelince, s.173)

Selam verme, duymayayım sözünü

Ele çevir ahu ahu gözünü

Dönüp bana hiç gösterme yüzünü

Bir daha bir daha, daha bir daha

Âşık Yener hasretinle öldü bak

Bayram eyle ellerine kına yak

Mezarıma ne çiçek, ne gül bırak

Bir daha bir daha, daha bir daha

(Daha Bir Daha, s.231)

Eza reva mıdır ozan bir kula

Bana ettiğini Allah'tan bula

Götürüp de sattı beni beş pula

Kıymetime paha biçmesin daha

İster bayram etsin ister yas tutsun

Gitsin eller ile gönül avutsun

Âşık Yener ismim gayrı unutsun

Aklından, fikrinde geçmesin daha.

(Daha, s.238)

Şair sevgilinin aşkına karşılık vermemesi sebebiyle ona karşı sitemini dile getirirken bazen de sevgiliye beddua etmektedir. Şairin sevgiliye beddua ettiği şiirlerinden örnekler ise şöyledir:

Bu dünyada ettiğni bulasın

Yol şaşıra perperişan olasın

Şubat ayı dağ başında kalasın

Tutulasın zemherinin kışına

Seni seni doymayasın yaşına

Eksilmesin yaşlar iki gözünden

Oylum oylum ateş yansın özünden

Söz verdin de neden caydın sözünden

Bilirsin ki gönlüm aşına

Seni seni doymuyası yaşına

Kararsızsın konmuyorsun bir dala

Çok yalvardım gelmiyorsun hiç yola

Hep dağıla tüm dostların yok ola

Baş hedef ol düşmanların taşına

Seni seni doymayası yaşına.

(Doymayası Yaşına, s.246)

Karlı dağda şaşirasın yolunu

Grmeyesin saçın ile solunu

Felek kırsın kanadını, kolunu

Ykselmişin enginlere inedin

Ben ağlarken sen şadolup glersen

Onmayasın lmm dilersen

Hatırından, hayalinden silersen

Ateş düşe oylum oylum yanasın.

(Dilek, s.250)

Ben o nazlı yre gcendim kstm

Söyleyin karşıma çıkmasın daha

Muhabbeti sildim dostluğu kestim

Dönüp de yüzüme bakmasın daha

Görürse taşlasın, olmasın nazik

Zaten hançer vurdu, yüreğim ezik

Hediye vermiştim bir çift bilezik

Beyaz kollarına takmasın daha.

(Daha, s.254)

Âşık sevgiliye sitemini onunla konuşmayarak belirtmektedir. Artık sevgili ile muhabbeti kesmiştir, kendisine ait olan hiçbir şeyi kullanmamasını istemektedir.

Sevgilinin, aşkına karşılık vermediğini söyleyen şair gönlünün sevgiliye küs olduğunu söylerken bu sevdadan da vazgeçtiğini söylemektedir. Sevgili sevgilini siteminden ve nazından artık usanmıştır. Sevgilinin aşığı aramasına rağmen bulamayacağını belirtmektedir

Üç beş resmin kaldı hatıra bana

Köz düşün sinene gez yana yana

İstersen dosta var, ister düşmana

Ben küssem bile gönlüm küs sana

Bu sevda yoluna dönersen geri

Yan benim aşkımla dolaş her yeri

Ara ki bulasın Âşık Yener'i

Ben küsmesen bile gönlüm küs sana.

(Gönlüm Küs Sana, s.296)

Gel üzme gönlümü sebepsiz yere

Yetmez mi sitemin Âşık Yener'e

Sana yalvarırım günde on kere

Sen her seferinde naza gelirsin.

(Göze Gelirsin, s.305)

Sevgilinin her haliyle güzel olduğunu söyleyen şair sitem ve nazla aşığı üzmemesi gerektiğini söylemektedir.

Sitem edip durma Âşık Yener'e

Nazınla incitmebeni boş yere

Rimel sürmesini okkirpiklere

Çekmesen güzelsin, çeksen güzelsin.

(Güzelsin, s.317)

Sevgiyi zalim olarak niteleyen şair kendisinin halini görmediğini, sevgisine karşılık vermediğini dile getirmektedir.

Kendi gülüp beni her gün ağlatan zalim

Ben de senin gibi gülmek isterim.

Bir kere bakıp da görmezsin halim

Sevgiyi seninle bölmek isterim.

(Gülmek İsterim, s.341)

Sevgili naz ve sitem ile aşığı usandırmıştır. Sevgilinin bir özelliği de sözlerinin yalan olmasıdır.

Aşkından köz düştü beni yandırır

Yalancı sözlerin kimi kandırır

Çok naz aşığını tez usandırır

Fazla naz eyleme sitemkâr olup.

(İsyân, s.420)

Sırma saçlarını nazla tarama

Tabip olsan bile bakma yarama

Dönmem bundan sonra beni arama

Git de yad ellerin ol güle güle

Âşık Yener bir gün kalıp da darda

Ölüp gider ise yağmurda, karda

İster gonca gonca açıl baharda

İster güz gelsin de sol güle güle.

(Kal Güle Güle, s.458)

Sevgiliden beklediği sevgiyi bulamayan âşık sevgiliden tüm bağlarını koparmak istiyor. 'Bundan sonra kal güle güle' diyerek sitemini dile getiriyor.

Bir gün olsun beni sorup bulmazsın

Eğlenip yanımda bir dem kalmazsın

Gönül incitirsin, gönül almazsın

Sitemin barışık, nazın küs bana.

(Küs Bana, s.476)

Sevgilinin aşığa gereken ilgiyi göstermediğini, gönül incittiğini söyleyen âşık, sevgilinin sitemiyle barışık, nazıyla küs olduğunu söylemektedir.

Gönülde sevgi olmadan yüz güzelliğinin öneminin olmadığını belirten şair sevilie kızgınlığını belirtiyor.

Her kim ki sevdayı elden bıraksa
Tekrar aşka döner yüzüne baksa
Gönlünde bir sevgi duygusu yoksa
Çok güzel oluşun neye yarar ki.

(Neye Yarar Ki, s.529)

Kaşların çelik yay kirpiğın yoktur
Nazın hiç bitmiyor sitemin çoktur
Geçerken bir kuru selamın yoktur
Sıcacık sevgimi buz ediyorsun.

(Naz Ediyorsun, s.531)

Sevgili nazı ve sitemi ile aşığı üzüyor, bir selamını esirgeyen sevgili aşığı kendinden soğutmaktadır. Rakipleri sevindirmektedir.

Ahım tutar sonra seni hey zalim
İnsaf eyle, hele gel de gör halim
Senin, bana eylediğın bu zulüm

Rakipleri güldürmez de ne yapar.

(Ne Yapar, s.536)

‘Ne Yapar’ isimli şiirinde de sevgiliyi zalim olarak niteleyen şair yapmış olduğu zulümle aşığı üzmemekte, rakipleri sevindirmektedir.

Sevgiliye yakınlaşmasına rağmen ondan istediği ilgiyi bulamayan âşık, sevgilinin yaptıklarını kabullenememektedir.

Âşık olup aşk uğruna soyundum

Aşk gölünden hem yıkandım hem yundum

Ben rüyamda nazlı yâre gül sundum

Onun bana bu attığı taş nedir.

(Nedir, s.537)

2.8. Sevgili-Çiçek İlişkisi

Şair sevgiliyi en çok güle benzetmektedir. Bazen gül bahçesine girip, güller içinde onlara benzeyen sevgiliyi görüyor, bazen de teni gül gibi kokuyor.

Çıkıp dalgın dalgın yolda giderken

İzine rastladım yollar içinde

Girip bu bahçeye seyran ederken

Bakıp seni gördüm güller içinde

Bekledim gelmedin, neredeydin dün

Bayram mı eyledin, yoksa toydüğün

Pembe gonca olup açmışsın bugün

Yapraklar içinde dallar içinde.

(Güller İçinde, s.17)

Gül tenin sümbülle; nergiz kokuşur

Âlem dönüp dönüp sana bakışır

Ahu gözlerine sürme yakışır

Nazik ellerine kına Asuman.

(Asuman, s.28)

Bir demet nergissin İrem Bağı'nda

Bir deste sümbülsün Ağrı Dağı'nda

Goncanın rengi var gül yanağında

Her seher al pembe açar gibisin.

(Açar Gibisin, s.37)

Pembe yanağınla gle benzersin

Narieği aan dala benzersin

Oğul peteğinde bala benzersin

Ne kadar güzelsin Aye Aye.

(Aye, s.43)

Kirpiklerin ok ok sine deliyor

Kaların bir elik yay mıdır yoksa

Lale, sümbül, gonca kokun geliyor

Eğlendiğin mekn köy mdr yoksa.

(Ay Mıdır Yoksa s.57)

Yanakların pembe gonca deseni

Sevdanla ıksam kınama beni

Yad eller gl diye koklayıp seni

Alıp yakasına takmasın Arzu.

(Arzu, s.60)

Ben çiçek sanmıştım
Saçının he treli bin altın değer
Gönül gözü ile bakarsan eğer
Anlarsın sadık bir yar olduğumu.

(Olduğumu, s.555)

İpek saçlarına gönlümü verdim
Sen uyurken varıp elimi sürdüm
Renginde bir başka güzellik gördüm
Sanki her teline gül takmış gibi.

(El Bakmış Gibi, s.822)

Âşık daima sevgiliyi rakiplerden kıskanmaktadır ve sevgilinin onlara daha fazla yakınlık gösterdiğini belirtmektedir ve bana diken ellere açılıp gonca olursun demektedir.

Etme bu cefayı etme n'olursun
Bana eder isen, Hak'tan bulursun
Açılıp ellere gonca olursun
Çakırdiken olup batarsın bana.

(Belki Bir Gün, s.64)

Sevgilinin yüzünün gonca olduğunu belirtmektedir. Çünkü sevgili güle benzemektedir ve gülün yeni çıkma hali olan goncayı andırmaktadır.

Güle değer verilmezse

Yüzüne el sürülmezse

Mevsiminde derilmezse

Gazel olur güze doğru.

(Bize Doğru, s.146)

Şair “Bize Doğru” isimli şiirde güle değer verilmesini, onun zamanında derilmesini istemektedir.

Beyaz gömlek giymiş göğsü nakışlı

Gonca görünümlü nergis kokuşlu

Sürmeli gözleri ahu bakışlı

Bir güzelin sevdası var gönlümde.

(Gönlümde, s.354)

Özlüyorum gonca renkli yüzünü

Dilindeki şeker kaymak sözünü

Bana getir sümbül renkli gözünü

Daha dönüp kimselere bakmadan.

(Mor Dağlara Boz Dumanlar Çökmeden, s.510)

Bir eşin yok benzemezsin ellere

Bir de naz edişin olmasa

Benzersin ya goncalara güllere

Bir de yazım güz edişin olmasa.

(Olmasa Eğer, s.557)

Aşığın yüzünü goncaya, güle benzeten şair saçlarını ise sümbüle, nergise, menekşeye benzetmektedir.

Bir aşk girsin ki özüne

Düşüp yanasın közüne

Sümbül saçın gül yüzüne

Döküşün beni öldürür.

(Beni Öldürür, s.102)

Saçların diyor ki nergis, sümbülüm

Dilin diyor ki hep Şeyda bülbülüm

İnsan güzel olur, olur ya gülüm

Bu kadar da güzel olunmazkine.

(Bilinmezkiye, s.160)

Albeni duygusu verir insana

İpek gömleğinde al nakışların.

Bir başka güzellik veriyor sana

Sümbül saçlarına gül takışların.

(Bakışların, s.197)

Bir ben değil, âlem bakar

Mah yüzün göreni yakar

Menekşe menekşe kokar

Saçların teli bile.

(Menekşe Saçlı Yârim, s.504)

Saçların sümbülmüş, aç ki göreyim

İpek tellerine yüzüm süreyim

Aç kurtlar yesinler atıp vereyim

Seni seven bu kalp pürvan olmazsa.

(Pürvan Olmazsa, s.581)

Aramızda perde mi var tül mü var

Irmak mı var nehir mi var göl mü var

Saçlarında sümbül mü var gül mü var

Burcu burcu o kokuşan şey nedir.

(Şey Nedir, s.655)

Dilinden süzülen şirin sözünü

Mestane bakışlı ahu gözünü

Sümbül saçını, gonca yüzünü

Ben seni bir türlü unutamadım.

(Unutamadım, s.687)

Âşık sevgilinin güzelliğini belirtirken neredeyse doğada etrafa renk ve koku saçan tüm çiçekleri sevgilide görüyor:

Bilmiyorum haksız mıyım, ya haklı

Bir kalbimde binbir tane sır saklı

Zambak tenli, pembe gonca yanaklı

Gül yerine kokladığım biri var.

(Biri Var, s.131)

Âşık Yener dal da, sen bülbül müsün?

Kırmızı lale mi, pembe gül müsün?

Çiğdem mi, nergiz mi, mor sümbül müsün?

Bin rayha saçarsın bahar çiçeğim.

(Bahar Çiçeğim, s.161)

Tüm dünyayı dolaşsam da bin günde

Hiçbir güzel bulamam ki denginde

Lale, sümbül, nergiz, gonca renginde

Yaz baharın her çiçeği gibisin.

(Kır Çiçeği, s.447)

Sen ise gün günü güzelleşirsin

Sümbülle nergisle bir derleşirsin

Açılır, saçılır pembeleşirsin

Dalından çimene nar düşmüş gibi.

(Kar Düşmüş Gibi, s.448)

Şeker, kaymak dilindeki sözlerin

Lale, sümbül, nergis midir yüzlerin

Hak kudretten sürmelenmiş gözlerin

Sürme alıp çekmene ne gerek var.

(Ne Gerek Var, s.525)

Bazen lale, bazen al al gül olur

Bazen nergis, bazen mor sümbül olur

Bazen sırma, bazen ipek tel olur

Benim gözlerimle bak saçlarına.

(Saçlarına, s.597)

Bazı şiiirlerinde sevgiliyi nergise, güle, sümbüle eş tutan şair, bazen ise sevgiliyi gülden, nergisten daha güzel görüyor:

Âşık Yener gezer bir mecnun halde

Güzelliğın yoktur nergizde, gülde

Her dem yanımdasın düşte, hayalde

Seni el yanına koyamıyorum.

(Diyemiyorum, s.255)

Bir söz çıksın kiraz dudaklarında

Beni kurban ada adaklarında

Bin çiçek rengi var yanaklarında

Sümbülden, nergizden, gülden öteye.

(Külden Öteye, s.449)

Yüzün bir çağlayan pınardan berrak

İnanmazsan var da aynalara bak

Ne menekşe benzer, ne de akzambak

Ne de yayladaki mor sümbül sana.

(Sana, s.626)

Dönüp dönüp gülyüzüne bakarım

Âlem neme gerek el neme gerek

Sevgilimin saçlarını koklarım

Sümbül neme gerek gül neme gerek.

(Neme Gerek, s.863)

2.9.Sevgili-Bülbül İlişkisi

Şair sevgilisini güzelliğinden dolayı sümbüle, laleye, nergise, güle benzettikten sonra dilinin tatlı olmasında dolayı da şakıyan bülbüle benzetmektedir:

Sözlerin gönlümü kandırıp durur

Ben Âşık Yener'i yandırıp durur

Bir Şeyda bülbülü andırıp duru

Edalı dil döküşlerin.

(Bakışların, s.197)

Kim dedim bu elin Şeyda bülbülü

Seni gösterdiler kime sordumsa

Kim dedim buranın sümbülü gülü

Seni gösteriler kime sordumsa.

(Kime Sordumsa, s.462)

Güle benzer gülyüzünün her hali

Hayran olur sana bakan ahali

Gül dalına konmuş bülbül misali

Şakıyorsun, sen farkında değilsin.

(Sen Farkında Değilsin, s.604)

Karlı dağda mor sümbül gibisin

Has bahçede gonca güller gibisin

Tatlı dili şen bülbüller gibisin

Ben dünyayı senin için severim.

(Senin İçin, s.636)

Ellerine uzattığım al gülü

Nazlı nazlı alışımı sevdiğim

Şirin dilin andırıyor bülbülü

Tatlı tatlı gülüşünü sevdiğim.

(Sevdiğim, s.649)

Hayranım bülbül sesine

Gül kokulu nefesine

Âşık etti kendisine

Kaş ile göz arasında.

(Arasında, s.786)

3.EPİK TEMALİ ŞİİRLERİ

3.1. Vatan Temalı Şiirleri

Uğruna nice şehitler verdiğimiz vatanımızın sembolü olan, al rengini şehitlerimizin kanından olan bayrağın daima göklerde korkusuzca dalgalanacağını, bunun teminatının ise bizler olduğumuzu vurguluyor. Bayrağı göğün dalgalı kızına benzetiyor:

Dalgalanır kışı, yazı

Göklerin sevdalı kızı

Üzerinde ay yıldızı

Bu bayrak benim bayrağım

Benliğimin kutsal varı

Süsler ovayı dağları

Bize ecdat yadigârı

Bu bayrak benim bayrağım.

(Benim Bayrağım, s.11)

Vatanımızın güzellikleriyle eşsiz bir ülke olduğunu, tarihten gelen bir kültürel mirasa, soylu bir köke ve asil bir kana sahip olduğumuzu, dört mevsimde de bir başka güzellikleri barındırdığını, bütün zor günlerde tek vücut olmaktayız ve vatanın bizler için ana kucağı ve ata yadigârı olduğunu, bizlere emanet bırakıldığını sahip çıkarak gelecek nesillere bırakacağımızı belirtmektedir:

Vatanımız güzel, biz çok şanslıyız

Burası Türkiye biz Türk milleti

Soylu kökten gelme asil kanlıyız

Burası Türkiye biz Türk milleti

Mutluluk buluruz düzen dirlikte

Tek vücut oluruz seferberlikte

Yaşlısı genciyle bütün birlikte

Burası Türkiye biz Türk milleti.

(Burası Türkiye Biz Türk Milleti, s.103)

Ey ata yadigârı, ana kucağı vatan

Sinende hürriyetle sensin bizi yaşatan

Yabancı el değmesin dalına, yaprağına

Bin Âşık Yener kurban bir avuç toprağına.

(Yıl Dönümünde 30 Ağustos Zafer Destanı, s.716)

Orta Asya'daki kardeşlerimize sonsuz sayılarını sunan şair tüm Türk tarihini kucaklıyor ve hepsinin bir bütün olduğunu belirtiyor ve “günüm Anadolu’da, dünüm Orta Asya’da” demektedir.

Asırlarca özyurtta Göktürk, Hun oldum kaldım

Oğuz boyundan geldim, sonra Selçuklu oldum

Altı asır Osmanlı ismiyle şöhret buldum

Hakanım Türkiye’de, Hanım Orta Asya’da

(Orta Asya’da,s.550)

Özgürlüğü kendine karakter yapan Türk milletine en yakışan yönetim biçimini ise cumhuriyet olduğunu belirten şair Atatürk’ümüzün dediği gibi “Egemenlik Milletindir” fikrindedir:

Oğuz, Selçuklu boyumuz

Türk oğlu Türk'tür soyumuz

Özgürlük izim huyumuz

Egemenlik milletindir.

Çağdaşlığın gerçek yüzü

Demokrasinin özü

Atatürk'ün kutsal sözü

Egemenlik milletindir.

(Egemenlik Milletindir.273)

Başka bir şiirinde şair cumhuriyeti şehirlisiyle köylüsüyle, askeriyle, ozanıyla Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde hep birlikte kurduğumuzu ifade ediyor:

Türk milleti geliniyle kızıyla

Savaş verdi olanca hızıyla

Ozanları kucağında sazıyla

Telleriyle Cumhuriyeti kurdular.

(Yeni Baştan Kuruluş, s.719)

Tarihi şerefle, şanlı dolu olan Türk milletinin gözbebeği ordumuzun bizler uykudayken bile nöbette olduğunu, tüm engelleri aşip düşmanları yenilgiye uğrattığını, ordumuza karşı şükran borcumuzun olduğunu belirtmektedir:

İster memlekette, ister gurbette

Bizler uykudayken sen hep nöbette

Şükran borcumuz var sana elbette

Benim şanlı ordum bin selam sana.

(Ordumuza Selam, s.540)

3.2.Atatürk Temalı Şiirleri

Âşık Yener daima şiirlerinde lider, kurtarıcı olarak Mustafa Kemal Atatürk'ü göstermekte, özdeyişlerini kendine rehber olarak almakta, onun izinden gideceğini bildirmekte ve Atatürk'e olan sevgi ve saygısını dile getirmektedir:

Aklım ereliden beri

Atatürk'ün izindeyim

Yolumdan dönmedim geri

Atatürk'ün izindeyim.

Tarihin büyük insanı

Asrın yiğit kumandanı

Baştan kurtaran vatani

Atatürk'ün izindeyim.

(Atatürk'ün İzindeyim, s.23)

Türk Ulusunu olarak hep aynı ahvaldayız

Yaşlısı, genci ile hep aynı haldayız

Açtığını çığırda, yürüdüğünüz yoldayız

Yüce Mustafa Kemal ulu önder Atatürk.

(Yüce Mustafa Kemal Ulu Önder Atatürk, s.9)

Oğuz boyundandır Kürt'le Türk'ümüz

Yunus, Pir Sultanlar dilde türkümüz

Çağın en büyüğü Atatürk'ümüz

Burası Türkiye biz Türk milleti.

(Burası Türkiye Biz Türk Milleti, S.103)

Günümüzde de bir kurtarıcıya ihtiyacımız olduğunu, düzenin ve adaletin bozulduğunu belirten Âşık Yener “Bekleyiş” isimli şiirinde “Yine bir Mustafa Kemal bekliyoruz.” Demektedir.

Bekçisiyiz biz bu cennet vatanın

Evladıyız bunca şehit yatanın

Ruhun şad etmeye ecdat atanın

Yine bir Mustafa Kemal bekliyor.

...

Kalk da gel kabrinden ey yüce önder

Gelmezsen yerine bir vekil gönder

Pehlivan çıkmıyor boş kaldı minder

Yine bir Mustafa kemal bekliyor.

(Bekleyiş, s.113-114)

Faiz düzenine kurulu her şey

Rüşvet ile iş yapıyor memur bey

Neredesin Atatürk'üm nerde hey

İnsanlar yaşıyor insanlık ölmüş.

(İnsanlar Yaşıyor İnsanlık Ölmüş, s.779)

4.PASTORAL TEMALI ŞİİRLERİ

4.1.Bahar

Bahar ayının müjdecisi olan kuşları ötmeye başlayarak baharın geldiğini haber verdiğini ve sıcakların artmaya başlamasıyla şairin de kanı kaynamaktadır. Hem doğada değişiklikler meydana gelmekte hem de insanın psikolojisi değişmektedir.

Kuşlar müjdecisi baharın, yazın

Havada katarı turnanın, kazın

İçime bir ateş düşer ansızın

Dertlerim debreşir bahar ayında

(Bahar Ayında, s.67)

Baharın gelmesiyle dağların karı kalkar, renk renk çiçekler kokularını etrafa yayarlar, Türkmen obaları yaylalara göçe giderler ve yüreklere aşk ateşi düşer.

Çiçekler dalında al al renk açar

Etrafa bin türlü rayhasın saçar

Kuşlar yuva yapar, neşeyle uçar

Ağaçlar gürleşir, bahar ayında

(Bahar Ayında, s.67)

Başka bir şiirinde ise şunları belirtmektedir:

Sevgililer gezer dengi dengiyle

Kan kaynar damarda aşka döngüyle

Kelebekler uçar binbir rengiyle

Baharda tabiat ne kadar güzel

(Baharda Tabiat, s.126)

Ozanlar ise baharın gelip tabiatın değişmesini, güzellerin kendini naza çekmesini sazlarıyla dillendirmektedir:

Güzeller kendini çekerler naza

Âşık sevgiliye başlar niyaza

Ozan coşa gelip sarılır saza

Baharda tabiat ne kadar güzel

(Baharda Tabiat, s.127)

Yazın gelip dağlarda olan karların eriyip nehirlerin bulanık akmasını gönlüne benzeten şair Afşar Türkmenleri'nin bu aylarda göç ettiğini vurgulamaktadır:

Afşarlar yaylaya çıkar bu aylar

Aşiret, Türkmenler hep diğer boylar

Deli gönlüm gibi bulanık çaylar

Gene Kayseri'nin yazı geliyor

(Kayseri'de Bahar, s.453)

Soyundu beyazı giydi alları

Gene yazı-baharı geldi dağların

Yeşillendi ardıç, meşe dalları

Bin neşeyle yüzü güldü dağların

(Dağların, s.876)

Dağların isimli şiirinde ise baharla birlikte karların kalkıp doğanın yeşillendiğini ve baharla birlikte onların yüzlerinin güldüğünü söylemektedir:

4.2.Ağaç

Ağaçların önemini ve faydasını belirten şair onların evlat kadar önemli olduğunu dile getirmektedir. Ağaçlara insanlar gibi canlı varlıklardır ve onlarda baharı sevmektedir. Renkleriyle gözlerimizi süslemekte ve etrafa hoş kokular yaymaktadırlar. Birçok canlıyı koynunda saklamaktadır ve elde edilen ürünlerle de insanlığa da hizmet etmektedir.

Koyu- yeşil atlas rengi
Rüzgârla tutar ahengi
Her biri bir cennet rengi
Ağaç yurdun neşesidir.

Beyaz pembe çiçek açar
Her yana hoş koku salar
Evlat kadar sevgisi var
Ağaç yurdun neşesidir.

(Sevgi, s.588)

5.GURBET ve SILA TEMALİ ŞİİRLERİ

Hüzün temalı şiirlerinde de ele aldığımız gibi şairi etkileyen üç ana kavram gurbet, sıla ve yardır. Gurbet ve sıla kavramları şiirlerinde iç içe geçtiği için ikisini aynı başlık altında toplamayı uygun gördük. Âşık gurbette olduğu için daima sevgiliye ve silaya hasret duymaktadır. Bu hasret o kadar çekilmez oluyor ki ölmesine yol açacağını söylüyor.

Âşık Yener dertten başka ne gördü

Ben çektikçe Mevla daha çok verdi

Sıla derdi, hasret derdi, yar derdi

Beni bir gün öldürmez de ne yapar

(Ne Yapar, s.536)

Şairin genel olarak yaşamını değerlendirdiği ilk mısradaki geçmişten bu gününe hep dert gördüğü sonucuna ulaşır ve sanki Allah, şair bu derdi çektikçe daha çok vermektedir. Bu sonuca ulaşan şair kendisine verilen dertleri de sayarak(sıla derdi, hasret derdi, yar derdi) Bu dertlerin bir gün kendisini öldürecek dereceye ulaşacağını söyler.

Ayrılık içime köz koydu yeni

Yakar oylum oylum kül eder beni

Çok özledim ama babamı, seni

Hasreti bağrıma basarım anne

(Anne, s.29)

Şair ayrılığın yakıcı bir şey olduğunu anlatmak için ateşin en yakıcı hali; közü tercih etmiştir. Ayrılığın yüreğine taze, yakıcı bir köz koyduğunu, bu közün yüreğini oylum oylum yaktığını, kendisini kül ettiğini söyler. Ayrıca annesini ve babasını çok özlediğini, yüreğine köz koyan, yakan hasreti yine de bağrıma bastığını söyler annesine.

Bir seni özledim bir de sılamı

Esirgeme benden üç, beş selamı

Kesme merhabanı, kesme selamı

Kurbanın olayım yar gönder bana

(Kar Gönder Bana, s.80)

Gurbetteki şair, sılasını ve sevdiğini özlemektedir ve sevdiğinin kendisinden selamı sabahı kesmesinden, ona küsmesinden endişe etmektedir. Sevdiğinin küsmemesini isteyen şair sevdiğinden kendisine bir selam belki bir haber göndermesini istemektedir.

Ah bu gönül divane mi, deli mi?

Gurbet eller kısık koydu dilimi

Çok özledim ben yurdumu

Hasret kaldım gelemedim bir türlü

(Bir Türülü, s.83)

İlk mısradaki bir içe dönüş söz konusudur şair gönlünü divane ya da deli olarak görür. Eskiye bir dönüş bir hatırlamayla geri dönen şair gönlüm olsa olsa delidir hükmüne varmıştır. İkinci mısradaki şair gurbetin sesini kısık koyduğunu söylemektedir. Gurbete gitmiş biri kendisini yabancı hisseder ve içine kapanır. Kendini tam olarak ifade edemez. Şairin sesimi kısıtı demesi bu sebeptir. Üçüncü mısradaki yurduna duyduğu özlemi tekrar dile getiren şair yurduna özlediği halde gidemediğini de söyler.

Gurbet ele gider oldum hoşça kal

Duman duman başın ile Binboğa

Eller sürsün devranını, demini

Yazın ile kışın ile Binboğa

(Binboğa, s.116)

Şairin bu sözleriyle bir vedalaşma anını canlandırmaktadır gözümüzde. Gurbet ele gidecek, yurdundan ayrılacak olan şair Binboğa ile vedalaşmaktadır. Kendisinin Binboğa'nın sefasını sürmediğini belirten şair, kendisi gittikten sonra Binboğa'nın yazıyla kışıyla sefasını başkalarının sürmesini söyler.

Gurbet ele mekanım oldu olalı

Yüzüm hiç gülmedi başım belalı

Ben nazlı yarimden ayrı kalalı

Geçen seneleri boş gördüm bu gün

(Bugün, s.119)

Şair gurbete geldiği günden beri içinden çıkmadığı özlemden yüzü hiç gülmemiştir, başı belalıdır. Nazlı yârinden ayrıldığından beri geçirdiği her an boş ve değersiz gelmiştir ona

Gurbetin toprağı taşı

Zehirdir ekmeğı aşı

Benim gibi yaşlı başı

Duman duman sağlar gördüm bugün

(Bugün, s.147)

Şaire göre gurbetin toprağı taşı, ekmeğı aşı zehirdir, acıdır öldürücüdür. Şair bu ruh hali içinde kendisine benzeyen yani efkârlı, düşünceli insanlar görmüştür.

Hasretliğin acısını

Gurbet kahrı çeken bilir

Uğrun uğrun ağlayıp da

Gözyaşını döken bilir

(Bilir, s.157)

Hasretliğin acısını o acıyı yaşamayan anlayabilir mi? Şair içten içe bu soruyu sorarken cevabını da vermektedir. Ona göre hasreti gurbette kahrı çeken hasreti birebir yaşayan ve saklı gizli ağlayarak hasretin acısıyla gözyaşı döken bilir.

Ömür geçti bunca sene

Gurbetteyim bir başıma

Efkâr bastı bugün yine

Koca dünya dar başıma

(Bir Başıma, s.159)

Gurbette uzun yıllarını geçiren şairin ömrünün en verimli dönemi gurbette tek başına geçmiştir. Bunları düşünen şair kederlenmiş koca dünya küçülmüştür gözünde, yüreğindeki sıkıntı sebebiyle hareket edemez, nefes alamaz ve dünya onu boğacak kadar dar gelir.

Gurbet ellerinden usandım gayrı

Çekip gidem bizim ellere doğru

Yıllar var yarimden düşmüşüm ayrı

Karışıp gideyim sellere doğru

(Bizim Ellere Doğru, s.193)

Gurbetin bıktırdığı şair çekip gitmek istemektedir yurduna. Yıllardır sevdiğinden ayrı olduğunu da anladığımız şair yurduna ve sevdiğine sellere karışarak dahi olsa gitmek istemektedir.

İnip konuk olam Pazarören'e

Varıp kavuşalım dosta yarene

Müjdem var yarimden haber verene

Hasretlik boynumu büktü mü dağlar

(Dağlar, s.233)

Pazarören Kayseri'nin bir beldesidir. Şair orda inip, oradaki dostlarını görmek onlara konuk olmak istemektedir. Yarine de özlem duyan şair yarinden haber verenlere müjde vereceğini (bir şey bağışlama, ödüllendirme anlamında) söylemektedir. Son mısradaki "hasretlik boynumu büktü mü dağlar" derken hasretin boynunu büktüğünü zaten kendisi dile getirmiştir bu soruyu cevabını bildiği halde sormaktadır.

Sıla ile aramda dağlar var perde perde

Kalbimde bir hüzün var, gönlüm gamda kederde

Bir ömür geçip gitti diyarı gurbetlerde

Gelip de halimizi kim görür kim sorar ki.

(Dertler Karmaşası, s. 256)

Halk edebiyatında dağların bir anlamı da engeldir. Şair de dağları bu anlamıyla kullanmaktadır ve yurduna ulaşmasını zorlaştıran yurdunu görmesini engelleyen bir unsur olarak dağları göstermektedir. Gurbetin verdiği hüzün vardır şairin kalbinde, kederlidir şair. Bir ömrü gurbette geçirmiştir ve halini soran olmamıştır.(Soru cevabı bilinerek pekiştirme amaçlı sorulmuştur)

Gurbet başımızın oldu baş tacı

Bu amansız derdin yoktur ilacı

Yardan ayrı düşmek ölümden acı

Bunun da adına hasret diyorlar

(Diyorlar, 260)

Gurbete katlanmak zorunda olduğu için onu baş taşı olarak kabul etmiştir. Bazen sevdiğiniz için baş tacı edersiniz bazen de mecbur olduğunuz için. Şairin gurbeti baş tacı olarak görmesinde mecburiyet vardır. Gurbet dermanı olmayan bir derttir. Birinci mısra ile birlikte düşünürsek bu derdin katlanılması zorunlu ve kalıcılığına değinmiştir. Şaire göre hasreti ölümden beter yapan yardan ayrı kalmasıdır ve bunun adı hasrettir.

Bana mekan oldu elin gurbeti

Ne dostum var ne de dost muhabbeti

Ayrılık acısı yarin hasreti

Her gün yüreğimi dağlayıp durur.

(Dağlar Yollarımı Bağlayıp Durur, s.266)

Şaire yabancı gelen gurbet mekân olmuştur. Burada ne bir dost vardır ne de tanıdık bir muhabbet. Üstelik ayrılık acısı ve yârine duyduğu özlem de her gün onu yaralamaktadır, içini acıtmaktadır.

Bizim eller yaylalara göçsünler

Mor koyunlar sürü sürü geçsinler

Ak gelinler karlı sular içsinler

Eğlen turnam bizim ele gidelim

(Eğlen Turnam, s.280)

Yaz gelince bazı yörelerde yaylaya çıkılır. Şair de kendi ellerinin yazın yaylaya çıkmasını bu esnada koyunların sıra sıra geçmesini, beyaz, ak gelinlerin (yeni gelin olan kızlar genellikle açık renkli giyinirler, mutlu oldukları düşünüldüğünden yüzleri aydınlık gelir insanlara) karlı sular içsinler. Bekle turnam bizim ele gidelim derken şair turnayı seçmiştir çünkü turna genel olarak selam götüreren, özlenen yere ulaştıran bir anlam ifade eder. Bu sebeptendir ki şair turnayı seçmiştir sılasına ulaşmak için.

Kör gezerim göre göre

Düşe kalka elli kere

Kimsem yok ki yol göstere

Şaşıyorum gurbet elde

(Gurbet Elde, s.288)

Şair içine kapanıklığından olsa gerek maddi anlamda görse bile farkında değildir gördüklerinin bu sebeple düşe kalka ilerlemektedir. Ona yol gösterecek, kaldıracak kimsesi de yoktur bu sebeple şaşarak yanılarak yaşamaktadır.

Sıla burcu burcu gönlümde tüter

Olmuşum Kerem'den, Mecnun'dan beter

Ne dağlar yol verir, ne de hasret biter

Gurbet ellerinin akşamlarında

(Gurbette Akşam, s.291)

Yurdunu ve oradaki sevdiklerini o kadar özlemiştir bu özlemle vuslata eremeyen Mecnun'dan Kerem'den beter hale gelmiştir. Dağlar ve yollar da engel olmuş, zorlaştırmıştır sılaya erişmeyi. Bu engel ve özlem gurbet akşamlarında daha bir belirginleşmektedir.

Gurbette geçirdim yarı yaşımı

Bir sokacak yerim de yok başımı

Zamanında ekmeğimi, aşımı

Yemek yapıp yağlayacak kimsem yok

(Gariplik, s.304)

Gurbette çok uzun yıllar kalan şair ömrünün büyük bir kısmını gurbette tüketmiştir fakat başını sokacağı bir yuvası, ekmeğini yağlayıp aşını veren bir kimsesi yoktur.

Yarı yaşıım geçip gitti
Gurbet elde gurbet elde
Genç mrm tükenip bitti
Gurbet elde gurbet elde
(Gurbet Elde(2), s.322)

Gurbeti anlattığı diğerk dörtlüklerde olduğu gibi bu dörtlükte de şair gurbette uzun yıllar kaldığını ve ömrünün büyük bir bölümünü gurbette tükettiğini söyler. Bu dörtlüğün üçüncü mısrasında şair gurbete küçük yaşlarda gittiğinin de ipucunu verir.

Sıladan ayrılan yollar
eker gider gurbet gurbet
Ayrılık ateşi z
Yakar gider gurbet gurbet
(Gurbet Yolları, s.323)

Sıladan uzanan yollar şaire gurbeti hatırlatır. Uzanan her yol gurbete gider ona göre ve her ayrılık yüreğini yakar gider.

Gurbet eli mekân tuttum
Sabırla gönül avuttum

Gülmeyi çoktan unuttum

Bana ağlamak düşüyor

(Hüzün, s. 404)

Gurbeti mekân tutmuş biri olarak, sabreden, sabrıyla gönlünü avutan Şair gülmeyi unuttuğunu ve kendisine artık ağlamanın düştüğünü söylüyor.

Gurbet krd kanadm, kolumu

Görmez oldum sağım ile solumu

Bilmiyorum bekliyor mu yolumu

Yoksa bizi unuttu mu o yar Şimdi

(Kar Şimdi, s.450)

Gurbet kolunu kanadn krmş çaresiz bırakmştr Şairi, içine kapanklğı sebebiyle sağn solunu da göremez olmuştur. Yrinin yolunu bekleyip beklemediğini, onu unutup unutmadiğını düşünmektedir.

zlerim slam geçilmez yollar

Kökünden kırılır tuttuğum dallar

Felek Şu hayattan geçen her yıllar

 yüz altmış beş gün ald alyor

(Keder Deryası, s.457)

Yollar özlediği sılasına gitmesine izin vermez, tuttuğu dallar kırılır. Üçüncü mısradâ şair feleğe; şu hayattan geçen her yılın üç yüz altmış beş günü götürdüğünü söyler.

Âşık Yener gönül üzer miydim hiç

Saçma sapan şiir dizer miydim hiç

Böyle gurbet gurbet gezer miydim hiç

Malım, mülküm, evim, köyüm olsaydı

(Olsaydı, s.556)

Şair şiir yazmasını gurbet acısı çekmesine, acılarına bağlıyor ayrıca gurbete gitmesinin sebeplerinin de maddi olduğunu belirtiyor. Söyleyecek sözü olan değil midir ki şair zaten. Şair de acılarını dile getirmenin yolu olarak şiiri görüyor.

Kayseri'den selam sana

Özledim İstanbul seni

Hasretin işledi cana

Özledim İstanbul seni

(Özledim, s.563)

Şair İstanbul'da bir müddet görev yaptıktan sonra görev gereği Kayseri'ye gitmiştir. Bu kezse İstanbul'a özlem duymaktadır.

Âşık Yener ismim söylenir dilde

Derdimi söyleyim beriye gel de

Bak ne hale düştüm bu gurbet elde

Hasretlik ölümden zordur postacı

(Postacı-II, s. 578)

Postacıyla dertleşmek isteyen şair, onu bu dörtlükte kendisini dinleyebilecek bir konuma gelmesini ve yaklaşmasını ister, daha sonra da postacıya derdini söyler. Şairin derdi hasretliktir. Hasretliğin zor olduğunu yaşayarak tecrübe eden şair, hasret ve ölümü zorluk bakımından karşılaştırarak, bu karşılaşmada hasreti ağır bulur. Halk Edebiyatı içerisinde ayrılık, hasret... Vb olguları ölümlle karşılaştırıp ölümü karşılaştırılan durumlardan daha hafif bulma genel olarak vardır. Bu karşılaştırma bir türküde "Ölümünen ayrılığı tartmışlar. Elli gram fazla gelen ayrılık" şeklinde ifade bulmuştur. Sözlü geleneğimiz içinde bu tür örnekler bulunmaktadır.

Benim günden güne artıyor zarîm

Sılada yolları bekliyor yarîm

Ona gönderecek bir bergüzârım

Bir de arzuhalim vardır postacı

(Postacı-II, s. 579)

Şairin ağlama hissi, acıları artmaktadır. Yârî de sılada yollarını beklemektedir bu sırada. Şair yârîne gönderecek bir hediyesi ve mektubu olduğunu vesileye yani postacıya söylüyor.

Hasretliğe attı beni hiç yoktan

Sılayı, köyümü arar oldum çoktan

Günah bende ise bulayım Hak'tan

Yoksa muradına ermesin yârim

(Postacı-I,s.579)

Sevgili hasrete atmıştır bu sebeple şair köyünü, yurdunu özler olmuştur. Ayrıca bu duruma neden olan kendisiyse, suç kendisindeyse bunun bedelini ödemeye hazırdır ama buna neden olan yar ise, onun da muradına ermemesini diler.

Özledim sılayı bizim diyarı

Bana nazlı yardan gel oldu şimdi

Binboğa Dağı'nın eridi karı

Köpüklü suları sel oldu şimdi

(Sılada Bahar, s.598)

Şair sılasını özlemiştir, bu hissinin sebebi olarak yarının de şairin gelmesini istemesini görmektedir. Bahar dönemi genel olarak tabiatın uyandığı bir dönemdir. Bu uyanış insanları da etkiler. Bahar döneminde daha çok duygularımıza kapılırız, daha

derin hissederiz bazı şeylerin yokluğunu. Muhtemelen şairin sevdiği de şaire bu sebeple “gel” demektir. Başkalarının sılaya dönmesi onu da etkilemiştir. Binboğa Dağı’nın karının erimesi yine baharı anımsatan bir ifadedir ve şair bunu düşünerek dağın köpüklü sularının arttığını hayal etmektedir.

Gurbet ele düşen yiğit der eyvah...

Yanıp yanıp kül olur da çeker ah

Meri keklik yavruları bir sabah

Kanat açıp yuvasına uçtu mu?

(Seher Yeli, s.631)

Gurbete giden kişiler oraya gidince pişman olup “eyvah” ve çektikleri acıyla, yürekleri yanar ve “ah” derler. Gurbette olan ve bu acıyı bilen şair sıladaki ördek yavrularını bile özlemekte ve onları merak etmektedir.

Nice yıllar oldu düştüm gurbete

Köyüm yurdum kaldı dağlardan öte

Benden ne dostlara ne memlekete

Ne mektup ne selam götürüyorsun.

(Seher Yeli, s. 641)

Seher yeli Halk edebiyatında genel olarak haberci anlamında yorumlanmıştır. Şair de seher yeline böyle bir anlam yüklemektedir. Uzun zamandır gurbette olduğunu vurgulayan şair seher yeline, kendisinden dostlarına, memleketine selam ve haber götürmediği için sitem etmektedir

Seher yeli tut elimden

Al da beni yare götür

Usandım gurbet elinden

Al bizim diyara götür.

(Seher Yeli, s.648)

Bu dörtlükte de diğer dörtlükte olduğu gibi seher yeline anlam yüklenmiştir fakat bu şiirde seher yelinin rolü farklıdır. Şair seher yelinden kendisini yarine ve memleketine götürmesini istemektedir.

Aşık Yener bahçem yok ki dal olsun

Bu dünyada neyim var ki nem kalsın

Gurbet elde kefenimi el alsın

Sen de gelip ellerinle sar beni.

(Şikâyet, s. 656)

Şair bu dünyada kendisine ait bir şeyi olmadığından, kendisinin bir bağı olmamasından yakınır. Gurbette de bir tanıdığı olmadığını için gurbette ölürse kefenini

başkalarının, yabancıların alacağını ve sevgilinin de o kefenle şairi saracağı düşüncesi hâkimdir bu sebeple şair sitemlidir.

Sılayı andıkça uykum kaçıyor

Dağlarında meri keklik ötüyor

Lalesi, nergizi koku saçıyor

Tanır vadisinin çölünde şimdi

(Şimdi, s. 662)

Şair gurbette sılayı(Tanır Kasabası) andıkça uykuları kaçmakta, düşüncelerine engel olamamaktadır. Şair sılasının dağlarında öten keklikleri ve insanı sarhoş edecek güzellikte kokular yayan çiçeklerini düşünmektedir.

Âşık Yener acılara boyandı

Ne kaderim, ne de bahtım uyandı

Gönlüm üzgün, yaş elliye dayandı

Mezarımız gurbet elde kaldı vah...

(Vah, s.697)

Şair duygusal anlamda acılarından şikâyet etmektedir. Yaşının ilerlemesi ve ölüm düşüncesinin kendini hissettirmeye başlaması onda bir endişesinde başlamasına neden olmaktadır. Bu endişe mezarının gurbette kalması, öldükten sonra bile sılasına kavuşamama endişesidir.

Yaktı beni gurbet eller

Yüreğime koydu sancı

Ne sözü var, ne ikrarı

Yalancı o dost yalancı

(Yalancı, s.711)

Şair gurbetin verdiği hüzünden ve gurbetin getirdiği acılardan şikayet ederken bir de dostun ikrarına sadık olmaması ve sözünden dönmüş olmasının hayal kırıklığı eklenmiştir şairin acılarına.

Gidin dileklerim yare yetirin

Ya da ondan bana selam getirin

Yeniden sılama alıp götürün

Beni gurbet ele getiren yollar

(Yollar, s.722)

Şair dileklerini yâre yetiştirmek ister çünkü hayalleri onunla ilgilidir. Dileklerini yâre gönderen şair bu dilekleri ulaştıran yollardan yarından selam getirmesini ya da kendisini gurbete getiren bu yolların onu tekrar sılaya götürmesini istemektedir.

Gurbette dört mevsim kış sardı beni

Baharım Temmuzum güzüm yok benim

Arzulayıp geldim nazlı yar seni

Hasrete dayanır özüm yok benim

(Yok Benim, s. 738)

Şaire göre gurbette mevsimler aylar farksızdır, o her mevsim kendi dünyasında, hayallerindedir bu sebeple fark etmemektedir ayları mevsimleri. Sevgiliye duyduğu hasreti dayanılmaz olan şair artık dayanamamaktadır ve bu özlemle yarine gelmiştir, bu hasrete dayanma gücünü kendisinde bulamamaktadır.

Sıra dağlar gene bürünmüş gama

Başlarında pare duman var şimdi

Köyümü yurdumu özledim ama

Kavuşmaya hayli zaman var şimdi

(Şimdi, s. 745)

Şair dağların dumanlı halini kendisiyle özdeşleştirmekte onların bulutlu halini gamlı olmalarına bağlamaktadır. Köyünü özleyen şair kavuşmak için de daha zamanın var olduğunu bu gamlı halin devam edeceğini vurgulamaktadır.

Âşık Yener kime geçer ki nazım

Bozuldu düzeni ötmüyor sazım

Gurbet ellerinde yapayalnızım

Bazen yar giriyor düşüme

(Başıma Benim, s.768)

Şair gurbette kendini yalnız hissettiği için bu yalnızlık hissi birçok şiirine yansımış birçok duygusuyla karışmış durumdadır. Gurbette nazımın geçeceği, kapısını çalıp bir şey isteyeceği kimesesi yoktur bu yüzden sazının düzeni bozuktur ve güzel sesler çıkarmamaktadır ayrıca gurbette yalnız kalan şairin o yalnızlık hissinden kaçabildiği, sığındığı yârinin hayali vardır sadece ve o hayal rüyalarına girmektedir

Gurbet elde düştüm hasta

Haber getirmedi posta

Mektup yazıp güzel dostu

Salacaktım salamadım

(Olamadım, 791)

Gurbette hasta düşen şair bu acı anını paylaşmak için bir yakınına, dostuna haber vermek ister ama yapamaz, onlardan da bir haber alamaz.

Âşık Yener gurbet elde kalmışım

Bir başıma bin bir bela almışım

Zaten ben ummana varıp dalmışım

Yağmurdan bana ne selden bana ne

(Bana Ne, 797)

Gurbette acılar çeken şairin birçok derdi vardır bu dertlerin umanına dalmıştır bu sebeple dış dünyadan habersizdir.

Gelip gurbette kalalı

Gülmedim başım belalı

Ben yurdumdan ayrılalı

Geçti hayli zaman şimdi

(Şimdi, s.812)

Şair gurbete geldiğinden beri iyi bir gün görüp gülememiştir ve bu durum uzun bir zamandan beri varlık göstermektedir

Garibim gurbette kime ne deyim

Kimsem yok ki halim beyan edeyim

Bir gidecek yerim yok ki gideyim

Yuvası dağılmış kuşlara döndüm

(Kuşlara Döndüm, s. 813)

Şair gurbette gidecek, derdini dönecek kimseyi bulamamakta ve bu durumunu yuvası dağılan kuşlara benzeterek, içinde bulunduğu durumu somutlaştırmaktadır.

Âşık Yener her neşeden sıyrıldım

Ne sevildim ne kimsece kayırıldım

Sıladan yurdumdan yardan ayrıldım

Gövdesinden kopmuş başlara döndüm

(Kuşlara Döndüm, s.813)

Şair gurbette bütün neşesinden, kendisini eğlendiren her şeyden sıyrılmış, dışlamıştır kendisini. Gurbette tanıdığı kimsesi olmadığı için sevilip kayırılmamıştır. (Kayırılma insanların bağlantılarıyla alakalıdır şairin gurbette tanıdığı olmadığı için bu söz konusu değildir) sılasından da ayrı olduğu için kendisini bütünden ayrılan parçaya, gövdesinden ayrılan başa benzetmiştir.

Eller sılasında gülüp oynarken

Felek sürükledi gurbete bizi

Âlem sofrasında bal kaymak yerken

Doyurdu zehirli şerbete bizi

(Bizi, s.820)

Şairin feleğe sitemleri vardır başkalarıyla kendisini imkanlar dahilinde karşılaştığında. Şaire göre elleri sılasında mutlu eden felek şaire aynı imkanı vermemiş onu gurbete sürüklemiştir.

Aşık Yener gurbet içimi yaktı

Ağladım gözümden kanlı yaş aktı

Bir ömür boyunca hasret bıraktı

Neşeye murada mürüvvete bizi

(Bizi, s.820)

Gurbette çok acı çeken şairin gözyaşları artık can yakıcı olmuştur. Çünkü bir ömür gurbette sevince, neşeye hasret geçmiştir.

Kader bizi attı gurbet ellere

Gezip durduk düşe kalka dağ, dere

Sorun hele mecnun Aşık Yener'e

Bir kalemden daha başka nesi var

(Sıla Özlemi, s.826)

Kaderden yana hiç yüzü gülmeyen Âşık Yener mesleği dolayısıyla gurbet diyarlarda köy köy, şehir şehir gezmektedir. Bu nedenle hiçbir mal varlığı olmayan Âşık Yener'in tek varlığı kalemi ve bırakmış olduğu şiirleridir.

Âşık Yener karlı dağlar arada
Geçit vermez dizim dizim sırada
Sen sılada ben gurbette burada
Bu sene de sensiz geçti sevgili

(Sevgili, s.843)

Sevgilisi sılada şairse gurbettedir, mesafeler girmiştir araya. Dağ genel olarak Halk edebiyatında olduğu gibi engel anlamında kullanılmıştır. Diğer seneler gibi bu sene de sevgiliden ayrı geçmiştir gurbet sebebiyle.

Meğer ne zor imiş gurbet
Gönül diyor hele sabret
Bulamadım derman çare
Olduk buralı buralı

(Dağlar Sıralı Sıralı,857)

Bu dörtlükte diğer dörtlüklerin aksine bir kabulleniş var. Gurbetin zorluğu devam etmekte, sabretmeyi gerektirmekte ama şair artık uzun yıllar gurbette kalacağını alışması gerektiğini kabullenmiş durumdadır.

Şair uzun yıllar önce sıladan çıkmıştır. Hayatının büyük bir bölümü Kayseri ve İstanbul'da geçmiştir. Uzun yıllar kaldığı için artık İstanbullu olmuştur. Ama gurbet derdine bir çare bulamamıştır.

Ksknm ben sana ey çarkı devran

Gurbet eli mekân tutturdun bana

Aklımı, fikrimi başımdan aldın

Ekmeğime ağu kattırdın bana

(*Bana*, s.866)

Şairi gurbete gönderen, gurbeti mekân tutturana, acılar çektiren feleğe, devre sitem vardır, hatta sitemin ötesinde bir küskünlük söz konusudur.

Âşık olduk bir gözleri elaya

Başım girdi bin bir türlü belaya

Gelmeyeli gitmeyeli sılaya

Yollar beni, ben yolları unuttum.

(Unuttum, s.888)

Şair âşık olduğu kız yüzünden birçok acı çekmiştir üstelik sılasına uzun zamandır gitmemiş ve yolların bile kendisini unuttuğunu düşünmektedir

6.HÜZÜN TEMALİ ŞİİRLERİ

Dram(hüzün) teması şairin en sık işlemiş olduğu temalardan biridir. Şairin hüzünlenmesine sebep olan unsurlar yârine ulaşamaması, yârinden ayrılması, gurbette bulunması nedeniyle sılaya gidememesi, yılların geçmesiyle birlikte saçlarına aklar düşmesi, yaşlılığı fark etmesi ve ömrün tükenmesidir.

6.1.Sevgiliden kaynaklanan hüzün

Bülbül dertli dertli figan ederken

Goncalar boynunu büktü bu akşam

Eller gibi gülüp oynamak varken

İçime bir hüzün çöktü bu akşam

Bade içilmiyor elde kar yokken

Gönül eğlenmiyor nazlı yar yokken
Havada bulut yok, yerde kar yokken
Dallar gazelini döktü bu akşam

Âşık Yener haber ver o zalime
Gelip bir kez baksın garip halime
Mahzun duruşuma, her ahvalime
Eller dönüp dönüp baktı bu akşam

(Bu Akşam, s.100)

Hüzün şairin içine birden çökmektedir. Sevgiliyi zalim olarak niteleyen âşık, sevgili yanında olmadığı için yaşamadan zevk almamakta ve karamsarlığa kapılmaktadır.

Hiç sebepsiz ayrılığı var etti
Yetim kaldım, terkeyleyip yar gitti
Hasretliği can evime kar etti
Ozan ruhum sıkılmaya başladı.

Âşık Yener yar bir daha dönmedi
Kuşlar gibi havalandı, inmedi

İçimdeki yanan ateş sönmedi

Garip boynum bükülmeye başladı.

(Başladı, s.106)

Şair sevgiliden ayrıldığı için hüzün bulutları yüreğini sarmıştır. Ayrılık sebebiyle yetim kaldığını belirten şairin boynu bükülmüştür ve artık kendini garip, çaresiz, perişan biri olarak görmektedir.

Genç yaşta belini büken

Ağlayıp gözyaşı döken

Yıllar yılı hasret çeken

Bir ben varım, bir sen varsın.

Sinesin közde dağlayan

Yas tutup kara bağlayan

Eller gülerken ağlayan

Bir ben varım, bir sen varsın.

(Bir Ben Varım, Bir Sen Varsın, s.125)

Ayrılık, hasret ve hüznün adeta şairin karakteri olmuştur. Hiçbir zaman bu duyguların yokluğunu hissetmemiştir. Yârinden ayrı kalmasıyla gözyaşı döken, yüreğini dağlayan âşık hüznün ile belinin büküldüğünü söylemektedir.

Seyre çıktım seyreyledim âlemi

Kime baksam şad olup da gülen yok

Ben ağlarım, eller ağlar nedense

El uzatıp gözyaşımı silen yok.

(Bilen Yok, s.128)

Şair yaşamış olduğu hüznün nedeniyle kendisi gibi herkesin mutsuz olduğunu düşünmektedir.

Etrafında gülen, neşeli kimseler yoktur; herkes mutsuzdur.

Bir ömür botunca bilmem nedense

Eller gibi mutlu olamadım ben

Mutluluk özleyen ozandım bense

Dost bulup yanında kalamadım ben

Güzeller haz alır gül bağlamaktan

Dil sözden hoşlanır, sel çağlamaktan

Her gün ah eyleyip hep ağlamaktan

Gülmeye bir fırsat bulamadım ben.

(Ben, s.151)

Açmaz dağların sümbülü

Soldu bahçelerin gülü

Şakıyan şeyda bülbülü

Sustu bizim bağın bugün.

Sevdiğinden umut kesti

Gönül nazlı yâre küstü

Yerlerinde yeller esti

O eski otağın bugün.

(Bugün, s.172)

Yârinden umut kesen şair bahçelerdeki güllerin solması gibi gönlündeki neşenin de yok olduğunu söylemektedir.

Gidem dedim dost elinin köyün

Yol vermedi karlı dağlar bu sene

Haber aldım hüznlendim ben yine

Gazel dökmüş bizim ağlar bu sene

Âşık Yener can perişan, hal yaman

Karşı dağı yine tuttu bir duman

Bilmiyorum kavuşmamız ne zaman

Ben ağlarım o yar ağlar bu sene.

(Bu Sene, s.176)

Yârine ulaşamayan şair aldığı haberlerle daha da hüzünlenmektedir. Yâre ulaşmak istemekedir; lakin önünde engeller vardır. Yar hasreti ile gözyaşı dökmektedir. Yâre ne zaman ulaşacağını bilmemekte, bu nedenle hüznü bir kat daha artmaktadır

Bir mihrican vurdu gönül bahçemi

Goncalar açmadı dalında bugün.

Solgun solgun durur çimeni çemi

Neşe yok yeşili alında bugün.

(Bugün, s.178)

Bir güzele gönül veren şair bu nedenle gönül bahçesinin solduğunu söylemektedir.

Hazırlandım gidem dedim

Gidemedim dostu bugün

Ben cananı çok özledim

Yine gönlüm yasta bugün

(Yasta Bugün, s.195)

Sevgiliye gitmek isteyen aşık, yarine ulaşamadığı için gönlünün yasta olduğunu söylemektedir.

Gönlümü ruhumu bir hüznün bağlar
Sana gelem dedim yol vermez dağlar
Kalbim hasretinle her gün kan ağlar
Senin bir gözlerin ağlarsa çok mu?
(Çok mu, s.212)

Yine noldu sana divane gönlüm
Nedir bu sendeki düşünce böyle,
Hüzünle karardı saatim, günüm
Saçlarıma aklar düşünce böyle.

Günler ay geçiyor, zaman dolmuyor
Dünyanın her türlü zevki kalmıyor
İnsan hiçbir şeyden murat almıyor
Gönül yârden uzak düşünce böyle.
(Düşünce Böyle, s.222)

Şair yârinden ayrı düşmesi sebebiyle her anında hüznü yaşamaktadır. Bu nedenle saçlarına aklar düşmekte, gittikçe kendini yıpratmaktadır.

Gönül bağımız serap ne sümbül ne gül bitti

İçimde sakladığım bütün umutlar yitti

Bir dost gelip bir sözle ansızın kırıp gitti

Kırılan bir kalp idi, bir kâse cam değil ki

Varsın olmasın benim rütbe, nişan, şöhretim

Zaten bir ömür boyu olmadı mürüvvetim

Yok imiş param pulum ya da mülküm servetim

Şu üç günlük ömürde gönlüme gam değil ki

(Değil Ki, s.249)

Hiçbir zaman istediğine kavuşamayan şair, sevgilinin sözleriyle kırılmıştır, umutlarını tamamen yitirmiştir.

Yüzümde hüznü var, saçlarımda kar

Günden güne çöküp oldum ihtiyar

Yıllarca bekledim dönmedi o yar

Umutlarım hayal düşe dönüştü.

(Dönüştü, s.263)

Bahar gelip geçti, yaz gelip geçti

Bağlar gazelini döktü gün günü.

Mevsim kışa döndü güz gelip geçti

Gönlüme bir hüznün çöktü gün günü.

Göçmen kuşlar uçup gittiler erken

Vedalaşıp gitti göçüp giderken

Ben nazlı yârimden vefa beklerken

Bizden muhabbeti çekti gün günü.

(Gün Günü, s.298)

Âşık her ay, her mevsim sevgiliyi beklemektedir. Her umutlu bekleyiş umutsuzlukla sonuçlanmaktadır. Sevgilinin ayrılığı tercih etmesiyle aşığın gönlüne hüznün çökmüştür.

Hoş değil bugünüm, dünüm

Hüznün sardı her bir yönüm

Çaylar gibi gamlı gönlüm

Bulanı bulanı verir.

Asillik var işinde

Gelişinde, gidişinde

Gönlüm bir güzel peşinde

Dolanı dolanı verir.

(Gamlı Gönlüm, s.311)

Her günü hüznle geçen şair bir umutla sevgilinin gelmesini ve kendini mutlu etmesini beklemektedir.

Yaz bahar görmedim mevsimler boyu

Hangi başımda kış olmadı ki.

Hüzün var gönlümde koyudan koyu

Hangi gün gözlerim yaş olmadı ki.

Yar gitti bir başka âleme daldı

Vefasız ne döndü, ne selam saldı

Gözlerim hasretle yollarda kaldı

Hangi gün ellerim umudum düş olmadı ki.

(*Hangi Gün, s.378*)

Yârin gitmesiyle birlikte, ona hasretlik duyan şair hiçbir zaman yaz bahar görmediğini vurgulamaktadır.

Bizim bağa hazan düştü

Diken bitti gül yerine.

Turna havalanıp uçtu

Turaç kondu kuş yerine.

Göç eyledi göçmen kuşlar

Gönlümde bir hüznün başlar

Gözlerime dolan yaşlar

Çağlar oldu sel yerine.

Âşık Yener sazı ele

Al da dokun sırma tele

Bağlanmıştıık bir güzele

Koydu bizi el yerine.

(Hazan, s.391)

Yârin aşığı el yerine koyması, onu hüzünlendirmiştir. Gözyaşlarının sele dönüştüğünü belirten şairin, bağında gül yerine diken bitmiştir, bağına hazan çökmüştür.

Perde perde hüzün çöktü yüzüme

Uykularda haram oldu gözüme

Yar elinden bir göz düştü özüme

Yanıp bittim külden başka ne kaldı.

Söz verdi de yar gelmedi buraya

Bari dedim ben geleyim oraya

Sıra dağlar engel girdi araya

Bir aşılmaz yoldan başka ne kaldı.

Âşık Yener yana yana var dolan

Şu dünyada her ne vara hep yalan

Bana yârin hatırası tek kalan

Bir kurumuş gülden başka ne kaldı.

(Ne Kaldı, s.538)

Sevgiliye ulaşamaması nedeniyle aşğın yüzüne hüznün perdesi çökmüştür. Yâre ulaşmak istemekte ama karşısına engeller çıkmakta ve vuslat gerçekleşmemektedir.

Gönlüm hüznün dolu, benzimse solgun

Her iki gözümde yaş dolgun dolgun

Bakışım uzağa, ben dalgın dalgın

Yol değil sevgili seni beklerim.

Baş koydum bu yola ben bile bile

Maşukta naz olur âşıkta çile

Alıp koklamaya bin hasret ile

Gül değil sevgili seni beklerim.

(Seni Beklerim, s.601)

Hasretle sevgiliyi bekleyen aşğın gönlüne kimi zaman hüznün çökmektedir. Maşukta nazın, âşıkta çilenin olacağını belirten şair umundu yitirmeden sevgiliyi beklemektedir.

Diğer hüznün temalı şiirleri ise şöyledir:

Zaten ben felekten yemişim kurşun

Hüznün harman harman dert arşın arşın

Bunca yıl çektiğim hasrete karşın

Ömrümde bir mutlu gün olsa idi.

(Şen Olsa İdi, s.654)

Yar gitti ben döndüm garip odama

Durup üzgün üzgün baktım arkama

Ben de kendisine kırıldım ama

Yine de etmedim intizar bugün.

Âşık Yener çıkıp gezmiyorsun

Bahtım düğümlendi çözemiyorum

Şiir yazacaktım, yazamıyorum

Yine aklım fikrim tarumar bugün.

(Var Bugün, s.696)

Gönül nedir senin hüznün kederin

Dönüp şu âleme bak derin derin

Aslı, soyu belli Koçyiğitlerin

Nişanı alnında yazılı olur.

Âşık aşk közünde yanar pişerse

Aklını yitirip yolun şaşarsa

Seven sevdiğini ayrı düşerse

Her saat yüreği sızılı olur.

(Gördüklerim, s.800)

Âşık, sevgilisinden den artık ayrıldığını belirtiyor ve sevgiliye seslenerek: “Git artık eller ile birlikte ol.” diyor. Sevgili aşığın gitmesinden büyük bir üzüntü duyuyor ve âşık ise artık boşa ağlama diyor. Sevgili daima kıymetini anlayacak, altının değerini bilecek sarraflarla olmaz ve halden anlamayan, değer bilmeyen rakiplere kendilerini layık görürler. Şair ise şiirinde bunları açıklıyor:

İşte gidiyorum ceylan bakışlım

Var sen eller ile kal bayram eyle

İpekti gömleği sırma nakışlım

Kına yak eline gül bayram eyle

Aşkın ateşiyle yanıp erirsen

Sen seni değmeze layık görürsen

Varıp bir kötüye meyil verirsen

Benim öldüğümü bil bayram eyle.

(Bayram Eyle, s.76)

Sevgili, aşğa küsüyor ve âşık bunun sebebini dahi bilmiyor ve bu olay aşğı üzüyor. Neden muhabbeti bile kestir, hiç olmazsa bir mektup yaz veya selam yolla diyor ve yoluna kurban olacağını belirtiyor. Yalnızlığın vermiş olduğu acı aşğın ruh dünyasına yansıyor ve gündüzlerinin geceye döndüğünü ve yarsız uykuların haram olduğunu ifade ediyor:

Haram oldu bana sensiz uykular

Yediğim ekmekler, içtiğim sular

Seven mektup yazar, ya selam salar

Muhabbeti hepten keser mi böyle.

(Böyle, s.77)

Diğer bir şiirinde şair yine sevgilinin aşğı bir başına bırakıp gittiğini söylüyor. Âşık sevgiliye sitemini belirtiyor ve “Gidince mutlu olabildin mi?” diyor:

Ayrılıp gittiğin o günden beri

Gönlünce bir murat alabildin mi?

Yıllarca bekledim dönmedin geri

Bari bir mutluluk bulabildin mi?

(Bile Bildin Mi? , s.199)

Ayrılığın vermiş olduğu ıstırapla âşık artık canından beziyor, sevgilinin yokluğuna dayanamıyor, ayrılığın ötümden daha kötü olduğunu belirtiyor ama yine de sevgiliye kızamıyor, intizar etmiyor:

Ayrılık hasreti yakar bir yandan

İnsan demir olsa bıkar bu candan

Varıp sevdiğine kavuşmayandan

Kim görmüş ki murat alıp onan var.

(Canan Var, s.205)

Mümkün mü sevdadan, aşktan sıyrılmak

Köle iken azad olup koyrulmak

Bir dakika da olsa senden ayrılmak

Vallahi sevgili ölümden beter.

(Hercai, s.415)

Yar gitti ben döndüm garip odama

Durup üzgün üzgün baktım arkama

Ben de kendisine kırıldım ama

Yine de etmedim intizar bugün

(Var Bugün, s.696)

Sevgiliden ayrılan âşık onu hala unutamadığını çünkü aşk ile kalbinin yanarak köz olduğunu, aradan uzun zaman geçse dahi aklından çıkaramadığını söylüyor:

Kalbime köz koydun dağlayıp yaktın

Ne unuttum, ne de aklımdan çıktın

Uykudan uyanıp yeni mi kalktın

O ahü gözlerin mahmur mu hala.

(Hala, s.408)

Sevgiliden yana murat alamayan şair, yıllarca sevgilinin kapısında köle oluyor ve daima onu bekliyor. Sevgiliye kızan âşık en sonunda sevgiliyi terk edeceğini ve böyle olunca sevgilinin acı çekeceğini, üzüleceğini belirtiyor ve en sonunda terk ediyor:

Cefasın çektiğim gül yüzlü yârim

İşte gidiyorum kal güle güle

Ben bu yaylalardan murat alamadım

Var sen muradını al güle güle.

(Kal Güle Güle, s.324)

Genel olarak baktığımızda yârin sevgiliye ulaşamaması, sevgilinin aşığa söylemiş olduğu sözler, ettiği nazlar aşığın gönlünün hüzünlenmesine neden olmaktadır. Şimdi ise ‘Yaşlılıktan kaynaklanan hüzün’ başlığını inceleyeceğiz.

6.2.Yaşlılıktan kaynaklanan hüzün

Şair her geçen günün gençliğini yok ettiğini, geçen güzel günlere özlem duyduğunu, yaşlılığın gittikçe kendini gösterdiğini, dilerinin döküldüğünü, yüzündeki izlerin belirginleştiğini, saçlarına akların dolduğunu söylemekte ve hüzünlenmektedir.

Dalga dala siyah saçlı baş hani

Çengel kirpik hilal hilal kaş hani

Ağzımdaki inci gibi diş hani

Aynalarda gördüğüm ben miyim?

(Ben miyim, s.182)

Zamanın geçmesi, yılların yılları kovalaması sebebiyle “ Aynalarda gördüğüm ben miyim? ” demektedir. Saçlarının siyahlığı gitmiş, dişleri dökülmüş, yaşlılık kendini iyice hissettirmiştir.

Nere gideceğim bilemiyorum

Gene garip gönlüm bikarar bugün

Gözlerim yaş dolu, gülemiyorum

Ömürden eyledik bin zarar bugün.

(Bugün, s.183)

Ömründen bir gün daha kaybeden şair bunun hüznünü yaşamaktadır.

Mevsim ilkbaharken sanki güz olmuş

Baktım her tarafa bir hüzün dolmuş

Bahçıvan el çekmiş goncalar solmuş

Bülbül gül dalında ahuzar bugün.

Yıllar gençliğimi elimden aldı

Hayaller küllendi umut azaldı

Özlediğim günler mazide kaldı

Bende neşe sevinç ne arar bugün.

(Bugün, s.183)

Gençliğin zamanla birlikte yok olduğunu anlayan şair hayallerin gerçekleşmediğini, özlemiş olduğu o neşeli günlerin ise artık çok gerilerde kaldığını söylemektedir.

Gönlüm hüzünlü, matemli

Kalbim üzgün, gözüm nemli

Çok anlamlı, çok gizemli

Mısraları dizesim yok.

Âşık Yener ettiklerim

Solup gitti diktiklerim

Hep aklımdan çektiklerim

Kimselere kızasım yok.

(Yok, s.189)

Geride kalanlar için pişmanlık duyan şair, hatanın kendinde olduğunu söylemekle birlikte hüznün, matemlin gönlünden eksik olmadığını belirtmektedir.

Yıkıldı gönlümde köşkler saraylar

Ömrümü çaldılar seneler aylar

Yağmur yağıp coşan dereler çaylar

Gözlerimden akan yaşlara benzer

Bre Âşık Yener olsa da ünüm
Kederli hüzünlü geçti her günüm
Evsiz yurtsuz gezen serseri gönlüm
Dallarım yuvasız kuşuna benzer.

(Benzer, s.201)

Her günü hüzünle geçen şair geçen günlerle birlikte hüznünün artığını belirtmekte ve gözyaşlarını yağmurdan sonra coşan nehlere benzetmektedir.

Kalbim hüzün dolu gözlerim nemli
Gam yumak oluyor içimde her gün.
Canım sıkıntılı, günlerim elemli
Aklar çoğalıyor saçımda her gün.

O eski kudretim yoktur bedende
Meşakkat çizgisi çoğaldı tende
Gençlikten eser kalmadı bende
Görünürüm başka biçimde her gün.

(Her Gün, s.377)

Geçen günlerle birlikte saçlarında aklar oluşan şair tenindeki değişiklikleri günden güne iyice fark etmektedir. Bu nedenle her günü gam ve kederle geçmekte, böylelikle hüzünlenmektedir.

Her ne yana baksam gamlı bu sene

Yapraklar sarmış alda neşe yok.

Benim de gönlüme gam çöktü gene

Bülbüller hüzünlü gülde neşe yok

Âşık Yener ömrü kederle çile

Altmış sene geçip gitti nafiye

Bazen deyiş türkü söylesek bile

Gönül mahzun mahzun dilde neşe yok.

(Neşe Yok, s.523)

Altmış seneyi boşa geçirdiğini söyleyen şair gönlünün mahzun olduğunu, neşeli olamadığını dile getirmektedir.

Bazı gün gam, keder başa toplanır

Hüzün perdesiyle gönül kaplanır

Tellerdeki nağme kalbe saplanır

Gözyaşları olup güle dökülür.

Bakarsın kar yağar yüce dağlara

Bin özlem duyarsın eski çağlara

Güz gelir bir hazan çöker bağlara

Güller gazel olur göle dökülür.

(Dökülür, s.232)

Şair eski güzel günlere özlem duymaktadır. Yaşlılığı gül bahçesine güz gelmesiyle hazanın çökmesine benzetmektedir.

Dem be dem kalbimi hüzünkar etti

Ne de talihimi bana yar etti

Beni günden güne ihtiyar etti

Hayırsız mevsimler vefasız yıllar.

(Vefasız Yıllar, s.772)

Her geçen gün şairden bir şeyler alıp götürmüştür,her zaman talihin kendine gülmesini engellemiştir.

Şimdi ise sıra özlemi ve gurbette bulunmaktan kaynaklanan hüznü konulu şiirlerini açıklayacağız.

6.3.Sıla özlemi, gurbetten kaynaklanan hüzn

Şairin özellikle vurguladığı tema gurbet yaşamı ve silaya özlemdir. Bu iki tema daima şairin hüznlenmesine sebep olmaktadır. Sila ve gurbet başlıklarını kısa bir şekilde de olsa burada da ele alacağız.

Sıla ile aramda dağlar var perde perde

Kalbimde bir hüzn var, gönlüm gamda kederde

Bir ömür geçip gitti diyarı gurbetlerde

Gelip de halimizi kim görür kim sorar.

(Dertler Karmaşası, s.256)

Sıla özlemi ile yanıp kavru lan şair gurbette kimselerin halini sormaması nedeniyle hüznlenmektedir.

Gönlümü bir hüzn sarar bu mevsim

Bağlar gazelini döktü mü hele

Düğülenip kalır her bir hevesim

Dağlara bir duman çöktü mü hele

Âşık Yener bu dert beni kül eder

Kem talihim sevdiğime el eder

Gurbet eller koç yiğidi del'eder

Bir de yar hasreti çekti mi hele.

(Hele, s.379)

Gurbette kalan şair sıla hasretinin kendini yakıp yandırdığını, talihin kendisine hiç gülmediğini söylemektedir. Bir de yar hasretinin eklenmesiyle bu hüznün çekilmeyeceğini dile getirmektedir.

Her eve dönüşte ıssız odamda

İçime bir hüznün çöker her akşam.

Dışarı bakarken perdesiz camda

Ruhumu bin keder sıkır her akşam.

Kim sürmüş dünyada mutluluk demi

Menzile ermiyor kalkan her gemi

Bende yar hasreti, sıla özlemi

Köz olur yakar her akşam.

(Her Akşam, s.411)

“Hele” isimli şiirde olduğu gibi şair sıla ve yar özlemiyle hüznülenmekte ve hayattan zevk alamamaktadır.

Gurbet el eyledi tarümar beni

Bitirdi figanla ahüzar beni

Gençlik elden gitti, gelip yar beni

Bulmasa ne olacak, bulsa ne olacak.

Ne mutlu günüm var, ne mürüvvetim

Issız bir köşede kalmışım yetim

Üç günlük dünyada mülküm servetim

Olmasa ne olacak olsa ne olacak.

(Ne Olacak, s.533)

Gurbette kalması nedeniyle hüznle geçen günlerle birlikte gençliğinin bittiğini söyleyen şairin mutlu bir günü yoktur.

Elem keder yüklü gam bulutları

Derilip geliyor başıma benim.

Boş hayalle geçip gitti umutlar

Hiçbir şey gitmiyor hoşuma benim.

Aşım Yener kime geçer nazım

Bozuldu düzeni ötmüyor sazım

Gurbet ellerinde yapayalnızım

Bazen yar giriyor düşüme benim.

(Başıma Benim, 768)

Gurbet elde mutluluğu elde edemeyen şair yapayalnız olduğunu vurguluyor, umutlarını hayale döndüğünü belirten şair, hüznün kendisinden eksik olmadığını belirtmektedir.

Âşık Yener acılara boyandı

Ne kaderim, ne de bahtım uyandı.

Gönlüm üzgün, yaş elliye dayandı.

Mezarımız gurbet elde kaldı vah...

(Vah, s.697)

Yıllarını gurbette geçiren şair sılaya hasret öleceğini ve mezarının gurbette olmasından duyacağı hüznü dile getirmektedir.

Diğer hüznün konulu şiirleri ise şöyledir:

Cankurtaran semtinde öğretmenevindeyim,

Nedense ince ince bir hüznün var içimde

Ozanlık duygum ile yazmak görevindeyim

Nedense ince ince bir hüznün var içimde

Dalginlıktan uyanıp baktım, geçmiş beş saat

Herkes neşe içinde, herkes keyfince rahat

Bilmiyorum bende mi bütün hata, kabahat

Nedense ince ince bir hüznün var içimde

Eve dönsem diyorum, dönsem ki nolacağım

Dönsem sanki birazcık mutlu mu olacağım

Yine yalnız başımla baş başa kalacağım

Nedense ince ince bir hüznün var içimde

(Cankurtaran'da Akşam, s.206)

Şair sık sık sebebini bilmediği veya ifade etmek istemediği bir karamsarlık, umutsuzluk ve can sıkıntısı yaşamaktadır. Çevresindeki tüm insanlar huzur ile mutluluk yaşarken, şair bu mutluluğu tadamamaktadır.

Her taraf şen iken allı nakışlı

Şimdi neden böyle düşman bakışlı

Dağlar geçit vermez boranlı kışlı

Yolcu handa bekler yol mahzun mahzun.

Âşık Yener der ki sözüm boş değil

Kan ağlayan kalbim demir taş değil

Aklım fikrim kayıp gönlüm hoş değil

Zihnim karmakarışık dil mahzun mahzun.

(Gül Mahzun Mahzun, s.373)

Zindan dolaştığım yerler

Benimle hüznün kederler

Dostlar türkü söyle derler

Bugün gönlüm şen değil ki.

(Şen Değil Ki, s.661)

Hüzün keder kalkmadı yüzümde perde perde

Lokman'da deva bulmak duçar olduk bin derde

Kapandı kör olası açılmadı bir yerde

Devri âlem içinde ben kaldım ahtı kara

Tipi esti kar yağdı umduğumuz dağlara.

(Umduğumuz Dağlara, s.770)

Hiçbir türlü bulamadım ben beni
Her dem aklım fikrim dağılı kaldı.
Gene efkâr bastı yeniden yeni
Gönlüm gam bahrinde boğulu kaldı.

Âşık Yener artı hüznüm, tasam da
Matem yazar benim anayasamda
Eller kınar diye ağlamasam da
Gözlerim buğulu buğulu kaldı.

(Kaldı, s.890)

6.4.Yalnızlıktan Kaynaklanan Hüzün

Kalabalıkların içinde yalnız olan ve her zaman yalnızlık duygusuyla kalbi buruk olan şair tek başına olduğunu söylüyor, üzüntüsünü ve burukluğunu dile getiriyor. Kendisini bu yalnızlıktan kurtaracak bir dost istiyor ve şiirlerinde aradığı dostun özelliklerini açıklıyor:

Bu yalnızlık çekilmiyor
Bir dost gerek gönül sana

Bak işte yüzün gülmüyor

Bir dost gerek gönül sana.

Demeden halini gören

Şefkatle ruhuna giren

Gülüşüyle hayat veren

Bir dost gerek gönül.

(Bir Dost Gerek, s.75)

Yalnızım bu gurbette

Benden başka kimsem yoktur.

Tek başıma kaldım çölde

Benden başka kimsem yoktur.

(Kimsem Yoktur, s.456)

Yalnızlık yollarında yürüdüm adım adım

Şeytanlık düşünmedim divane çıktı adım

İnsanlıktan öteye olmadı bir muradım

Dost yaren uzaklaştı yakın düştük ağyara

Tipi esti kar yağdı umduğumuz dağlara.

(Umdüğumuz Dağlara, s.770)

7.SOSYAL TEMALİ ŞİİRLERİ

Ağırlıklı olarak şiirlerinde adaletsiz gelir dağılımını eleştiren şair bunun bozuk düzenin bir parçası olduğunu belirtiyor. İnsanların tamamının okuma yazma bilmesiyle, uygar düşünce ile çağın gerektirdiği bilgi ve donanımla daha aydınlık günlere kavuşabileceğimizi vurguluyor. İnsanlar arasında ırk, renk, dil, din gibi hiçbir ayrımın yapılmaması gerektiğini belirtiyor.

Hor görülmez ise Ahmet, Mehmetler

Kalpte sevgi doğar, artar kıymetler

İnsanlığın ortak malı nimetler

Hakça, adaletçe bölünür bir gün.

...

Okur-yazar olunursa yüzde yüz

Sınırsız olursa karayla, deniz

Ayrı görülmezse ırk ile beniz

Dünyada ikilik silinir bir gün.

(Bir Gün, s.68)

İrk kavgası dünyamızdan gitmedi

Bu oyuna aklım, fikrim yetmedi

Ay fetholdü, din davası bitmedi

Her tarafı bozuk gördüm ben.

(Gördüm, s.299)

İnsanlara hor bakılmaması, hiç kimse arasında ayırım yapılmaması sen-ben anlayışının olmaması gerektiğini belirtiyor:

Her kim ki soysuz çıkarsa

İnsanlara hor bakarsa

Sen ben, şu bu her kim varsa

Anasını avradını.

(Güzel Sözler, s.369)

Garazla kin öç de değil

Yenilmeyen güçte değil

Senlik benlik hiç de değil

Benim davam başka dava.

(Benim Davam,s.753)

Şair başka bir şiirinde yine insanlar arasında dostluk ve barışın olması gerektiğini ve bunun tüm dünyaya yayılmasını istiyor. Şairin dizeleri aklımıza Mustafa Kemal Atatürk'ün "Yurtta sulh, cihanda sulh" özdeyişini getiriyor:

Vaşington, Londra, Paris, Moskova

Tokyo, Pekin, Berlin, Tahran, Ottawa

Dostluk için çalsın hep aynı hava

Barışa merhaba, dostluğa merhaba

(Barışa Çağrı, s.109)

İnsanlarımızın geçimlerini sağlamak için köyden kente ve yurt dışına göç ettiklerini çok çarpıcı bir şekilde dile getiriyor. Dün at koşturarak fethettiğimiz yerlerde bugün işçi olarak çalıştığımızı acı bir şekilde vurguluyor.

Kanuni han önder olup askere

Seferi var Avrupa'ya kaç kere

Ecdadının at sürdüğü yerlere

Çöpçülüğe akın eden göç bizim.

(Bizim, s.71)

Eller giden iken gökteki Ay'a

Bizler muhtaç kaldık ekmek, hırkaya

Köyler hicret etti tüm Avrupa'ya

Göçler Viyana'yı, Bon'u da geçti.

(Dilekçe, s.218)

Zenginlik ile bazı insanları tavır ve davranışlarındaki değişiklik olduğunu söyleyen şair dünü unuttuklarını, zengin olmadan önceki halleri ile olduktan sonraki hallerini karşılaştıran şair bunun sebebinin ise ne olduğunu bilmediğini söylüyor:

Daha on yıl önce yakası kirli

Elleri nasırlı, yanağı terli

İster köylü olsun, ister şehirli

Domuz oluyorlar zengin olunca.

(Bilmem Nedendir, s.115)

Pahalılık ve yoksulluk yüzünden insanları çekmiş oldukları dert ve ıstırapları vurgulayan şair insanları elinde hiçbir şeyin kalmadığını, elde avuçta ne var ise onları da harcadıklarını, iş için çalmadık kapı bırakmadıklarını, bu durumun insanları canından bezdirdiğini dile getiriyor:

Arzuhalci başı yaz bir arzuhal

Dertler üç-beş iken onu da geçti

Yok mu bu dertlere bir çare, bir hal

Pahalılık oku canın da geçti.

(Dilekçe, s.219)

Fakirlerin daima fakir, zenginlerin ise daima daha zengin olduğunu belirten şair toplumsal adaletsizliği, ekonomik eşitsizliği eleştiriyor, haksızlık karşısında susmadığını daima doğruları haykırdığını belirtiyor.

Yaylaya yol çıkmaz yıkık derbentten

Aba öz kıyafet köy ile kentten

Zenginler kumaşın getirir Hint'ten

Katar aynı katar, kervan o kervan.

(Devran O Devran, s.220)

Yoksullar ağlarken evsizim deyi

Bir yanda ağası bir yandan beyi

Hepimizin hakkı olan ülkeyi

Paylaşır dururlar karış karışa

Gözünü sevdiğim Türkiye'm benim.

(Gözünü Sevdiğim Türkiye'm Benim, s.308)

Hasso gurbet ele çırak gidiyor

Eşi Fatma köyde davar güdüyor

Bir patron kızını gelin ediyor

Dşnde milyarlık takısı ile.

(Ha Gayret, s.388)

Kimi şişmiş domuz gibi karnı tok

Neğesi bol üzüntüden eser yok

Kimisinin tükenmeyen derdi çok

İsyan ediyorum ben bu dünyaya.

(İsyan Ediyorum, s.428)

Kiminin var on evi, gezer burnu havalı

Nefes elin, el elin kendi çalar kavalı

On ocuğun babası beli bükük zavallı

Gece, gündüz çalışır bir ev kirası için.

(şundan Bundan, s.657)

Kimileri Avrupa'da gezerken

Oğlu, kızı badem Şeker ezerken

Kimileri zevk içinde yüzerken

Fakirlikten z canından bıkan var.

(Uhrevi İnançlar ve Gerçekler, s.685)

Boğazdaki köşkler yatlar

ŐiŐli'de milyarlık katlar

G yetmez koŐuluk atlar

Hep sizlerin, bizim değil.

(Vurguncular, s.693)

Bakıp seyreyledim Şu insanları

Olduğundan başka görünenler var

Kiminin dağ kadar serveti, varı

Bir yanda plkte barınanlar var.

(Sürünenler Var, s.809)

Toplumsal bir eleŐtiri yapan Şair kanayan bir yara olan rüşvet olayını dile getiriyor ve insanlar arasında soygunla birlikte yayıldığını belirtiyor:

Riyakârca şöyle yüze gülmezsen

Rüşvetçilik, soygunculuk bilmezsen

Gizli gizli verileni almazsan

“Şu herif çok beceriksiz tu” derler.

(Derler, s.228)

Kimi hamal, karda, kışta, yağmurda

Kimi ırgat günübürlük çamurda

Rüşvetçilik meslek oldu memurda

İsyan ediyorum ben bu dünyaya.

(İsyan Ediyorum, s.429)

Yine memurlar arasında rüşvetin yayıldığını belirterek, Atatürk'ün kemiklerinin sızladığını ve kurtarıcı olarak O'nun gelmesi gerektiğini belirtiyor:

Faiz düzenine kurulu her şey

Rüşvet ile iş yapıyor memur bey

Neredesin Atatürk'üm nerde hey

İnsanlar yaşıyor insanlık ölmüş.

(İnsanlar Yaşıyor İnsanlık Ölmüş, s.779)

Şair kendi yaşamından örnekler veriyor ve yapmış olduğumuz röportajda şunları da vurguluyor: Hırsız ve rüşvetçi erbabına karşı çıkmam neticesi beş seneden sonra başlamış olduğum memuriyetten dilimizin ceremesi olarak sürgünlere gönderilmem zamanının birinde yazmış olduğum bir şiirden bazı kıt'aları okumak istiyorum diyor:

Madde madde yeri var bizim Anayasa'da

İmtiyazsız, sınıfsız kaynaşmış bir kitleyiz.

Cepler delik, mide boş olsa da, olmasa da

İmtiyazsız, sınıfsız kaynaşmış bir kitleyiz.

Doğu Anadolu'nun tüm halleri derbeder

Otosu yok, yolu yok hastalar sırtta gider

İstanbul'la, Ankara sabaha kadar dans eder

İmtiyazsız, sınıfsız kaynaşmış bir kitleyiz.

Hacı yatmaz Ağa'nın köyü var katar katar

Kendi gider başkentte kız oynatır, zevk çatar

Karnın doyurmak için Hasso ceketin satar

İmtiyazsız, sınıfsız kaynaşmış bir kitleyiz.

Rüşvet erbabı şahin gelip makama çöker

Otuz yıl aynı yerde keyfine bakar,

Garip Âşık Yener'e her sene sürgün çıkar

İmtiyazsız, sınıfsız kaynaşmış bir kitleyiz.

(İmtiyazsız, Sınıfsız Kaynaşmış Bir Kitleyiz, s.425-426)

“ İşte bu ve buna benzer şiirlerimi zaman zaman okudukça, o günlerin anılarını bir düşman süngüsünün korkunçluğu ve acısı ile yüreğime yeniden saplanır gibi gelir bana. Bir daha hınçlaşır, bir daha duygulanır, bir daha intikam hırsı ile hemen sarılırım kalemime.” diyerek bu konuda eleştirilerini belirtiyor.

Sömürü düzeninin garibanları ezdiğini, emekleri çaldığını belirtiyor ve onu dönen bir dişli canavara benzetiyor, en kısa sürede bu adaletsiz düzenin yıkılacağını ifade ediyor:

İnsanlığa yar bir çarkın yoktur

Keyfince dönersin hiç korkun yoktur

Dişli canavardan pek farkın yoktur

Çarkı kırılmasın sömürü çarkı.

(Sömürü Çarkı, s.589)

İşçiler çalışır bunlar sömürür

Fakir halkın kemiğini kemirir

Domuz gibi yer de çok çok semirir

Para babaları yer Tanrıları.

(Yer Tanrıları, s.723)

İçinde bulunduğumuz çarpık düzeni eleştiren şair insanlardan zalim olanları, fakir fukarayı soyanların ise harama el sürmedim diyerek yemin ettiklerini söylüyor:

Zalim olup, kendini bir başka gösterenler

El hakkı olan sütün kaymağını derenler

Fakir fukara soyup tüm göbek şişirenler

Yemin eder, harama elini vurmuş değil.

(Değil, s.240)

Gizliden gizliye hırsızlık faslı

Bakınca görünün akıllı, uslu

Bir soran olursa, biz çok namuslu

Deyin daha deyin hırsız köpekler.

(Hırsız Köpekler, s.390)

Siyasetçiler de şairden nasibin alıyor: Onların ise o kadar kanun çıkardıkları halde bir kitaba el sürmediklerini iddia ediyor:

Şimdi iplerin ucu İbo, Memo, Hasan'da
Sözüne kulak versen dili aksak lisanda
Bize kanun çıkarır Meclis-i Meb'usan'da
Sorsam bir ek kitaba elini sürmüş değil.

(Değil, s.240)

Başka bir şiirinde ise yine siyasileri eleştiren Âşık Yener siyasilerin bazılarının kendi menfaatleri doğrultusunda davrandıklarını ve bazılarının da çağın gerisinde kaldıklarını ifade ediyor:

Kimisi menfaat peyler
Kimi geçersiz laf söyler
Bizim sayın mebus beyler
Çağın gerisinde kaldı.

(Gerisinde Kaldı, s.316)

Menfaat kabına akınca musluk
Liderine dili suslukla pusluk
Dalkavukluk oldu yüce mebusluk
İsyan ediyorum ben bu dünyaya.

(İsyân Ediyorum, s.429)

Meclis-i Meb'usan'a bin hileyle girenler
Kendi yutup salkımı, ele talkın verenler
Devlet malı yiyip de tüm göbek şişirenler
Bir gün hesap vermeye yüce divandan geçer.

(Mizan, s.496)

Ezilenler, aç olanlar yok orda
Yoksulluktan eleğimiz duvarda
Maaş milyar, yaşantınız hovarda
Deyin hele sizden başka kim var.

(Kim Var Ki, s.851)

Kanunlara uymayanlara, harama el uzatanlara uyarıda bulunan şair sonunda ölüm olduğunu belirterek yanlıştan dönmeleri gerektiğini söylüyor:

Ağalar, paşalar, beyler, liderler
Bir gün bu dünyadan göçüp giderler
Önünde, sonunda ölüm var derler

Hiç mi duymazsınız eşşek herifler.

(Eşşek Herifler, s.272)

Paraya, mala, mülke önem vermeyen şair sonunda ölüm olduğunu belirterek eğer ki gözüm varsa dünya malına gözüm çıksın diyor ve kimsenin mala mülke tapmaması gerektiğini dile getiriyor:

Bir gün göçüp gideceğim

Terki diyar edeceğim

Malı, mülkü nideceğim

Gözüm varsa gözüm çıksın.

(Gözüm Varsa, s.297)

Kurnaz tilki misali her şeyden pay kapanlar

Öksüz, yetim hakkıyla bunca servet yapanlar

Şan, şöhret, para pula, mala, mülke tapanlar

Bilmezler ki bir gün bu dar-ı cihandan geçer.

(Mizan, s.496)

Günlük hayatta karşılaştığımız tüm sıkıntıları çok iyi gözlemleyen şair devlet dairelerinde bu gün git yarın gel anlayışını hala devam ettiğini belirtiyor, diğer

şiiirlerinde olduğu gibi rüşvet alanları eleştiriyor ve iş bulamayan delikanlıların çaresizlikten ağladığını vurguluyor:

Resmi dairelerde sonu ok gel gitlerin
Göbeği şişer oldu rüşvet yiyen itlerin
İşsiz güçsüz dolaşan nice Koçyiğitlerin
Uğrun uğrun ağlayıp gözyaşın siler gördük.
(*Gördük, s.337*)

Vurguncuların, soyguncuların baş tacı ve en önde olduklarını, iplerin uçlarının onlarda olduklarını, her şeyi onların belirlediklerini belirtiyor:

Saygın oldu çok vakarsız
Utanmaz, namussuz, arsız
Öne çıktı hırlı hırsız
İpin ucu puşt elinde
(*İpin Ucu, s.417*)

Dünya bir acayip insanlar zalim
Düdüğü çalıyor parası olan

Bir köşede mahzun bilginle âlim

Bermurat devletle arası olan.

(Parası Olan, s.582)

Vurguncu, soyguncu şimdi ön safta

Saygınlık kazanır her gün her hafta

Ne hacı hocası ne molla softa

İnsanlar yaşıyor insanlık ölmüş.

(İnsanlar Yaşıyor İnsanlık Ölmüş, s.779)

Kendi değerlerimize, kültürümüze, ozanlarımıza, sanatçılarımıza, türkü ve deyişlerimize sahip çıkamıyoruz ve yabancıları kendimize örnek alıyoruz diyen Âşık Yener bu durumu “Maykıl Geliyor” isimli şiiriyle eleştiriyor:

Kimmiş Yunus Emre, hem Pir Sultanlar

Âşık Veysel, Emrah, Karacaoğlanlar

Onların dilinden sanki kim anlar

Haydin beyler Maykıl Ceksın geliyor.

Çok güzel türküler, deyişler söyler

Herkesin keyfince gönlünü eyler

Kesesi dolgunca vurguncu beyler

Haydin beyler Maykıl Ceksın geliyor.

(Maykıl Geliyor, s.490-491)

Dostların vermiş olduğu sözlere güvenildiği halde onların sözlerine sadık olmadıklarını ve bununda dostlarına sadakatle bağlı olan insanları üzdüğünü belirtiyor:

Gezmedik yükseklerde, daim engine indik

Yükü biz taşıdık, ne el sırtına bindik

Belki bin tane dostun ikrarına güvendik

Hiç biri sadakatle sözünde durmuş değil.

(Değil, s.240)

Bir ömrü dost için eyledik heder

El mutlu ben ise kaldım derbeder

Kaypak dost insanı çabuk terk eder

Ayrılmaz yanında durası olan.

(Parası Olan, s.582)

İnsanlar ne kadar yalancı olmuş

Bir sözüne sadık er göremedim

Her taraf bir güruh cahille dolmuş

Kendime uygun yer göremedim.

(Göremedim, s.766)

Bizde akıl fikir olsaydı eğer

Değmez kimselere değer vermezdik

Isırgan otundan betermiş meğer

El sunup gül diye derdiklerimiz.

(Tezatların Dünyası,s.787)

:

E) ŞİİRLERDE BULUNAN BAZI HALK EDEBİYATI ÖRNEKLERİ

Halk âşıkları şiirlerini yazarken Halk Edebiyatı'nın unsurlarını sık sık kullanmaktadırlar. Birkaç örnek ile Tanırlı Âşık Yener'inde şiirlerindeki çeşitli Halk edebiyatı motiflerini vereceğiz.

Kurban olma anlayışı günlük yaşantımızda da en sık kullandığımız bir kavramdır. Seven insan, sevdiği için her şeyi göze alır ve onun için kurban olmak ister.

Söyle nazlı nazlı gidişin nere

Yoluna kurbanlar olam bin kere

Seven sevdiğine sebepsiz yere

Her görüşte surat asar mı böyle

(Böyle, s.77)

Sevinçli olduğumuz anlarda yaptığımız güzel bir alışkanlığımız ise kurban olmayla ilişkili olan kına yakma geleneğidir. Evlenecek eşlere, askere gidecek delikanlıların ellerine kına yakılır. Şair ise sevdiğinin artık mutlu olmasını elinin kına yakmasıyla bunu belli etmesi gerektiğini belirtmektedir.

İşte gidiyorum ceylan bakışlım

Var sen eller gibi kal bayram eyle

İpekti gömleği sırma nakışlım

Kına yak eline gül bayram eyle.

(Bayram Eyle, s.76)

Renkler şiirlerin en vazgeçilmez öğeleridir. Al ve kara renk en sık kullanılan olan renklerden bazılarıdır. Al renk aydınlığı, umudu, neşeyi; kara renk hüznü ve matemi simgelemektedir.

Beyazlar giyinmiş ulu Erciyes

Eser deli poyraz yankılar bir ses

Gönlümde bin arzu içimde heves

Selam Hocahanım işte ben geldim.

Ak inci gibisin al yemenide

Bu aşk oylum oylum yaksın seni de

Taleben olayım okut beni de

Selam Hocahanım işte ben geldim.

(İşte Ben Geldim, s.12)

Ben kendi kendimi bileli ta ki

Yüzümüm güldüğü olmadı vaki

Ne çıkmaz karaymış alnımızdaki

Nedense bir türlü silinmiyor hiç.

(Nedense, s.871)

Baykuşun ötmesi pek hayra alamet değildir. Genellikle gelecek tehlikeyi belli etmektedir.

Söyle, Âşık Yener talihe küstü

Sevgiden, sevdadan umudu kesti

Mezar taşlarından bir akşamüstü

Baykuş öttü dersin, soran olursa.

F) SONUÇ

Sazlı(telden), sazsız(dilden),doğaçlama yoluyla, kalemle (yazarak) veya birkaç örneği birden taşıyan geleneğe bağlı şiir söyleyenler ‘aşık’ bu söyleme biçimine ‘aşıklık’ , aşıkları yönlendire kurallar bütününe de ‘aşıklık geleneği’ adı verilmektedir.Tanırlı Aşık Yener şiirlerini genel olarak aşık geleneği formatında yazmıştır.

Tanırlı Âşık Yener doğaçlama ve yazarak bu geleneği devam ettirmektedir. Saz çalmayı bilmesine rağmen saz çalarak şiirlerini söylememektedir.3500’ün üzerinde âşıklık geleneğine bağlı olarak ortaya koyduğu şiirleri mevcuttur. İlerlemiş yaşına rağmen, hasta yatağında şiirlerini kaleme almaktadır.

Şairin doğum yeri ve aynı zamanda bazı şiirlerine ilham kaynağı olan Kahramanmaraş’ın Afşin ilçesi tabir-i caizse âşıklar yatağıdır. Aşık Mahsuni Şerif, Hayati Vasfi Taşyürek Afşinli şairlerden bazılarıdır. Tanırlı Aşık Yener aynı zamanda aşık bir kökenden gelmektedir. Bunun da âşık olmasında önemi göz ardı edilmemelidir. Âşık Veysel ise Hasanoğlan Köy Enstitüsü’nde müzik derslerine girmiştir ve bazı şiirlerin dinlemiştir.

Şair Karacaoğlan, Yunus Emre, Dertli, Pir Sultan Abdal gibi şair ve ozanları kendine örnek almıştır.

Şiirin hemen her türünde eser veren Tanırlı Âşık Yener yazmış olduğu şiir, deyiş ve türkülerle edebiyat ve sanat âlemine çok büyük bir katkı sağlamıştır.

Günümüzde rağbet görmemeye başlayan âşıklık geleneği Tanırlı Âşık Yener gibi şairler-ozanlar ve eserleri var oldukça halkın nazarında eski rağbetini tekrar bulacaktır. Kitapları elden ele dolaşarak, şiirleri dilden dile dolaşarak şair ölümsüzlüğe kavuşacaktır.

G) SÖZLÜK

Agah: Bilir, bilgili. Haberli.

Ağmak: Sarkmak, aşağıya inmek

Ah: Sesin tonuna göre pişmanlık, öfke, özlem, beğenme, sevgi vb. duygular anlatan bir söz. İlenme, beddua.

Ahir: Son, sonraki.

Badı saba: Sabah rüzgârı

Boran: Rüzgâr, şimşek ve gök gürültüsü ile ortaya çıkan sağanak yağışlı hava olayı.

Canan: Gönülden sevilen, gönül verilmiş olan kadın, sevgili:

Dergâh: Tekke

Dilşad: Gönlü hoş olan

Döş: Göğüs, bağır.

Felek: Gök, gökyüzü, sema. Dünya, âlem. . Talih, baht, şans

Gada almak: Başkasına gelecek kazayı(belaları) üzerine almak

Huri: Cennette yaşadığına inanılan dişi varlık:

İkrar: Saklamayıp doğruca söyleme, açıkça söyleme. Bildirme. Benimseme, onama, kabul, tasdik.

İlham: Esin.

İrticalen: Doğaçlama

İzzet: Büyüklük, yücelik, ululuk.

Kaza: İlçe, kaymakamlık.

Kem: Kötü, fena (göz, söz vb.).

Lütuf: Önem verilen, sayılan birinden gelen iyilik, yardım, ihsan, inayet, atıfet.

Marifet: Ustalık, hüner, uzmanlık:

Mebus: Milletvekili

Melül: Üzgün. Boynu bükük, zavallı bir biçimde

Menzil: Yolculukta dinlenmek amacıyla durulan yer, konak. İki konak arasındaki uzaklık. Bir günlük yol.

Mey: Şarap.

Mezat: Açık artırma ile satış. Açık artırma ile satış yapılan yer.

Mızrap: Telli çalgıları çalmaya yarayan, kemik, maden, plastik veya özellikle kiraz ağacından yapılan alet, çalgıç, tezene, pena.

Mihenk taşı: Altın, gümüş vb. madenlerin ayarını anlamak için sürtüldükleri bir tür taş, mihenk, denek taşı

Molla: Büyük kadı. Medrese öğrencisi. Büyük bilgin. Dinî yönü ağır basan kimse.

Müdevim: Bir yere sürekli olarak giden (kimse), gedikli:

Nişan: İşaret, iz, belirti, alamet.

Rayiha: Koku, güzel koku.

Saki: İçkili toplantılarda içki dağıtan kimse.

Seher: Sabahın güneş doğmadan önceki zamanı, seher vakti.

Sine: Göğüs. Gönül, yürek:

Softa: Bir görüşe, bir inanişaya körü körüne bağlanan kimse. Yaşadığı çağın gerisinde kalmış, geri kafalı kimse:

Şavk: Işık.

Şive: Naz, eda.

Talip: İsteyen, istekli.

Talkın: Ölü gömüldükten sonra mezar başında imamın söylediği dinî sözler, telkin.

Teneşir: Üzerinde ölü yıkanan ayaklı tahta, salacak, ölü salı.

Toy: Gençliği sebebiyle görgüsüz ve beceriksiz olan, deneyimsiz, acemi, çaylak.

Ülfet: Alışma, kaynaşma. Tanışma, görüşme. Dostluk, ahbablık.

Viran: Yıkık, harap

Zülfikar: Hz. Muhammed'in Hz. Ali'ye armağan ettiği, ucu ikiye ayrılmış kılıç.

Zülûf: Şakaklardan sarkan saç lülesi. Sevgilinin saçı, zülfüyâr:

H) KAYNAKÇA

1. Çetin, Nurullah, Şiir Çözümleme Yöntemi, Öncü Kitap, Ankara, 2004.
2. Ekmekçi, Mansur, Yaşayan Çukurova Halk Şairleri Antolojisi, Adana,2006
3. Elçin, Prof. Dr. Şükrü Elçin, Halk Edebiyatına Giriş, Akçağ Yayınları,7.Baskı, Ankara, 2001.
4. Halıcı, Feyzi, Âşıklık Geleneği ve Günümüz Halk Şairleri Güldeste, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını Sayı:58,Ankara,1992
5. Kahramanmaraşlı Halk Şairleri Antolojisi, Kahramanmaraş Valiliği, Kahramanmaraş, 2007
6. Köprülü, Ord. Prof. Dr. M. Fuad Köprülü, Saz Şairleri, Akçağ Yayınları,3.Baskı, Ankara, 2004.
7. Özsoy, Yard. Doç. Dr. Bekir Sami, Başlangıçtan Günümüze Örnekleriyle Türk Şiiri, Akçağ Yayınları, 1.Baskı, Ankara,2005.
8. Tanırlı Âşık Yener, Binboğa'dan Marmara'ya, Can yayınları,3.Baskı, İstanbul, Mart 2008.
9. Tanırlı Âşık Yener, Deyişler Demeti, Özlem Kardeşler Matbaası, İstanbul,1982
10. Tanırlı Âşık Yener, Şiirler Demeti, Lazer Ofset Matbaası, Ankara,1992
11. Tanırlı Âşık Yener, Yol Ver Dağlar Yol Ver Bana, Anadolu Matbaası, İstanbul,1995